

T.C.

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÂŞIK EDEBİYATI HALK ŞİİRİ'NDEKİ
EĞİTSEL VE ÖĞRETİSEL UNSURLAR
(ÂŞIK VEYSEL ÖRNEĞİ)

Yasemin YURDUŞEN

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Zekeriya KAPTAN

2013
SİVAS

T.C.

**CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**ÂŞIK EDEBİYATI HALK ŞİİRİ'NDEKİ
EĞİTSEL VE ÖĞRETİSEL UNSURLAR
(ÂŞIK VEYSEL ÖRNEĞİ)**

Yasemin YURDUŞEN

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Zekeriya KAPTAN

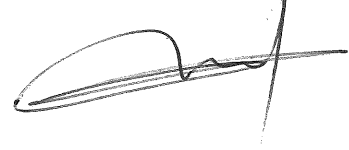
**2013
SİVAS**

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “ Âşık Edebiyatı Halk Şiiri’ndeki Eğitsel ve Öğretisel Unsurlar (Âşık Veysel Örneği)” adlı çalışmamın, tarafımdan akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

11 / 02 / 2013

Yasemin YURDUŞEN

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Yasemin YURDUŞEN tarafından hazırlanan “Âşık Edebiyatı Halk Şiiri'ndeki Eğitsel ve Öğretisel Unsurlar (Âşık Veysel Örneği)” başlıklı bu çalışma, 28/01/2013 tarihinde *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği*'nin ilgili maddesi uyarınca yapılan **Tez Savunma Sınavı** sonucunda **başarılı** bulunarak, jürimiz tarafından Müzik Eğitimi bilim dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı : Prof. Dr. Mustafa Hilmi BULUT

İmza

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Zekeriya KAPTAN

Üye: Yrd. Doç. Dr. İrfan KARADUMAN

Üye: Adı Soyadı

Üye: Adı Soyadı

Prof. Dr. Mustafa Hilmi BULUT
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	458457
İşlem Türü	İşlemede
Yazar Adı / Soyadı	yasemin yurduşen
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 12383701634
Telefon / Cep Telefonu	
e-Posta	yurdusenyasemin@gmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Âşık Edebiyatı Halk Şiiri'ndeki Eğitsel ve Öğretisel Unsurlar (Âşık Veysel Örneği)
Tezin Tercümesi	Educational and Doctrinal Elements in Folk Poetry in Anatolian Ashik Tradition (The case of Âşık Veysel)
Konu Başlıkları	
Üniversite	Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bölüm	
Anabilim Dalı	Güzel Sanatlar Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Müzik Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2013
Sayfa	163
Tez Danışmanları	Yrd. Doç. Dr. Zekeriya KAPTAN
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	
Yayımlama İzni	☒ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Ertelenmesini istiyorum

a. Yukarıda başlığı yazılı olan tezinin, ilgilienlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtım ve yayımı için, tezime ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

30.01.2013
İmza:.....

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın şekillenmesi aşamasında yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyip her konuda yol gösteren ve değerli vaktini ayıran danışman hocam Sn. Yrd. Doç. Dr. Zekeriya KAPTAN'a teşekkürlerimi ifade etmekten büyük mutluluk duyarım.

Görüşme verilerinde yer alan sorulara bütün içtenlikleriyle cevap vererek önemli katkılar sağlayan, Âşık Veysel'in dünya görüşünü ve belki de eğitimci rolünü en iyi anlayanlardan birkaçı olan ve tezin konusu itibariyle önemli fikirler sunarak farklı bakış açıları kazanmamı sağlayan, yardımları için müteşekkir olduğum değerli sanatçı Sn. Cengiz ÖZKAN'a ve Edebiyat Fakültesi'ndeki değerli hocam Halk Bilimci Sn. Yrd. Doç. Dr. Doğan KAYA'ya yardımlarından dolayı çok teşekkür ediyorum.

Son olarak çalışma sürecinde her ne kadar yanımda olmasalar da gerek telefon yoluyla gerekse ziyaretlerimde yanımda olduklarını her daim hissettiren ve destekleriyle huzurlu bir şekilde çalışmama katkı sağlayan annem Fatma YURDUŞEN'e, babam Yusuf YURDUŞEN'e, ağabeylerim Yüksel ve Hüseyin YURDUŞEN'e en derin teşekkürlerimi sunarım.

Yasemin YURDUŞEN

ÖNSÖZ

Âşık Edebiyatı, yüzyılların birikimiyle biçimlenerek kendisini besleyen mutlak güzelliğe ulaşma çabası ile ilâhi aşkı tasavvuf şiiirleriyle yüceltip, var olan yaşamın güzel yanlarını överken, acılarına dramatik bir dille vurgu yaparak, toplumsal ve kişisel taşlamalarında saklı eğitsel öğretileriyle Anadolu insanının yaşadığı süreçleri gözler önüne serip sözlü geleneğin günümüze kadar ulaşmasını sağlamıştır. Âşık Edebiyatı içerisinde var olup bu kültürel geleneğin şekillenmesine vesile olan kişiler ise (*Halk Şairleri*) âşıklardır. Usta-çırak ilişkisiyle yetişmiş, şiiirleriyle toplumun rehberi olup saziyla ve sözüyle halkı aydınlatan, öğreten ve eğiten âşıklar, bu geleneği geçmişten günümüz kuşaklarına aktarmada önemli bir görev edinmişlerdir. Günümüze kadar ulaşmış olan Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı içerisinde yer alan halk şiiirinin de bu anlamda önemli bir unsur olduğunu söylemek doğru bir yaklaşım olacaktır.

Geçmişten günümüze âşık; sosyo-kültürel boyutuyla bakıldığında görülüyor ki yaşam süzgecinden geçerek halkın üzüntülerini, sevinçlerini, toplumsal değerlerini, inançlarını, öğütlerini ve bu gibi benzer değerlerini şekillendirip sözlü kültürle bütünleştirmiştir. Var olan kültürle birlikte yaşamın bir parçası olan bu temaların, gelecek kuşaklara sözel olarak aktarımında *halk şiiiri*'nin rolü ise büyüktür. Buna bağlı olarak kültürel bir yapı olan âşıklık geleneği içinde halk şiiiri günümüze kadar taşınmıştır. Geçmişten günümüze, bu köprüyü oluşturanlardan biri de hiç kuşkusuz söz konusu kültürün XX. yüzyıldaki önemli temsilcisi Âşık Veysel'dir.

Bu çalışma ile Âşık Edebiyatı içerisinde yer alan sözlü geleneğin yani halk şiiirinin eğitsel ve öğretisel boyutu incelenmiştir. Doğal olarak geçmişten günümüze kadar ulaşmış âşıkların şiiirleri incelenemeyeceğinden dolayı bir sınırlama yoluna gidilmiştir. Bunun için âşıklık geleneğinin en önemli temsilcilerinden Âşık Veysel'in şiiirlerindeki, eğitici ve öğretici unsurların tespiti için çözümlene yoluna gidilmiş ve bu yönüyle değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu tarz çalışmanın toplumumuza eğitsel ve öğretisel açıdan yeni bir pencere açarak, var olan kültürün yaşatılmasına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

ÖZET

Bu çalışmada, Âşık Edebiyatı Halk Şiirinde eğitsel ve öğretisel unsurların ne ölçüde yer aldığı ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu bağlamda Âşık Veysel'in eğitim anlayışını yansıttığı şiirleri seçilmiş ve değerlendirilmiştir. Âşık Veysel'in incelenen şiirlerinde, eğitimi ve eğitimin önemini nasıl ele aldığı üzerinde durulmuş, söz konusu şiirler grafik ve tablolarla kategorileştirilmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda Veysel'in, şiirlerinde sık sık eğitsel ve öğretisel unsurlara yer verdiği tespit edilmiştir.

Bu çalışmada yer alan veriler, Nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi ve görüşme teknikleri kullanılarak toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesi, öncelikle içerik analizi daha sonra betimsel analizle değerlendirilmiştir.

Çalışma sonucunda, halk şiirine eğitim kurumlarında daha fazla yer verilmesi gerektiği ve böyle bir çalışmanın diğer önemli âşıkların şiirleri üzerinde de uygulanmasının yarar sağlayacağı sonucuna gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Halk Şiiri, Âşık Veysel, Eğitsel-Öğretisel

ABSTRACT

This study aims to specify to what extent educational and doctrinal components are processed in folk poetry in ‘Âşık’ Literature. In this respect, the poems which reflect the educational view of Âşık Veysel are chosen and evaluated. The selected poems of Âşık Veysel are examined in terms of their dealing with education and importance of education, and these poems are categorized in graphics and tables. It is obtained from the content analysis that Veysel often put emphasis on educational and doctrinal components.

The data in this study were obtained through qualitative research techniques; document analysis and interview. The analysis of data was made first by content analysis and then by descriptive analysis.

It is concluded from the results of the study that there should be more emphasis on folk poetry in educational institutions and it will be beneficial if studies similar to this one are conducted about the poems of other important folk poets.

Key Words: Folk Poetry, Âşık Veysel, Educational-Doctrinal

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar VE GRAFİKLER LİSTESİ	vii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1.GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.1.1. Âşık Edebiyatı'nın Oluşum ve Gelişim Süreci.....	3
1.1.2. Âşık Edebiyatı ve Tarihsel Süreci	4
1.1.3. Âşıklık Geleneğini Oluşturan Sosyo-Kültürel Yapı ve Kurumlar.....	10
1.1.4. Âşık Edebiyatı'nda İçerik ve Şiirlerdeki Öğütsel (Didaktik) Boyut .	11
1.1.5. Halk Şiiri.....	11
1.2. PROBLEM CÜMLESİ.....	14
1.2.1. Alt Problem.....	14
1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	14
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	14
1.5. SAYILTIAR	14
1.6. SINIRLILIKLAR	14
İKİNCİ BÖLÜM.....	15
2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	15
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	19
3. YÖNTEM.....	19

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	19
3.2. ÇALIŞMA EVRENİ VE ÖRNEKLEM.....	20
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	20
3.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	21
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	23
4. BULGULAR VE YORUM.....	23
4.1. ÂŞIK VEYSEL VE HALK ŞİİRİ.....	23
4.1.1. Eğitim.....	25
4.1.2. Formal Eğitim.....	25
4.1.3. İnfomal Eğitim.....	25
4.1.4. Köy Enstitüleri.....	26
4.1.5. Âşık Veyssel'in Şiirlerindeki Eğitsel ve Öğretisel Unsurlar.....	28
4.2. ÂŞIK VEYSEL'İN ŞİİRLERİ'NDEKİ EĞİTSEL VE ÖĞRETİSEL UNSURLARINA YÖNELİK İÇERİK ANALİZİ.....	29
4.3. GÖRÜŞME VERİLERİ.....	123
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	135
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	135
5.1. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİNE İLİŞKİN SONUÇ VE ÖNERİLER.....	135
5.1.1. Âşık Edebiyatı Halk Şiiri'ndeki Eğitsel ve Öğretisel Alt Problemlere İlişkin Sonuç ve Öneriler.....	135
5.2. TARTIŞMA.....	137
KAYNAKLAR.....	138
EKLER.....	141
GÖRÜŞME SORULARI.....	142
FOTOĞRAFLAR (BİR EĞİTİMCİ KİMLİĞİNDE ÂŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU).....	145
ÖZGEÇMİŞ.....	155

TABLOLAR VE GRAFİKLER LİSTESİ

Tablo ve Grafik: 1.1. Senlik Benlik Nedir Bırak	30
Tablo ve Grafik: 2.1. Bu Yolda.....	32
Tablo ve Grafik: 3.1. İşte Hile Sözde Yalan Olmasa.....	34
Tablo ve Grafik: 4.1. Şu Dünyaya Geldim Ne Oldu Kârım.....	35
Tablo ve Grafik: 5.1. Sazıma	37
Tablo ve Grafik: 6.1. Hastane (I)	39
Tablo ve Grafik: 7.1. Kulak Ver Sözüme Dinle Vatandaş.....	41
Tablo ve Grafik: 8.1. Durum.....	43
Tablo ve Grafik: 9.1. Selâm Yaz Dostlara	45
Tablo ve Grafik: 10.1. Ağlayalım Atatürk'e.....	47
Tablo ve Grafik: 11.1. On Dokuz Mayıs'ta Parlayan Zafer.....	49
Tablo ve Grafik: 12.1. Ne Acayip Bir Zamana Uğradık.....	51
Tablo ve Grafik: 13.1. Taşlama (1).....	53
Tablo ve Grafik: 14.1. Aldanma Cahilin Kuru Lafına	55
Tablo ve Grafik: 15.1. Bir Küçük Dünyam Var İçimde Benim.....	57
Tablo ve Grafik: 16.1. Koca Dünya Vaziyeti Değişti.....	59
Tablo ve Grafik: 17.1. Gel Birlik Kavline Girelim Kardeş.....	61
Tablo ve Grafik: 18.1. Uyan Bu Gafletten.....	63
Tablo ve Grafik: 19.1. Anlatamam Derdimi Dertsiz İnsana	65
Tablo ve Grafik: 20.1. Hepimiz Bu Yurdun Evlatlarıyız.....	67
Tablo ve Grafik: 21.1. Halkevi (I)	69
Tablo ve Grafik: 22.1. Halkevi (II)	71
Tablo ve Grafik: 23.1. Orman	74
Tablo ve Grafik: 24.1. Vatan Sevgisini İçten Duyanlar.....	76

Tablo ve Grafik: 25.1. Okul (I)	78
Tablo ve Grafik: 26.1. Ziyaret Eyledim Koca Sivas'ı	80
Tablo ve Grafik: 27.1. Türlü Türlü Seda Verir Ağaçlar	82
Tablo ve Grafik: 28.1. Sular.....	84
Tablo ve Grafik: 29.1. Köy Enstitülerine.....	86
Tablo ve Grafik: 30.1. Umut Yaşar.....	88
Tablo ve Grafik: 31.1. Okul (II).....	90
Tablo ve Grafik: 32.1. Gezerken Aklımın Evine Vardım.....	92
Tablo ve Grafik: 33.1. Dünya Geniş İdi Şimdi Daraldı	94
Tablo ve Grafik: 34.1. Galiba Dünyanın Sonuna Kaldık.....	96
Tablo ve Grafik: 35.1. Anama	98
Tablo ve Grafik: 36.1. Cumhuriyet Destanı.....	101
Tablo ve Grafik: 37.1. Uzun İnce Bir Yoldayım	104
Tablo ve Grafik: 38.1. Dünya Bir Dolap Ki Durmadan Döner.....	106
Tablo ve Grafik: 39.1. Toprak	108
Tablo ve Grafik: 40.1. Seksen Yıllık Yolu Biraz Düşünek.....	110
Tablo ve Grafik: 41.1. Kalmadı	112
Tablo ve Grafik: 42.1. Kardeşim	114
Tablo ve Grafik: 43.1. Şaşma Gönül Doğru Yoldan.....	116
Tablo ve Grafik: 44.1. Bir Softaya.....	118
Tablo ve Grafik: 45.1. Âşıklar (II).....	120
Tablo ve Grafik: 46.1.Eğitsel Ve Öğretisel Unsurların Şiirlere Göre Dağılımı .	121

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ

Bu bölümde çalışmanın; problem durumuna, problem cümlesine, alt problemlerine, amacına, önemine, sayıtlarına ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Toplumun geleneksel değerlerini devam ettirebilmesi ve toplumsal düzenin sağlanabilmesi için kültürel değerlerin sürekli olarak yeni nesillere kazandırılması gerekmektedir. Bu değerlerin kazandırılmasında eğitimin rolü oldukça fazladır. Her toplum için eğitim, eğitim kurumları ve bu kurumlardan yetişmiş olan akil insanlar, gerek toplumun değerleri gerekse de toplumun geleceği konusunda çok önemli bir yerde konumlanmışlardır. Bu doğrultuda en yalın şekilde ifade etmek gerekirse eğitim, doğumundan itibaren yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Eğitim kurumları içinde yapılan öğrenim ve geleneksel yollarla yapılan eğitim modelleri hemen hemen her toplumsal yapı ya da devlet içinde kullanılmışlardır. Yıllar içinde Türkler de kendi içlerinde çeşitli eğitim metotlarını ya da yollarını denemişlerdir. Saray içinde yapılan, daha çok devlet adamı yetiştirmeye yönelik Enderun gibi eğitim modellemesinin yanı sıra Medrese, Sıbyan okulları ...vb. gibi okulların da toplu eğitim için kullanılmış oldukları bilinmektedir (Çimer ve diğerleri, 2010). Bu tip merkezi otoritenin, sistemi üzerinde hâkim olduğu kurumlar dışında özellikle Anadolu ve Balkanlarda hâkim olan diğer eğitim kurumları ise Tekke ve Zaviyeler olmuşlardır (Artun, 2011).

Bu konuya değinmeden önce, eğitimin içinde barındırdığı en etkin toplum değerlerinden biri olan kültürden bahsetmek yerinde olacaktır. Bir toplumun sahip olduğu dil, din, ahlâk ve sanat gibi manevi değerlerin bütünü şeklinde ifade edilen kültür, toplum halinde yaşamının bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bu şekliyle kültürün, bir taraftan toplumsal hayatı düzenlerken diğer taraftan bu hayatı yönlendirmekte olduğunu söylemek doğru bir tespit olacaktır. Ayrıca kültürün,

geçmişten günümüze süregelen, toplumun sözlü geleneğinin var olan en önemli mozağini teşkil ettiğini de ifade etmek yerinde olacaktır.

Var olan kültürü kuşaktan kuşağa aktaran ve ona hayat veren ise halktır. Dolayısıyla halk, geçmişten günümüze toplumun her kesiminde yaşayan ve ortak kültür unsurları bulunan insan ve insan topluluklarıdır (Aslan, 2008). Başka bir ifadeyle halk, belli bir gelenek içinde oluşmuş ve oluşan bu geleneğin kendisine ait olduğunu kabul eden bir topluluk olmuştur. Geleneğin devamlılığını sağlayan bir diğer unsur ise sözlü kültürdür. Bu kültürün temelini oluşturanlar ve Halk Edebiyatı içinde önemli ana başlıklardan bir kaçı olanlar, hiç kuşkusuz Âşık Edebiyatı, Âşıklık Geleneği ve âşıkların sözlü geleneği olan Halk Şiiri'dir. Halk Edebiyatı'nın büyük bir bölümünü kapsayan ve belli bir icrası, yerleşmiş bir geleneği olan âşık edebiyatı, var olduğu dönemden günümüze kadar güçlü temsilcilerini yetiştirmiş özellikle 17. yüzyılda yetiştirdiği âşıklarla halkın şiir anlayışına ve zevkine yön veren bu edebiyat, 19. yüzyılda zirveye ulaşmıştır. Halk kültüründe önemli bir yer teşkil eden Âşıklık Geleneği, yüzyılların birikiminden süzülerek biçimlenmiş, belirli kuralları olan, şiirin kalıcı ve etkileyici özelliğinden yararlanarak kuşaktan kuşağa aktarılan bir değerler bütünüdür. Bu sebeptendir ki âşık edebiyatı, âşıklık geleneğinin oluşmasında ve bu gelenek içinde yetişen âşıkların şekillenmesinde geçmişten günümüze kaynaklık etmiş ve kültürel mirasın gelişmesinde önemli rolü olmuştur (Artun, 2011).

Halk edebiyatının önemli bir parçası olan halk şiiri, yüzyıllar boyunca halkın duygusunu, inancını, acısını, mutluluğunu, özlemini, dünya görüşünü, ideallerini içinde barındıran halka dair ne varsa ışık tutmuş önemli bir hazinedir. Bundan dolayıdır ki halk şiiri, başlı başına bir duyguyu anlatma aracıdır (Yılar, 2007). Halk şiirinin üretim kaynağı olan halk âşıkları ise yukarıdaki tanımlamaya uygun olarak, yaşadıkları dönem içerisinde ne varsa onu kendi yaşadıkları toplumun gözünden aktaran önemli kişilerdir. Bu bağlamda önemli örneklerden birisi de hiç kuşkusuz Sivas ilinin Şarkışla ilçesine bağlı Sivrialan köyünde 1864 yılında dünyaya gelmiş olan Veysel Şatıroğlu'dur. Âşık tarzı şiirlerini yirminci yüzyılda tüm dünyaya duyurmayı başarmış ayrıca herhangi bir eğitimi olmayıp hayatın süzgecinden geçerek bir dönem köy enstitülerinde öğretmenlik yapmış olup, eğitim ve öğretimin kendisine neler kattığının bilincinde olarak, eğitimin ve öğretimin önemini ifade eden şiirleriyle halkı aydınlatmıştır. Halkına ve dünyaya örnek olabilecek önemli adımlar atan Âşık Veysel, derin, anlamlı ve etkin

söyleyişleri, kendine özgü söz ve saz tavrı ile yurdunun, uygarlığın, toprağın, sazın, acıların, sevdanın, eğitimin ve öğretimin sesi olmuş bir saz şairidir.

Âşık Edebiyatı, içerisinde var olan unsurlarıyla özellikle de halk şiiriyle, geçmişten günümüze süregelen bu geleneğin önemi vurgulanırken halk şiirinin, toplumun bir parçası olduğunu, eğitici ve öğretici yanıyla halka ışık tuttuğunu, gelecek nesillere de bu kültürün kazandırılması gerektiğini dile getirmek tezin ana unsurunu oluşturmaktadır.

1.1.1. Âşık Edebiyatı'nın Oluşum ve Gelişim Süreci

Halk kültürünün en önemli yapı taşlarından birini oluşturan Âşık Edebiyatı geleneği, Orta Asya'dan Anadolu'ya geliş sürecinde, sosyo-kültürel yapının toplum üzerindeki etkisiyle zamanın süzgecinden geçerek günümüze kadar ulaşmış ve halk şiirinin etkisiyle toplum üzerinde şekillendirici bir yanı olduğu, yapılan araştırmalar sonucunda görülmüştür (Artun, 2011). Âşık Edebiyatına ilişkin süreçten bahsetmeden önce, ozan ve âşık kavramları ile bunların tarihsel boyutlarına kısaca değinmek yerinde olacaktır.

Ozan kavramına ilişkin birçok müzik içerikli ansiklopedilerde, Oğuz Türklerinin şair-çalgıcılara verdiği ad olarak bahsedilmektedir. Ancak kökü ve nasıl türetildiği bilimsel olarak açıklanamayan “ozan” sözcüğünün, çeşitli Oğuz boyları arasında kopuzla türkü söyleyen ve oğuz destanları okuyan halk sanatçıları için kullanıldığı yapılan araştırmalarla bilinmektedir (Say, 2005). Diğer bir taraftan Kabaklı (2008) “ozan” kelimesi için, 14. yüzyıldan sonra saz şairlerine ait bir anlam olmaktan çıkarak “boşboğaz, geveze” anlamlarına gelmeye başladığını süreç içerisinde ise şairlerin “âşık” kavramını benimsediğini dile getirmektedir. Aslan (2008) ise bu konuya şöyle açıklık getirmiştir; “Oğuzca, “önce gelmek”, “öne gelmek” anlamlarına gelen ozan sözcüğü, daha sonra anlam değişikliğine uğrayarak kopuzla türkü söyleyen halk şairleri için kullanılmıştır”. 15. yüzyıldan sonra, “ozan”ın yerini “âşık” kavramı almıştır.

Tarihten günümüze birçok farklı anlamı içinde barındırmış olan “âşık” kavramını ise Şenel (1997-98), şöyle dile getirmektedir.; “Âşık, seven kimse demektir. Bu sevgi dünyevi, yani maddidir.” Tasavvufi manada âşık, Allah'a âşık olmuş gibi bağlı olan, Allah'ın cemali ve celali sıfatlarına tutkun olan kimsedir. Bu aşk ise manevidir. Edebiyatta ise âşık, saz çalabilen, irticalen şiir söyleyebilen, atışabilen, çoğu zaman gezgin olan ve bir ustaya bağlı kişidir.” Diğer bir taraftan Artun (2011), “âşık” kavramını şöyle tanımlamaktadır; “Anadolu'da âşık adına

13. yüzyıldan sonra rastlamaktayız. Türkçede “ışık”, Arapçada “seven” ve “gönül” anlamına gelen “âşık” sözcüğü, önceleri İslami şiirler söyleyen şairler tarafından kullanılmaya başlanmış, daha sonra saz şairlerinin hepsi “âşık” adını almışlardır.” Veled ÇELEBİ (Dizdaroğlu, 1969) ise, “ışık” ve “âşık” sözcüklerinin Türkçede yer alan “ışık” sözcüğünden geldiği düşüncesindedir.

1.1.2. Âşık Edebiyatı ve Tarihsel Süreci

Âşık Edebiyatı hiç kuşkusuz, Türk kültürünün en önemli yapı taşlarından birisini oluşturmuş ve çağlar boyu toplumun ortak kültürünü ortaya koyarak önemli bir kurum olmuştur. Bu kurum, ozan-baksı geleneğinin İslamiyet’ten sonra oluşan tasavvufi düşünce ve Osmanlı’daki yaşam biçiminin kabulleriyle doğmuştur. Diğer bir taraftan Aşık Edebiyatıyla ilgili Akalın (1983), Asya’da eli kopuzlu ozanların başlattığı ulusal bir şiir geleneği olduğunu ifade etmektedir. Önceleri dini-tasavvufi halk edebiyatı olarak gelişen bu kültür, 15. yüzyıldan sonra sosyo-kültürel yapıyla birlikte yeni bir oluşum içerisine girmiş, köyde, kırsal bölgelerde, orduda... vb. âşık edebiyatı adı verilen bir gelenek oluşmaya başlamıştır. Bu gelenek, her bölgenin yöresel kültürü, yaşam koşulları, dili ve beğenisiyle meydana gelmiştir.

Âşık Edebiyatının tarihsel sürecine bakıldığında araştırmalar sonucunda görülüyor ki yaklaşık 12. yüzyılda tekke edebiyatıyla bütünleşip ardından yavaş yavaş şekillenerek tekke edebiyatından ayrılan ve 15. yüzyılın sonlarına doğru halk kitlelerine ulaşmış, aşık edebiyatı adıyla günümüze kadar süren bu gelenek, sayısız âşık’ı bünyesinde barındırmıştır. Daha iyi anlayabilmek için aşağıda dönemin âşıklarına, ozanlarına ve tarihsel gelişim sürecine kısaca değinilip, kronolojik açıdan tablo oluşturulacaktır.

İlk Türk tarikatı olarak Türkistan’da Ahmet Yesevî önderliğinde ortaya çıkan “Yesevilik” halk kitlelerine islâmî bilgiyi, ahlâkı, tasavvuf’un gerektirdiği şekliyle prensipleri öğretmek amacıyla Ahmet Yesevî ve halifeleri bu görevi üstlenmişlerdir. Yesevilik anlayışıyla birlikte 11. yüzyıldan itibaren bu düşünceye bağlı olan ozan ve dervişlerin Anadolu’ya yerleştiklerini kitabında dile getiren Artun (2011), 11. yüzyılın sonlarına doğru Mevlevîlik ve Bektâşîlik adı altında Anadolu’da iki tarikat etrafında kollar oluşturup tekkelerini kuran dervişlerin, Anadolu’ya yayılarak bu iki tarikatın halk tarafından kabulünü sağlamaya çalıştıklarını da ortaya koymuştur. Bu iki tarikat arasında Mevlevîlik daha çok üst tabakayı yani aydın kesimi nitelerken, Bektâşîlik ise, daha çok halkı yani az

eğitimli kitleleri nitelemektedir. Bundan dolayı halkın anlayabileceği sadelikte halk edebiyatı oluştuğunu söylemek yerinde olacaktır.

13. yüzyıldan itibaren bu akım, Anadolu’da halk arasında hızla yayılmaya başlamıştır. Bu yüzyılda Anadolu’da dinî-tasavvufî akımın temelini oluşturanlar ve bu düşünce sistemini geniş kitlelere duyurmayı başaranlardan Şeyyad Hamza, Mevlâna Celâleddin Rûmi, Yunus Emre, Hacı Bektâşî Veli, Abdal Musa, Kaygusuz Abdal, Viranî, Hacı Bayram Veli, Pir Sultan Abdal... gibi büyük şairler yetişmiş ve âşık edebiyatı geleneğinin oluşmasına kaynaklık etmişlerdir.

13.yüzyılın başlarında Moğol istilasından kaçarak Anadolu’ya gelenler, Orta Asya’dan bilhassa Horasan’dan gelen Türkmen şeyh ve dervişler olduğunu ve 1. Alâaddin Keykubat döneminde başlayan tekke ve tarikatlarda yetişen birçok sufi şairlerin etkisiyle de var olan düşüncenin yayılmaya başladığını Artun (2011) bu şekilde dile getirirken, Aslan (2008) ise, 11. yüzyıldan itibaren şeyh ve dervişlerin, Türkistan ve Horasan’dan Anadolu’ya gelmeye başladıklarını ve burada sufilerin kurdukları birçok tarikat ve tekkelerde yetişen şairlere, tasavvufî düşüncenin yayılması konusunda yardımcı olduklarını söylemiştir. Ayrıca Artun (2011), tasavvuf düşüncesini halk kitlelerine yaymak fikrinden dolayı dinî-tasavvufî şiirler, eserler Oğuz Türkçesi edebiyatıyla kendini göstermeye başladığını ve artık ozanın sazıyla şiiriyle halkın duygularına tercüman olan Alevî-Bektâşî kültürünün doğduğunu ve böylelikle bu kültürün, Anadolu’da Türk diliyle oluşan edebiyatın, kırılma noktasını da beraberinde getirdiğini dile getirmiştir. Bu yüzyılın önemli şairleri şu şekilde sıralanmaktadır: Mevlâna Celâleddin Rûmi, Taptuk Emre, Yunus Emre, Hacı Bektâşî Veli, Şeyyad Hamza, Sultan Veled, (Oğuz ve diğerleri, 2011).

14. yüzyıl artık Türkçenin bilinçli bir şekilde kullanılmaya başlanıldığı bir dönem olarak bilinmekte ayrıca geçiş dönemi olarak da görülmektedir. Bununla birlikte Anadolu’da yaşayan halka, tasavvufu öğretmek için dönemin önde gelen şairlerinden Âşık Paşa, 12 bin beyitlik didaktik yönden ve tasavvuf konusuyla bütünleşen “Garipname” gibi mesnevî şiirler yazdığı ve sonuç itibariyle dönemin önemli şairlerinden biri olduğu bilinmektedir (Artun, 2011). Bu yüzyılın önemli şairleri şu şekilde sıralanmaktadır: Kaygusuz Abdal, Abdal Mûsa, Âşık Paşa, Sait Emre, Gülşehrî, Kadı Dariri, Elvan Çelebi, Rabguzî (Oğuz ve diğerleri, 2011).

15. yüzyılda ise, Alevî-Bektâşî edebiyatı, tekke edebiyatından ayrılarak kendine özgü içeriğini oluşturmaya başlamıştır. Sade dil ve hece ölçüsüne

dayanan şiir tekniğini saz ve söz eşliğinde bütünleştirerek gelişimini günümüze dek sürdürmüştür. 15. yüzyıldan sonra “ozan”lık kavramının yerini “aşık”lık kavramı almıştır ve böylelikle âşık edebiyatı ve onun oluşumunu sağlayan âşıklar, var olan bu geleneği geliştirip geniş kitlelere yayarak hafızalardan silinmeyecek güzel örnekler vermeye başlamıştır (Artun, 2011). Bu yüzyılda önemli şairler şu şekilde sıralanmaktadır: Eşrefoğlu Rûmi, Hacı Bayram Velî, Akşemseddin, Süleyman Çelebi, Kemal Ümmî, Emir Sultan, Ruşenî, İbrahim Tennurî, Muhiddin Dolu, Yazıcıoğlu Mehmet (Oğuz ve diğerleri, 2011).

16. yüzyıldan itibaren halk kültürü ve âşık edebiyatının temelleri atılmış ve yazılı kaynaklarla gelecek kuşaklara aktarımı bu şekliyle başlamıştır. 16. yüzyıl bir yönüyle halk şiirinin hazırlık aşamasını oluşturmaktadır.

Bu dönemdeki âşık edebiyatı ürünlerine bakıldığında halk dilinin kullanıldığı görülmektedir. Bu dönemdeki şiir geleneğinin önemli taşıyıcıları veya âşıkları genellikle hece ölçüsünü kullanmışlardır. Eğitimli olanlar ise aruz ölçüsünden şiirler söylemişlerdir. 16. yüzyılın sonlarına doğru bakıldığında ise, âşık edebiyatı yavaş yavaş etkisini yitirerek, divan edebiyatı ve dini tasavvufi halk edebiyatının etkisine girmeye başladığı görülmektedir. Bu dönemin önemli âşıkları şu şekilde sıralanmaktadır: Kul Mehmed, Öksüz Dede, Koroğlu, Pir Sultan Abdal, Hayali, Oğuz Ali, Bahşi, Hüseyini, Usuli, Kanberoğlu, Dalışman, Baba Süleyman, Geda Muslu, Çırpanlı, Armudlu, Kul Çulha, Karacaoğlan...

17. yüzyıla bakıldığında âşık edebiyatının daha çok belirginleştiğini ve bu anlamda gelişimini tamamladığı görülmektedir. Âşık edebiyatının güçlü temsilcilerini ortaya çıkaran ve altın çağını yaşayan bir dönem olarak da nitelendirilmektedir. Âşıklar bu yüzyıldan sonra “geleneksel âşık gezileri” adı altında köy köy diyar diyar dolaşarak seyahatlerini gerçekleştirmişler böylelikle âşık edebiyatının gelişmesine ve günümüze ulaşmasına büyük katkıda bulunmuşlardır. Bu dönemde âşık edebiyatı, farklı kitlelere yayılarak ilgi alanını genişletmiş, âşık kahvehanelerinin ve fasıl geleneğinin oluşmasını sağlamıştır. Görülüyor ki dönemin kültürü, bir yandan sade halk diliyle şiirler sunan önemli âşıklarla, diğer taraftan dîvan edebiyatının etkisinde kalıp aruz tarzında örnek şiirler sunan Âşık Gevheri ve Ömer örnekleriyle gelişmiştir. 17. yüzyıl, her iki edebiyat türünü içinde barındırarak, âşık edebiyatının genişleme ve yayılma çağı olduğunu gösteren bir sürecin ürünü olduğu yapılan araştırmalarla görülmektedir. Dönemin önemli âşıkları şu şekilde sıralanmaktadır: Temaşvarlı (Gazi) Âşık

Hasan, Kâtibi, Âşık, Kayıkçı Kul Mustafa, Âşık Ömer, Gevherî, Kuloğlu, Üsküdarî, Dedemoğlu, Âhû Dede, Kul Nesimî, Seyyahî, Kul Muslu, Memikoğlu, Yamak, Keşfî, Mecnûn, Kul Deveci, Kâmil, Benli Ali, Âşık Ali, Derviş Ali, Âşık Halil, Eroğlu, Piroğlu, Köroğlu, Şah Bende, Demircioğlu, Afife Sultan, Ercişli Emrah, Öksüz Aşık, Sun'î, Şahioğlu, Üsküdarî Yazıcı, Edhemî, Gedaî, Hakî, Şermî, Taşbaz Ali, Tûrabî...

18. yüzyılda ise, Âşık edebiyatı gerileme sürecine girmiştir. Fakat âşıklık geleneği bu dönemde daha çok yaygınlaşmıştır. Âşıkların değeri, her kesim tarafından bilinmeye başlanmakta fakat önemli âşıkların yetişmediği görülmektedir. Yalnız dîvan edebiyatının etkisinde kalarak aruz şiirler oluşturan âşıkların sayıca arttığı bilinmektedir. Bununla birlikte 18. yüzyılda kahvehaneler, panayırar, meyhaneler gibi halkla iç içe olan mekânlarda, ellerinde sazlarıyla şiirlerini söyleyen âşıklara rastlanmaktadır.

Bu yüzyılın önemli âşıkları şu şekilde sıralanmaktadır: Ravzî, Âli, Hoca oğlu, Hükmî, Kâtibî, Derviş Mûsa, Kabasakal Mehmet, Levnî, Vartan, Nuri, Abdî, Âşık Sadık, Civan Ağa, Mecnûni, Kâmil, Âşık Halil, Âşık Said, Derûni, Samîmi, Reisoğlu, Âşık Ali, Âşık Nigarî, Âşık Kürşâdi, Âşık Süleyman, Âşık Bağdadî, Âşık Budala, Hasan Dede, Derviş Mehmed, Kütahyalı Sırrı, Azbi, Şükri, Tamburî, Mustafa Çavuş, Şam'î, Nakdî, Seferlioğlu, Mağribîoğlu, Kara Hamza, Âgah, Âgahî, Âşık Ahmed, Âşık Nuri, Âşık Ravzî, Âşık Sadık, Hocoğlu Kuymetî, Mahdûmî, Rıza Şermî, Talibî ...

19. yüzyılda toplumsal değişim ve gelişim süreci, var olan âşık edebiyatının gerilemesine ve gelenekten uzaklaşmasına sebep olmuştur. Bu yüzyılda, divan edebiyatının gelişimi günden güne artarak âşık şiir geleneğinin divan edebiyatından etkilenmeye başladığı ve böylelikle halk kitlelerinden ve halk beğenisinden zamanla uzaklaştığı görülmeye başlanmıştır. Dönemin âşıklarının çoğu okur-yazardır. Âşıklar bazı önemli şairlerin (Âşık Ömer, Gevheri gibi) etkisinde kalarak, hece ölçüsü yerine aruz ölçüsünü ve divan şiirlerinin nazım şekillerini kullanmaya başlamışlardır. 19. yüzyılda oluşan en önemli olaylardan birisi de, batıya açılma olgusuyla birlikte toplumun sosyo-kültürel yapısını belirleyen kurumları da derinden etkilemesi olmuştur. Ayrıca matbaanın yaygınlaşmasıyla yazılı kültürün oluşması, âşık edebiyatı geleneğinin en önemli yapı taşı olan sözlü kültür ortamının sarsılmasına sebep olmuştur. Bu yüzyılda yetişen önemli âşıklar şu şekilde sıralanmaktadır: Âşık Şem'i, Âşık Şenlik, Âşık

Tahirî, Bayburtlu Celalî, Bayburtlu Zihnî, Ceyhunî, Dadaloğlu, Deliboran, Dertli, Erzurumlu Emrah, Âşık Gedaî, Âşık Hızrî, Âşık Zileli Kamilî, Âşık Kusurî, Âşık Meslekî, Âşık Minhacî, Âşık Muhibbî, Âşık Ruhsatî, Âşık Serdarî, Âşık Seyranî, Silleli Sururî, Âşık Sümmanî, Tokatlı Nuri, Âşık Tıflî, Âşık Bezmi, Âşık Devamî
...

20. yüzyılda ise artık âşıklık geleneği eski önemini yitirmeye başlamış, kitle iletişim araçlarının ortaya çıkması, sanayileşmenin ilerlemesi, tekke ve medreselerin kapatılmasıyla birlikte âşıklar, kentleri terk ederek, gelişmenin az olduğu bölgelere gitmeye başlamışlardır.

20. yüzyılın ortalarına doğru, batı'nın etnomüzikoloji'ye verdiği önemle, âşık edebiyatının yeniden canlanmaya başlandığı görölmektedir. Bu dönemle birlikte dil sadeleşmeye başlamış, hece ölçüsüyle âşıklar şiirlerini söylemişlerdir. Var olan kitle iletişim araçlarıyla birlikte âşıklar bu geleneksel kültürü halka ulaştırmayı başarmışlardır. Bu yüzyılda yetişen en önemli âşıklar şu şekilde sıralanmaktadır: Ali İzzet Özkan, Âşık Ferrahî, Âşık Mehmet Yakıcı, Âşık Veysel, Âşık Talibî, Âşık Meslekî, Âşık Emsalî, Sefil Selimî, Âşık İsmetî, Kul Gazi, Bayburtlu Hicranî, Davut Sularî, Âşık Efkarî, Âşık Gufranî, Kağızmanlı Hıfzı, Bayburlu Celalî, Yusufelili Huzurî, Habib Karaaslan, İlhamî, Posoflu Müdamî, Posoflu Zülalî, Racap Hıfzı, Nevcihan Özmerih, Sarıca Kız, Döne Sultan, şah Turna, Âşık Nurşah (Artun, 2011).

ÂŞIK EDEBİYATI'NIN TARİHİ GELİŞİM TABLOSU

YÜZYIL	ÂŞIK EDEBİYATI'NIN DÖNEMSEL OLUŞUM SÜRECİ	YAŞAYAN ÖNEMLİ ÂŞIKLAR
13. yy.	Tasavvuf Edebiyatı halk arasında hızla yayılmaya başlanmıştır. Moğol istilasından dolayı Horosan'dan Anadolu'ya şeyh ve dervişler gelmiştir. Bununla birlikte tasavvuf edebiyatını yaymak için tekke ve tarikatlarda şairler yetişmiştir. Tasavvuf şiirleri, oğuz türkçesi edebiyatıyla oluşmaya başlanmış ve şiirler, artık halkın duygularını ifade eden, saz ve sözle bütünleştiren süreci doğurmuştur. Bu durum Alevi-Bektâşi kültürünü oluşturmuştur.	Mevlâna Celâlettin Rûmi, Yunus Emre, Hacı Bektâşi Veli, Şeyyad Hamza, Sultan Veled
14. yy.	Türkçenin farkındalığı bu dönemde daha çok hissedilir olmaya başlamıştır. Diğer yandan Anadolu'da ve Anadolu dışında yeni tarikatlar kurulmuştur. Tekkelerin varlığı günden güne benimsenmiştir.	Kaygusuz Abdal, Abdal Mûsa, Âşık Paşa, Sait Emre, Gülşehrî, Kadı Dariri, Elvan Çelebi, Rabguzî
15. yy.	Alevî-Bektâşi kültürü tasavvuf edebiyatı'ndan sıyrılıp, kendine özgü kurallarıyla içeriğini oluşturmaya başlamıştır. Halkın anlayabileceği sadelikte dil ve hece ölçüsü kullanılmıştır. Dönemin sonunda Ozanlık kavramından ziyade âşıklık kavramı benimsenmeye başlanmıştır. Bu dönemin sonundan itibaren âşık edebiyatı kültürü, kendini hissettirmeye başlamıştır.	Eşrefoğlu Rûmi, Hacı Bayram Veli, Akşemseddin, Süleyman Çelebi, Kemal Ümmî, Emir Sultan, Ruşenî, İbrahim Tennurî, Muhiddin Dolu, Yazıcıoğlu Mehmet
16. yy.	Âşık Edebiyatı kültürü'nün oluşum dönemidir. Halk şiiri'nin hazırlık aşamasıdır. Dönemin aşıkları hece ölçüsüyle birlikte halk dilini kullanmışlardır. Bu dönemin sonlarına doğru ise âşık edebiyatının etkisi azalmıştır.	Kul Mehmed, Öksüz Dede, Köroğlu, Pir Sultan Abdal, Hayali, Oğuz Ali, Bahşi, Hüseyini, Usuli, Kanberoğlu, Dalışman, Baba Süleyman, Geda Muslu, Çırpanlı, Armudlu, Kul Çulha, Karacaoğlan...
17. yy.	Âşık Edebiyatı bu dönemde altın çağını yaşamaktadır. Âşıklar dolaşarak bu kültürü geniş kitlelere duyurmaya başlamıştır. Ayrıca kahvehane ve fasıl geleneğinin oluşması sağlanarak her kesime ulaşmayı amaçlamıştır. Her iki edebiyatı da içinde barındırmış geniş kitlelere duyurmuştur. Bir diğer oluşum ise, asker şairlerin oluşumu, her tarafa yetişmiş olmasıdır.	Temaşvarlı (Gazi) Âşık Hasan, Kâtibi, Âşık, Kayıkçı Kul Mustafa, Âşık Ömer, Gevherî, Kuloğlu, Üsküdarî, Dedemoğlu, Âhû Dede, Kul Nesimî, Seyyahî, Kul Muslu, Memikoğlu, Yamak, Keşfî, Mecnûn, Kul Deveci, Kâmil, Benli Ali, Âşık Ali, Derviş Ali, Âşık Halil, Eroğlu, Piroğlu, Köroğlu, Şah Bende, Demircioğlu, Afife Sultan, Ercişli Emrah, Öksüz Âşık, Sun'î, Şahioğlu, Üsküdarî Yazıcı, Edhemî, Gedaî, Hakî, Şermî, Taşbaz Ali, Tûrabî
18. yy.	Âşık Edebiyatının gerileme sürecidir. Bu dönemde âşıkların değeri bilinmemekte fakat önemli âşıklar yetişmemektedir. Aruz şiirleri oluşturan âşıkların arttığı görülmektedir.	Ravzî, Âli, Hoca oğlu, Hükmi, Kâtibi, Derviş Mûsa, Kabasakal Mehmet, Levnî, Vartan, Nuri, Abdî, Âşık Sadık, Civan Ağa, Mecnûni, Kâmil, Âşık Halil, Âşık Said, Derûni, Samimi, Reisoğlu, Âşık Ali, Âşık Nigarî, Âşık Kürşâdî, Âşık Süleyman, Âşık Bağdadî, Âşık Budala, Hasan Dede, Derviş Mehmed, Kütahyalı Sırrı, Azbi, Şükri, Tamburî, Mustafa Çavuş, Şam'î, Nakdî, Seferlioğlu, Mağribioğlu, Kara Hamza, Âgah, Âgahî, Âşık Ahmed, Âşık Nuri, Âşık Ravzî, Âşık Sadık, Hocaoğlu Kuymetî, Mahdûmî, Rıza Şermî, Talibi ...
19. yy.	Sosyo kültürel yapının değişmesi ve gelişmesi Âşık Edebiyatı'nın gelenekten uzaklaşmasına neden olmuştur. Dönemin âşıkları okur-yazardır. Bu âşıklar artık hece ölçüsü yerine aruz ölçüsü kullanmaya başlamışlardır. Bu dönemde matbaanın yaygınlaşmasıyla birlikte sözlük kültür ortamının azalarak, yazılı kültür ortamına zemin hazırlanmıştır.	Âşık Şem'i, Âşık Şenlik, Âşık Tahiri, Bayburtlu Celalî, Bayburtlu Zihni, Ceyhunî, Dadaloğlu, Deliboran, Dertli, Erzurumlu Emrah, Âşık Gedaî, Âşık Hızrî, Âşık Zileli Kamilî, Âşık Kusurî, Âşık Meslekî, Âşık Minhacî, Âşık Muhibbî, Âşık Ruhsatî, Âşık Serdarî, Âşık Seyranî, Silleli Sururî, Âşık Sümmanî, Tokatlı Nuri, Âşık Tıfî, Âşık Bezmi, Âşık Devamî ...
20. yy.	Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla birlikte âşıklık geleneğinin önemini yitirmeye başladığı bir dönemdir. Tekke ve medreselerin kapatılmasıyla kırsal bölgelere giden âşıklar, bu yüzyılın ortalarına doğru batının etnomüzikoloji'ye vermiş olduğu değerle birlikte bu gelenek tekrar canlanmıştır. Bu dönemde dil sadeleşmiş ve âşıklar hece ölçüsünü tekrar kullanmaya başlamıştır.	Ali İzzet Özkan, Âşık Ferrahî, Âşık Mehmet Yakıcı, Âşık Veysel, Âşık Talibî, Âşık Meslekî, Âşık Emsalî, Sevil Selimî, Âşık İsmetî, Kul Gazi, Bayburtlu Hicranî, Davut Sularî, Âşık Efkari, Âşık Gufranî, Kağızmanlı Hıfzı, Bayburtlu Celalî, Yusufelili Huzurî, Habib Karaaslan, İlhamî, Posoflu Müdamî, Posoflu Zülalî, Racap Hıfzı, Nevcihan Özmerih, Sarıca Kız, Döne Sultan, Şah Turna, Âşık Nurşah

1.1.3. Âşıklık Geleneğini Oluşturan Sosyo-Kültürel Yapı ve Kurumlar

Tarihsel oluşum sürecinde var olan toplumun sosyo-kültürel yapısına bakıldığında görülüyor ki, bazı önemli kurumlarla, âşık edebiyatının devamı sağlanarak, günümüze kadar ulaştığı görülmektedir. Bu kurumlardan birkaçı hiç kuşkusuz medreseler, tekkeler, hanlar-kervansaraylar ve en önemlisi kahvehanelerdir. İslâmi kurallara uygun bilgilerin okutulduğu yer olarak bilinen medreseler, bu anlamda önemli bir kurum olmanın yanı sıra Âşık Edebiyatı kültürüyle de beslenmiş olduğu nitelendirilmektedir. Tekkelerin, medreseler gibi islâm uygarlığının ürünü olarak meydana geldiği ve sosyo-kültürel yaşamı etkileyerek şekillenmiş kurumlar olduğu bilinmektedir. Detaylandırmak gerekirse, müritlerin tekke etrafında toplanarak, şeyhler ve âşıklar aracılığıyla hoşgörüyü dayalı olarak gerçekleşen bu kurum, halkın sağlam bir şekilde iletişim kurmasını amaçlamıştır. Hanlar ve Kervansaraylarda ise, kervanların konakladıkları büyük hanlar olarak bilinen kervansaraylar, âşık edebiyatının nesilden nesile taşınmasında rol oynamıştır. Kahvehaneler ise, âşık edebiyatı geleneğinin gelecek kuşaklara taşınmasında önemli bir yer teşkil etmektedir. İlk olarak 16. yüzyılın başlarında İstanbul'da açıldığı bilinen kahvehaneler, entelektüel kişilerin, oluşan bu kuruma gelmeleriyle birlikte yaygınlaşarak, her kesim tarafından tercih edilmeye başlanmıştır. Öyle ki bu kurum, sanatsal aktiviteleri de beraberinde getirmiştir.

Âşıklık geleneğinin devamını sağlayan bu kurumlar sözlü ve yazılı kültürle birlikte şekillenmiş günümüze kadar ulaşmasını sağlamıştır. Bu kültürün temelini oluşturan önemli unsurlardan birisi hiç kuşkusuz geleneğin sözlü kültür ortamıyla doğmuş olmasıdır. Konuya ilişkin Artun (2011), sözlü kültürü şu şekilde tanımlamaktadır; “ İletişim esasına dayanan ve insanların yazı, matbaa, elektronik araç gibi sesi, sözü ve bunların anlamlarını herhangi bir şekilde bir mekâna bağlayan teknolojiler kullanılmaksızın yüz yüze ve ses sese dayalı olarak iletişim kurdukları ortama “sözlü kültür ortamı” denmektedir.” Diğer bir taraftan Irzık (1980) ise bu konuyla ilgili, toplumsal yaşamın her alanında bireylerin duygu, düşünce ve davranışlarıyla birlikte geleneğe egemen olan bu kültür, toplum biçimleri içinde doğmuş ve gelişmiş olduğunu ifade etmektedir. Çünkü sözlü kültür, hazır kalıplaşmış sözcüklerle toplumun sürekli duyup hafızasında yer ederek hatırladığı, bir şekilde atasözleri, deyimleri veya diğer kalıplaşmış sözcükleri kolayca biçimleyerek oluşmasından doğmuş ve günümüze kadar ulaşmıştır. Bu durum yapılan araştırmalarla da desteklenmektedir. Bu şekliyle âşıklar şiirlerini ortaya koymuşlar ve böylelikle sözlü kültür'ün devamını

sağlamışlardır. Devamı sağlayan bir diğer unsur ise, yazılı kültür ortamıdır. Bu kültür, sözlü kültür'ün devam ettiği süreçlerde yazının bulunmasıyla ortaya çıkan incelemeler doğrultusunda kanıtlanmış ve artık hafızalarla değil, cönkler ve mecmualarla bu kültür devam etmiş ve geniş kitlelere ulaşmıştır. 20. yüzyılda ise kitle iletişim araçlarının (radyo, televizyon, plak, kaset...vb) yaygınlaşmasıyla birlikte elektronik kültür ortamı doğmuş ve bu şekliyle âşıklık geleneği geniş kitlelere yayılarak, bu kültür ortamı, geleneğe yeni bir boyut kazandırmıştır.

1.1.4. Âşık Edebiyatı'nda İçerik ve Şiirlerdeki Öğütsel (Didaktik) Boyut

Âşık Edebiyatı geleneği geçmişten günümüze incelendiğinde, bir başka önemli boyut olarak, Türk kültürünün tarihsel süreci ve sosyokültürel yapısıyla birlikte, öğütsel tarzda şiirlerin oluşması ve topluma ışık tutması konusunda çok önemli kaynak oluşturduğu ortaya çıkmaktadır. Bu konuyu irdelemeden önce öğüt kavramıyla ilgili birkaç cümle söylemek yerinde olacaktır.

Öğüt kavramı genelde ders verme, var olan deneyimini aktarma, eğitim amaçlı, eleştirel bakan, bazen öfkeyi içinde barındıran, yanlış olduğu düşünüldüğü düzeltilmesi gereken bir davranış üzerine söylenmektedir. Ayrıca taşlamayla arasında ince bir çizgi olduğunu dile getirmek doğru bir tespit olacaktır.

Âşık Edebiyatı'nın gelişmesine katkı sağlayan, toplumun sözcüsü olan âşıklar, halkın yaşayışından seçmiş olduğu konuları gene halkın diliyle anlatarak, güncel ve toplumsal olaylara seyirci kalmayıp, dostluk, kardeşlik, sevgi, nasihat gibi konulara değinerek, öğütsel açıdan topluma ışık tutmaktadırlar. Ayrıca halk şiirlerini, içinde yaşadığı kültür değerlerini, dönemin ve yaşamış olduğu toplumun gerçeklerini kendi bakış açısıyla sunmaktadır. Bu şekliyle âşıklar kimi zaman şiirlerinde, verdiği öğütlerle toplumu yönlendirmeye çalışmış, kimi zaman ise toplumun isteklerini ve tepkilerini halkın sözcüsü gibi düşünerek dile getirmişlerdir. Bu nedenledir ki âşık edebiyatıyla birlikte oluşan öğütsel boyut, halkı aydınlatarak bilinçlendirmeyi ve bilgilendirmeyi ilke edinmiştir (Artun, 2011).

1.1.5. Halk Şiiri

Kültürel kimliğin oluşmasında ve oluşan kültürle geleneğin devamlılığının gelecek kuşaklara aktarılmasında yardımcı bir rol üstlenen halk kültürü ürünleri, toplumların sosyo-kültürel boyutunu ve var olan karakteristik yapısını belirlemede

önemli bir etken olduğunu söylemek ve eldeki verilerle birlikte bunun desteklendiğini dile getirmek doğru bir tespit olacaktır. Bu doğrultuda toplumsal kültürün var olan değerlerini oluşturan edebi eserlerin ise, toplumun yaşam biçimini yansıtan değerler bütünü olduğunu söylemek gerekmektedir. Böylesine değerli, toplumu şekillendirici ve var olan etkisi ile halk kültürü ürünlerinin en önemli yapı taşlarından biri olduğu düşünülen halk şiiri, insanların geçmişten günümüze var olan duygu ve düşüncelerini, gelenek ve göreneklerini, eğitim ve öğretimlerini ve daha nice sosyo-kültürel boyutun farkındalıklarını sağlayan bir kültür olmuştur. Ayrıca yapılan araştırmalar sonucunda geçmiş ve günümüz arasında bir köprü oluşturan bu kültürde görülüyor ki, duygu ve düşünceler halkın anlayabileceği bir dille yazılıp, kolaylıkla hafızalarda kalabilecek kafiyelerle, gerek yaratıcısı bilinen kişisel şiirler, gerekse sahibi unutulup anonim ifadesini kazanmış şiirler, asırlardır babadan oğula, anadan kıza sözlü gelenek kültürüyle aktarılıp günümüze kadar ulaşmıştır. Bu durum, hem kültür zenginliğini hem de Türk dilini bugüne kadar taşımıştır (Yılar, 2007).

Halk Şiiri'nin eğitimle ilişkisini irdelemeden önce bu kavramdan bahsetmek yerinde olacaktır. Yılar (2007), halk şiirini şu şekilde ifade etmiştir; "Türk edebiyatının en önemli bir yönünü teşkil eden halk şiiri, yüzyıllar boyunca Türk halkının duygusunu, inancını, zevkini, acısını, neşesini, dünya görüşünü, ideallerini içinde barındıran bir hazine gibi günümüze taşımıştır. Zengin olduğu kadar, çok çeşitlilik gösteren bu şiirler, eğitimde pek çok alanda araç olarak kullanılabilirler" diyerek, eğitim alanında halk şiirlerinin önemini vurgulamıştır. Diğer taraftan Dizdaroğlu (1977), halk şiirinin halk edebiyatı kavramına işaret ettiğini söyleyerek bütün manzum eserleri ve ozanlık geleneği sonrası oluşan aşık veya aşık olmayanların ortaya koydukları ürünleri halk şiiri olarak kabul etmiştir. Özbek (1981) ise halk şiirini şu şekilde tanımlamıştır; "Halk edebiyatı alanına giren anonim nitelikteki şiirlerle, köy kasaba, şehir, asker ocakları ve tekkelerde halk içinde yetişmiş kişilerin saf Türk dili ve hece ölçüsüyle meydana getirdikleri şiire halk şiiri denir".

Halk şiiri geleneği, Türk kültürünün tarihi süreçteki görünümüyle birlikte, bu süreç içerisinde paralel olarak değişmesi ve gelişmesiyle günümüze kadar ulaşmıştır (Artun, 1995). Bu gelenek, sosyo-kültürel boyutuyla birlikte irdelendiğinde görülüyor ki, halk şiirleri içerisinde bireysel konular ağırlıklı olsa da halkı aydınlatan, yol gösterici yanıyla toplumu eğiten ve öğreten halk şiirlerinin, bu yönüyle farkındalık sağladığını söylemek gerekmektedir. Öyle ki

halk şiiri, eğitici ve öğretici yanıyla topluma ışık tutmaktadır. Sadece toplumla sınırlı değil eğitimin her alanında halk şiirinin eğitsel ve öğretisel boyutunu görebilmek mümkündür. Yalnız, insanları şekillendiren eğitim ve öğretimin en önemli yapı taşlarından birini oluşturan okullarda, halk şiirine gerekli ilgi gösterilmemektedirler. Konuya uygun olarak örnekler sunulabilecek halk şiirleri örnekleri, ders kitaplarında yeterince bulunmamaktadır. Oysaki pekiştirici yanıyla, çocukların dil becerilerini, yaratıcı düşünme yetilerini sağlayan, bununla birlikte eğitici ve öğretici fonksiyona sahip olan halk şiirleri, konular gereği örnekler çoğaltılarak ders kitaplarında yer almaları sağlanabilir (Yılar, 2007).

Halk şiirlerinin günümüze kadar ulaşmasına vesile olup, oluşturduğu şiirlerle halkı eğitmesi yönünde önemli adımlar atan âşıklar, toplum içinde birer öncü, lider ve yol gösterici olduklarının farkında olduklarını söylemek gerekmektedir. Bu yüzden âşıklar şiirlerinde toplumun geleneğini, ahlâkını, kültürel yapısını şiirlerinde pekiştirerek, halkın eğitilmesinde yardımcı olmuşlardır (Akkaya, 2010).

Var olan bu duyguları sözle harmanlayıp, onlara ezgiyle hayat verdiğini dile getirmek ve 20. yüzyılın en önemli temsilcilerinden hiç kuşkusuz Âşık Veysel olduğunu söylemek, konunun önem kaynağını teşkil etmektedir.

Âşık Veysel, Cumhuriyetin kuruluş süreçlerini heyecanla yaşamış, Atatürk'ün gerçekleştirdiği devrimleri özümseyerek şiirlerinde var etmiş, köy enstitüleriyle birlikte eğitimin ve öğretimin insan profili konusunda ne kadar önemli olduğunu vurgulayan şiirler dile getirmiş ve daha nice konuda şiirlerine hayat vererek halkın beğenisini kazanmış bir saz şairimizdir. Âşık Veysel şiirlerinde birçok konuya değinmiştir. Özellikle toplumsal alanda eğitsel ve öğretisel konuları şiirlerine taşımıştır. Bu şekliyle tezin ana kaynağını oluşturan eğitsel ve öğretisel konulara bakıldığında Âşık Veysel'in şiirlerindeki işlevsel boyut ne ölçüde yer almaktadır? Sözlü kültürün eğitimsel işlevi nelerdir? Sözlü kültürün öğretimsel işlevi nelerdir? Sözlü kültürün geçmişten günümüze kadar ulaşmasına vesile olan unsurlar nelerdir? Eğitimin ve öğretimin sözlü kültürdeki rolü nelerdir? gibi sorular, tezin amacına uygun olarak cevap aramaktadır.

Bu bağlamda tezimizin konusu gereği problem cümlesi aşağıdaki gibidir.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

Bu kültürün günümüze kadar ulaşıp eğitici ve öğretici unsurlarıyla gelecek kuşaklara da örnek teşkil etmesi açısından“Âşık Edebiyatı Halk Şiiri’ndeki Eğitsel ve Öğretisel Unsurlar ne ölçüde yer almaktadır?” sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.2.1. Alt Problem

1. Âşık Edebiyatı Halk Şiiri’ndeki Eğitsel Unsurlar ne ölçüde yer almaktadır?

2. Âşık Edebiyatı Halk Şiiri’ndeki Öğretisel Unsurlar ne ölçüde yer almaktadır?

1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın temel amacı; Âşık Edebiyatı Halk Şiirleri’ndeki eğitsel ve öğretisel unsurların şiirlerde ne ölçüde yer aldığını ortaya koymaktır. Söz konusu şiirlerle yapılan analiz sonucunda, eğitsel ve öğretisel boyutun temel eğitimde ve toplumsal hayatın her alanında ne ölçüde önemli olduğu saptanmaya çalışılmıştır.

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Kültürümüzün önemli bir parçası olan Âşıklık Geleneği içerisindeki Halk Şiiri’nin, yıllar boyunca toplum tarafından kabul görüldüğü düşünüldüğünde, Halk Şiiri’nin toplumu önemli ölçüde etkilediği sonucuna gidilebilir. Böylesi bir durum, halk şiiri içerisindeki bazı unsurları önemli kılmaktadır. Çalışmada bu unsurların eğitsel ve öğretisel boyutlarını ortaya çıkararak bu boyutların farkındalıklarını yaratmak, çalışmanın önemini teşkil etmektedir. Böyle bir çalışmanın, yapılacak olan benzer çalışmalara veri kaynağı niteliğinde örnek teşkil etmesi açısından, bu çalışmanın diğer bir önemini de ortaya koymaktadır.

1.5. SAYILTILAR

1. Yapılan araştırmayla ilgili olarak gerek kurumlardan edinilen bilgiler gerekse yapılan görüşmeler doğrultusunda sağlanan bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.

2. Konuya ilişkin görüşleri, gelişmeleri ve durumları saptamak için geliştirilen veri toplama araçları yeterlidir.

1.6. SINIRLILIKLAR

Bu çalışma, Âşık Veysel’in tespit edilen şiirleriyle sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Çalışmanın bu bölümde çalışma konusu ile ilgili yapılan ulusal yayınlar üzerinde durulmuştur.

Oğuz ve diğerleri (2011) tarafından hazırlanan “Türk Halk Edebiyatı El Kitabı” adlı kitapta, sözlü kültürün yapı taşlarından biri olan halk edebiyatını ve oluşturduğu alt dallarını, bunlarla birlikte Avrupa ve Türkiye’nin tarihsel süreçlerinden bahsederek bir karşılaştırma yoluna gidilmekte, geleneğe sahip olmak için öncelikle halk edebiyatını bilmeyi ve onu geliştirmeyi amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Çalışmanın sonucunda kitle iletişim araçlarıyla gelişen ve değişen medya kültürünün gücünü kullanmayı öğrenerek topluma halk edebiyatının kazandırılması, bunun oluşabilmesi için öncelikle halk edebiyatına daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Kaya (2011) tarafından hazırlanan “Âşık Veysel” adlı kitapta, Veysel’in hayatıyla birlikte şiirlerinde oluşturduğu edebi ve fikir yönünü detaylı bir şekilde irdelemeyi ve Âşık Veysel’in bütün şiirlerini tek bir kitapta toplamayı amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Âşık Veysel’in bütün şiirlerinin bilinmesi ve daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Makal (1973) tarafından hazırlanan “Âşık Veysel” adlı kitapta, hayatını, sanatını ve eserlerini üç bölümde inceleyerek, Veysel’in sohbet esnasında söylediklerini ve önemli yazarların Veysel ile ilgili düşüncelerine yer vererek ne kadar önemli bir âşık olduğunu ifade etmeyi amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Çalışma sonucunda Âşık Veysel’in önemli bir âşık olduğunu ifade ederek değerinin bilinmesi ve daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Alptekin (2007) tarafından hazırlanan “Âşık Veysel Türküz Türkü Çağırırız” adlı kitapta, Veysel’in hayatından detaylı bir şekilde bahsederek, gerek şiirlerini, gerek hayata bakış açısını, gerekse eğitici rolü arasında olan ilişkiyi

sunmayı amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Çalışma sonucunda şiirleri ve hayatıyla birlikte Veysel'in önemini vurgulayarak şiirlerine daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Çimer ve diğerleri (2010) tarafından hazırlanan “ Eğitim Bilimlerine Giriş” adlı kitapta, eğitimden ve oluşturduğu alt dallarından bahsederek önemi vurgulanmakta, tarihsel süreçleri de anlatarak, eğitim bilimlerinin, eğitimin her kademedede ne kadar önemli olduğuna dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Eğitim Bilimlerinin her aşamasının önemli olduğu ve bilinmesi gerektiği önerilmektedir.

Elçin (1992) tarafından hazırlanan “ Cumhuriyet Devri Türk Halk Şiiri'ne Umumi Bir Bakış” adlı makalede, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemindeki cemiyetlerde (kahvehane, tekke...vb) oluşan değişikliklerle birlikte cumhuriyet dönemi halk şairlerinin, halkın ortak dilini benimseyerek ve toplumun gerçek yaşamını ifade ederek oluşturdukları şiirsel yapının, önemini ifade etmeyi amaçlamıştır. Nitel bir çalışmadır.

Başgöz (2008) tarafından hazırlanan “Türkü” adlı kitapta, önemli âşıkların şiirleri ezgi ile söylendiğinden anonim olmadığı halde türkü denildiğini ifade ederek önemli âşıklar tarafından yazılan ve söylenen türkülerden çok, anonim örnekler üzerinde durmayı amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Çalışmanın sonucunda, halkın konuşan dili, söyleyen sözü olan halk âşıklarının ve türkülerin önemini vurgulayarak daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Oğuzcan (1970) tarafından hazırlanan “Dostlar Beni Hatırlasın” adlı kitapta, Âşık Veysel'in hayatından kısaca bahsetmeyi ve şiirlerini kategorilere ayırarak sunmayı amaçlamıştır. Nitel bir çalışmadır. Çalışmanın sonucunda kategorilere ayrılan şiirlerin farklı bir bakış açısıyla değerlendirilerek Âşık Veysel'in önemini vurgulayıp daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

İrzık (1980) tarafından hazırlanan “Kültür Üzerine II” adlı makalede, her ulusun geçmişi ve bugünü ile ilgili kültürünü ve önemini vurgulayıp kültürel mirasın yapıtaşlarından birini oluşturan sözlü edebiyat'ın geleneğe bağlı olduğu bununla birlikte kişisel yaratıcılığın sorun oluşturduğunu ifade ederek bu durumu ortaya sunmayı amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Çalışmanın sonucunda geleneğe bağlı kalarak kişisel yaratıcılıktan uzak durulması önerilmektedir.

Akalın (1983) tarafından hazırlanan “Folklor ve Halk Edebiyatının Sınırları ve Yöntemleri Üzerine” adlı makalede, folklor’un tanımıyla birlikte folklor ve halk edebiyatının sınırlarını incelemeyi ve yöntemleri ile ilgili ilişkiyi araştırmayı amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Çalışma sonucunda folklor derlemelerinde oluşturulan metotlarının ciddiyle benimsenip uygulanmadığı bu doğrultuda folklor derlemelerinin arşivlenmesi gerektiği önerilmektedir.

Aslan (2008) tarafından hazırlanan “Türk Halk Edebiyatı” adlı kitapta, halk edebiyatının genel özelliklerini, oluşum süreciyle birlikte amaç ve önemini dile getirmeyi bununla birlikte, halk edebiyatı içerisinde bulunan alt dalların önemini vurgulamayı amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Çalışma sonucunda geçmişten beri süre gelen Halk Edebiyatı ve oluşan kültürün toplum tarafından bilinmesi önerilmektedir.

Kabaklı (2008) tarafından hazırlanan “Âşık Edebiyatı” adlı kitapta, Âşık edebiyatının geçmişten günümüze geçirdiği dönemsel süreçleri ve halk şiirinin temel özelliklerinden yola çıkarak dönemin önemli âşıklarını incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Çalışma sonucunda, Âşık edebiyatının önemini vurgulayarak duygularını şiirleriyle ifade eden âşıklara daha fazla yer verilmesi gerektiği önerilmektedir.

Yılar (2007) tarafından hazırlanan “ Halk Bilimi ve Eğitim” adlı kitapta, halk bilimi ve yer alan alt dallarıyla, eğitim arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Çalışma sonucunda, halk biliminin ve oluşturduğu alt dalların, temel eğitimde çok önemli bir yeri olduğu ve öğrencilere birçok örnek sunarak bu bilimin sevdirebileceği önerilmektedir.

Artun (2011) tarafından hazırlanan “Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı” adlı kitapta, Âşık edebiyatını, halk şiirini ve oluşturduğu tarihsel süreçleri arasındaki ilişkiyi araştırmayı, bununla birlikte halk şiirini bugüne taşıyan âşıkların hayatını incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Çalışma sonucunda, kültürün bir parçası olan Âşık edebiyatı ve Âşıklık geleneğinin gelecek kuşaklara aktarımı ve gençlere halk şiirinin yeniden sevdirelmesi gerektiği önerilmektedir.

Bulut (2010) tarafından hazırlanan “Müzik Bilimsel Araştırma Yazıları” adlı kitapta yer alan Âşık Veysel ile ilgili yazılmış makalede, Veysel türkülerinin hem müziksel hem de sözel yapısıyla birlikte içerik çözümlemesini oluşturmayı

amaçlamaktadır. Nitel ve nicel bir çalışmadır. Çalışma sonucunda Veysel'in hem toplumsal değerler hem de insan ve çevre ilişkileri açısından değerlendirilip ele alınmasının birçok soruna çözüm üretebileceği önerilmektedir.

Şenel (1997-98) tarafından hazırlanan “ Türk Halk Müziği Bilgileri” adlı yayınlanmamış ders notlarında, geleneğin önemli bir parçası olan halk müziği ve oluşturduğu alt dalları temel alarak zengin bir kültüre sahip olduğunu ifade etmeyi amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Çalışma sonucunda, Türk Halk Müziğini ve oluşturduğu bilgilerin öğrenilmesi gerektiği önerilmektedir.

Özbek (1981) tarafından hazırlanan “Folklor ve Türkülerimiz” adlı kitapta, folklor ve türküler arasındaki ilişkiyi amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Çalışma sonucunda, geleneksel açıdan yaşamın bir parçası olan folklor ve türkülerin, toplum tarafından bilinmesi, sevilmesi ve kitle iletişim araçlarıyla desteklenmesi gerektiği önerilmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama ve veri çözümlene yöntemleri hakkında açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma, iki alt problem cümlesini çözümlenmek üzere kurgulanmıştır.

Araştırma, bütünüyle nitel, kısmen nicel örneklerle desteklenen bir araştırmadır. Nitel araştırmanın en temel özelliği, üzerinde araştırma yapılan kişilerin bakış açılarıyla araştırılan olay, olgu, norm ve değerleri incelemeye çalışmasıdır. Bu inceleme sırasında, araştırma yapılan kişilerin oluşturdukları ve kullandıkları özel dil, anlamlar, kavramlar üzerinde durup onları anlamak ve bunların araştırılan kişiler için ne anlam ifade ettiğini ortaya çıkarmaya çalışmak önemli bir çalışma stratejisidir. (Ekiz, 2003).

Diğer yandan Nitel araştırmaların birincil kaygısı; belirli bir evrene sağlam genellemeler yapmak değil, bir evrende olması olası çeşitlilik, zenginlik, farklılık, benzerlik ve aykırılıkları ile bütüncül bir resim elde etmektir. Nitel araştırma çalışılan konuyu derinlemesine ve tüm olası ayrıntıları ile incelemeyi amaç edinmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Araştırmanın inandırıcılığı konusundaki kuşkuları ortadan kaldırabilmek için araştırma süreci ve sonuçlarının açık, tutarlı ve başka araştırmacılar tarafından teyit edilebilir olmasına mümkün olduğu kadar özen gösterilmiştir. Bunun için şu yollar izlenmiştir;

- Araştırmacı, veri kaynakları ile uzun süreli etkileşim içinde olmuştur,
- Araştırmacı, derinlik odaklı bir veri toplama yoluna gitmiştir,

-Araştırmacı, bir çeşitlemeye giderek, farklı bakış açılarını, anlamları, göstergeleri ve kaynakları ortaya çıkarmaya çalışmıştır,

-Çalışma süresince uzman incelemeleri göz önünde bulundurulmuştur,

Bununla birlikte nitel araştırmalar üç farklı çalışma boyutuyla değerlendirilmektedir. Bunlar; “*Betimsel Çalışma*,” “*Tarihsel Çalışma*” ve “*Deneyisel Çalışma*” alanlarıdır (Ekiz, 2003). Bu araştırma konusu itibariyle *Betimsel* bir çalışmadır.

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden *Doküman İncelemesi* (analizi) ve *Görüşme Yöntemleri* (modelleri) kullanılmıştır

3.2. ÇALIŞMA EVRENİ VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini, Âşık Edebiyatı Halk Şiiri ve Türkiye’de bulunan tüm halk şairleri (âşıklar) oluşturmaktadır.

Nitel araştırmalarda, çok sayıda bireyin araştırma kapsamına dâhil edilmesi güçtür; çünkü toplanan verilerin ayrıntılı ve derinlemesine olması gerekmektedir. Bu durumda örneklem büyüklüğü toplanacak verinin derinliği ve genişliği ile ilgilidir. Yani örnekleme dâhil edilecek birey ya da bireylerden elde edilmesi planlanan verinin derinliği ve genişliği örneklem büyüklüğü ile genellikle ters orantılıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Bu doğrultuda araştırmanın örneklemini, Bütün halk şiirlerini inceleme olanağı olamayacağından dolayı didaktik (eğitsel-öğretisel) şiir tarzında önemli ve fazlaca örneği olduğu düşünülen Âşık Veysel’in bütün şiirleri oluşturmaktadır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırma da veriler, *Doküman İncelenmesi* ve *Görüşme* gibi nitel araştırma teknikleri kullanılarak elde edilmiştir.

İlk olarak araştırmanın problem cümlesiyle doğrudan veya dolaylı ilgili olabilecek doküman incelemesi yapılarak ulaşabilinen yazılı kaynaklar, dergiler, makaleler, tezler, görsel-işitsel kaynaklar taranmıştır.

İkinci olarak nitel araştırma tekniklerinden *Görüşme Tekniği* kullanılmıştır.

Alinyazında genellikle iki görüşme türünden söz edilir: “yapılandırılmış görüşme” ve “yapılandırılmamış görüşme” veya Stewart ve Cash’in (1985) tanımlamasıyla “yönlendirici olan görüşme” ve “yönlendirici olmayan görüşme.” Bu iki tür bir doğrunun iki ucunu temsil eder. Bir yanda belirlenmiş bir dizi soru ve yanıtı içeren yapılandırılmış görüşme, diğer yanda açık uçlu sorular içeren yapılandırılmamış görüşme yer alır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Araştırmada görüşme tekniği olarak; “Yapılandırılmış Görüşme Tekniği” kullanılmıştır. Araştırmanın amacına ulaşabilmek için gerekli verileri toplamak üzere araştırmacı tarafından görüşme soruları hazırlanmış ve tüm görüşmeler bu sorular çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmeye katılan kişilerin verdikleri cevaplara kısıtlama getirilmemiş, konuyla ilgili olarak öne sürdükleri fikirlerini yansızlıkla dile getirmelerine olanak sağlanmıştır.

Ulaşılabilinen ve görüşmeyi kabul eden uzman kişiler ile görüşmeler yapılarak araştırma ile ilgili veriler toplanmaya çalışılmıştır. Eklerde görüşme sorularının tümü verilmiştir.

Görüşmeler karşılıklı, yüz yüze yapılmıştır.

Görüşmeler kayıt cihazına izin alınarak kaydedilmiş, gerekli görülen yerlerde notlar alınmıştır. Zaman ve mekân açısından uygun olmayan durumlarda ise, telefon ve internet aracılığı ile iletişim kurulmuştur.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Nitel araştırmalar, araştırma sırasında elde edilmiş verileri ya da bulguları inceleyerek hipotezlerini çürütmek ya da desteklemek için bir çaba içerisinde değildirler. Aksine, elde edilen verilerin sistemli ve planlı bir şekilde incelenmesi sonucunda, tümevarım yöntemiyle kuram üretme yoluna gidilir (Ekiz, 2003).

Nitel araştırmalarda veri analizini iki grupta incelemek mümkündür. Betimsel Analiz ve İçerik Analiz. Betimsel analizde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. İçerik analizinde ise, temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen ve farklılaşan verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayacağı bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Araştırmada kullanılan nitel araştırma yöntemleri ışığında elde edilen veriler, *İçerik Çözümleme* yöntemleri uygulanarak değerlendirilmiştir.

İçerik Çözümlemesi; doğrudan doğruya insanlar arası iletişim metinleri veya kayıtları üstünde yapılan ve en genel anlamda, iletişimin yazılı/açık içeriğinin objektif, sistematik ve sayısal tanımlarını yapan bir araştırma yöntemidir. Diğer yandan içerik çözümlemesi, belirli bir metinden geçerli çıkarımlar yapmak için bir takım işlemler uygulayan bir araştırma yöntemidir. İçerik çözümlemesinde en önemli sorun metnin nicel ve nitel bakımdan çözümlenebilmesi için geçerli ve güvenilir kategoriler oluşturmak ve böylelikle sayısallaştırmaktır. Sayısallaştırmak sayesinde bir metnini içeriğinden sosyal gerçeğe yönelik çıkarımlarda bulunulabilir (Bulut, 2005).

Müzik eserlerinin içerik çözümlemesi ile irdelenmesinde iki ana birim oluşturulabilir. Bunlardan birincisi; müzik eserlerinin sözel yapısı ve ikincisi müziksel yapısıdır (Bulut, 2005).

Bu çalışmanın ana konusu Âşık Veysel şiirlerinin (türkülerinin) sözel yapısının yalın bir İçerik Çözümlemesidir. Yapılan çözümleme sonrasında şiirlerinde tespit edilen eğitsel ve öğretisel unsurlar doğrultusunda bir kategori oluşturulmuştur.

Bu doğrultuda; Araştırmanın konusuyla ilgili süreli-süresiz yayınlar incelenmiş, makale ve tezlerden doğrudan alıntılar yapılmış ve görsel ve işitsel kaynaklar incelenerek elde edilen veriler gruplandırılarak ilgili alt problemlerin çözümünde kullanılmıştır.

Diğer yandan; Yapılandırılmış Görüşme Tekniği ile elde edilen veriler ise yazılı birer metin haline getirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. ÂŞIK VEYSEL VE HALK ŞİİRİ

Âşık Veysel'in hayatıyla ilgili bilgiler birçok kitaba konu olmuştur. Tezimizin asıl konusunu ifade eden Âşık Veysel'in didaktik yönde yazdığı şiirlerini irdelemeden önce hayatından kısaca bahsetmek yerinde olacaktır.

Halk şiirinin önemli temsilcilerinden biri olan Âşık Veysel, bilindiği üzere 1310 (1894-1895) yılında Sivas'ın Şarkışla ilçesine bağlı Sivrialan köyünde doğmuştur. Babası Karaca Ahmet, annesi ise Keçecigillerden Gülizar'dır. Soya ilişkin bilgiler doğrultusunda görüldüğü üzere Âşık Veysel'in dedesi Ali ağa, Kars'tan ayrıldıktan sonra Sivas'ın Divriği ilçesine bağlı Kaledibi köyüne yerleşmiş belli bir süre sonra bu köyden ayrılarak Şarkışla'nın Sivrialan köyüne yerleşip, hayatını ve soyunu burada şekillendirmeye başlamıştır.

Birçok kitapta da anlatıldığı gibi çiftçi çocuğu olan Veysel, dönemin amansız hastalığı olan çiçek hastalığına yedi yaşında yakalanarak sağ gözünü kaybetmiş sol gözüne ise perde inmiştir. Gerekli tetkiklerin yapılması için Akdağ Madenindeki bir sağlıkçıya babası götürmek istemiş fakat bir gün ahırda saman artıklarını temizlerken öküzün boynuzu sol gözüne saplanmış ve o gözünü de kaybetmiştir. Hayata küsen âşık, belli bir zaman sonra babasının isteği üzerine güzel vakit geçirmesi açısından 3 telli saz alınmıştır. 15 yaşında saz çalmaya başlayan Veysel, İlk hocası Molla Hüseyin'den gerektiği gibi faydalanamadığından Çamşıhlı Ali Ağa'dan saz dersleri alarak yetişmeye başlamıştır.

Âşık Veysel, iki evlilik gerçekleştirmiştir. İlk eşi Esmadır. Bu evlilikten bir oğlu bir de kızı dünyaya gelmiş fakat ikisi de vefat etmiştir. Sekiz yıl süren bu evliliğin sonucunda karısı tarafından terk edilmiş olan Veysel, onulmaz bir derde düşmüştür. Daha sonra ikinci eşi Gülizar ile evlendirilmiştir. Uzun süren bu

evlilikten ise altı çocuk dünyaya gelmiştir. İsimleri; Zöhre (1930), Ahmet (1934), Menekşe (1937), Bahri (1941), Zekine (1941), Hayriye (1943).

1931 yılında Sivas Milli Eğitim Müdürü Ahmet Kutsi TECER'in önderliğinde 1. Sivas Halk Şairleri Bayramı yapılmıştır. On beş âşıktan biri olan Veysel, üç gün boyunca âşıklarla çaldıktan sonra bu bayramla birlikte Ahmet Kutsi TECER Veysel'e " Halk Şairi" olduğuna dair belge vererek âşıklığın resmi bir boyuta taşınmasını sağlamıştır.

Daha önceleri "usta malı" türküleri çalıp seslendiren Veysel, ilk şiirini Cumhuriyetin onuncu yılı dolayısıyla açılan şiir yarışmasıyla Atatürk adına yazdığı destanı sunmuş ve büyük bir ilgi görmüştür.

Okula gidemeyen Âşık Veysel, köy enstitülerinde 1941 ve 1946 yıllarına kadar saz öğretmeni yapmıştır. Dönemin var olan eğitiminde yer alan, eğitim ve öğretimin önemli yapı taşlarından birini teşkil eden köy enstitüleri, Veysel'in farklı pencereden bakmasına vesile olmuş gönül gözüyle oluşturduğu didaktik şiirlerini halka sunarak önemini vurgulamıştır. Yeri gelmişken Köy Enstitüleri ve Âşık Veysel'in şiirlerindeki eğitim konusu aşağıda detaylı bir şekilde irdelenecektir.

Halkın anlayabileceği sadelikte şiirlerini yazarak beğeni kazanan Veysel, artık her kesim tarafından tanınmaktadır. Bununla da sınırlı kalmayıp, radyolarla, yapılan plaklarla... uluslararası üne kavuşmuştur (Alptekin, 2007). 1965 yılında Türk Dili'ne katkılarından dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından maaşa bağlanmıştır. 21 Mart 1973 yılında ise daha öncesinde akciğer kanseri teşhisi konulan Âşık Veysel vefat etmiştir (Tören, 2011).

Âşık Veysel'in, halk şiiriyle ilgili ilişkisine bakıldığında toplumsal açıdan eğitici ve öğretici yanıyla halk şiirinin Veysel üzerinde çok önemli ve etkin olduğu görülmektedir. Âşık Veysel'in şiirleri tek tek ele alındığında ya da bir bütün olarak incelendiğinde, söylediklerini ya da söylemek istediklerini engin anlamlar içeren sözcükler ve öğüt veren mesajlarıyla topluma ışık tuttuğunu söylemek yerinde bir tespit olacaktır. Bu doğrultuda Veysel'in şiirlerinde yer alan konulara bakıldığında eğitimi ne kadar önemseydiği ve toplumsal hayatın her alanında eğitime ne kadar önem verdiği görülmektedir (Vural, 2003).

4.1.1. Eğitim

Eğitim, yaşamın her alanında insan topluluklarının karşısına çıkan bir kelime olmuştur. Bu doğrultuda eğitime tanımsal açıdan bakıldığında geniş bir kavram olduğu ve bu kavram doğrultusunda birçok uzman tarafından çeşitli şekillerde irdelendiği görülmektedir. Eğitim, “ İnsan davranışında, yetenek, istidat, karakter ve bilgi bakımından belli gelişmeler sağlamak amacı ile yürütülen etkiler sistem”idir. (Alaylıoğlu ve Oğuzkan, 1976). Diğer bir taraftan Ertürk (1974)’e göre eğitim, “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir.” Ayrıca eğitim, Fidan (1996)’a göre, “insanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci.” olarak tanımlanmaktadır.

Tanımlardan da anlaşılacağı gibi eğitim yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bireyin yaşantılar yoluyla elde etmiş olduğu bu süreçte, çocukluktan yetişkinlik dönemi süresince bilgi, beceri, tutum ve davranışları elde etmektedir. Bu anlamda eğitimin temel işlevi bireylere toplumsal boyutta işlenen nitelikleri kazandırmaktır. Bireylerin, yaşadığı toplumda var olan kültürel değerlerini kazandığı ve kazanılan bu değerlerin eğitim yoluyla olduğunu söylemek konunun önem kaynağını teşkil etmektedir.

Eğitimi, formal ve informal eğitim olarak iki ana başlık altında topladığımızda;

4.1.2. Formal Eğitim

Bir amaca bağlı olarak planlı ve programlı bir şekilde uzman kişilerin önderliğinde düzenlenen bir sistemdir. Bu sistemin devam etmesindeki en önemli etken planlı olmasıdır. Belirli yaş gruplarında bulunan yani okulöncesi çocuklardan başlayıp yükseköğretimdeki gençlere kadar süren bir süreci kapsamaktadır (Ada ve diğerleri, 2007).

4.1.3. İnfomal Eğitim

Plansız ve programsız bir şekilde yer ve mekan olmaksızın, bireyin içerisinde bulunduğu ortamda kendi kendini systemsiz olarak yetiştirmesi, geliştirmesi, gönüllü olarak öğrenmeye çalışması ve bu şekliyle kültürlenmesi olduğu bilinmektedir (Çimer ve diğerleri, 2010).

Geleneksel toplumlar geçmişteki dinsel inançlarını, kültürel motiflerini kendilerine yol göstererek ve yaşayarak öğrenmişlerdir. Konu itibariyle var olan

bu öğrenimin eğitim kademesinde yer aldığını ve bu yapıların kendilerine miras olarak kaldığını söylemek yerinde bir tespit olacaktır (Büyükdüvenci, 1983). Bu eğitim sistemini yaşayarak öğrenenlerden biri yirminci yüzyılın en önemli saz ve söz şairlerinden biri olduğu bilinen ve detaylı bir şekilde incelendiğinde öğüt verici özellikleri şiirlerinde barındırıp bu konuda halkı aydınlatan şairin, hiç kuşkusuz Âşık Veysel olduğu görülmektedir.

Âşık Veysel, okumayı çok isteyip gözleri görmediğinden dolayı bu isteğini gerçekleştiremeyen bir âşıktır. Öyle ki bu istek içinde hep dert olarak kalmıştır. Hayatı boyunca tek harf bile görmeyen bu âşık, şiirlerinde oluşturduğu söz dizimiyle birlikte var olan kültüre önemli katkılarıyla halka mal olmuş etkin bir söz ustasıdır. Şiirlerini böylesine kültürel ve ulusal bir zemine oturtan Âşık Veysel, nasıl oluyor da gözleri görmeden ve okuma yazma bilmeden halkı şiirleriyle eğitebiliyor ve öğretebiliyor? sorusu aynı zamanda tezin başlıca problem kaynağını ortaya koymaktadır. Görülüyor ki Âşık Veysel, hayatı boyunca yaşadığı travmaları gönül gözüyle şiirlerine yansıtmıştır. Âşık Veysel'in şiirleri irdelendiğinde eğitimi, okumayı, vatan sevgisini, ilim sahibi olmayı överken, cahilliği, bilgisizliği yererek taşlamalarda bulunduğu görülmektedir. Veysel'e göre ilim sahibi olmanın ve toplumsal anlamda ilerlemenin tek şartı eğitime verilecek önemin artmasıdır. Dolayısıyla âşık, bu düşüncelerle halka seslenerek, çocuklara okumanın, ilim sahibi olmanın ve eğitimin insan üzerindeki etkisini vurgulayarak nasihatte bulunmaya çalıştığı görülmektedir (Tören, 2011).

Âşık Veysel, ilim ve irfan yuvası olarak nitelendirdiği halkevlerine, köy enstitülerine şiirlerinde yer vermiş ve büyük bir övgüyle bahsetmiştir. Ayrıca Veysel cehaletle mücadele eden köy enstitülerini, bal veren bir arı kovanına benzetmektedir (Alptekin, 2007).

4.1.4. Köy Enstitüleri

17 Nisan 1940 tarihinde köy enstitüleri, köy öğretmeni yetiştirmek ve bununla birlikte tarımsal, teknik ve kültürel alanda öğrencilerin meslek edinmesi ve yetişmesi için kurulmuştur. Bu dönemde ilkokulu bitiren köy çocukları beş yıllık müfredatla eğitimlerini tamamlamaktadırlar. Mesleki alanda program uygulayan köy enstitüleri, yaparak yaşayarak öğrenme ilkesine önem vermiştir (Alaylıoğlu ve Oğuzkan, 1976).

Âşık Veysel'in hayatında köy enstitüleri önemli bir yere sahip olmuştur. Kendisini yetiştirmesine olanak sağlayan bu kurumun, önemli katkıları bulunmaktadır. Çünkü bu enstitüler, cehaletle mücadele etmenin önemli bir halkasını oluşturmuştur. Daha sonraları bu mücadelenin içinde yer alan Veysel, Köy Enstitüleri'nde saz öğretmenliği yapmıştır. Adapazarı Arifiye'de 1941 yılında, Ankara Hasanoğlan'da 1942-43 yıllarında, Eskişehir Çiftelerde 1943 yılında, Kastamonu Gököy'de 1944 yılında, Sivas Yıldızeli Pamuk pınar'da 1945 yılında, Samsun Ladik Akpınar'da 1946 yılında öğretmenlik yaptığı bilinmektedir. Bu süreç içerisinde eğitimin ne kadar önemli olduğunu eğitimi insanın memlekete ne ölçüde yarar sağladığını daha çok kavrayıp şiirlerinde dile getirmiştir (Alptekin, 2007).

Köy enstitülerinde oluşan eğitimle birlikte öğrenme de, yaşantılar sonucu gerçekleşen ve bireyde bilgi, beceri, tutum gibi davranışlar ortaya koyarak kalıcı izli değişimler meydana getirmektedir. Bu durum bireyin farkındalığını ortaya koymaktadır. Öğrenme aynı zamanda olgunlaşma düzeyine erişebilmesiyle birlikte var olan çevresel faktörlerin de etkisiyle olumlu ya da olumsuz davranışlar kazanmaktadır (Çimer ve diğerleri, 2010). Bu davranışların kazanılmasına sebebiyet veren bir diğer unsur ise öğüt kavramıdır. Çünkü öğüt, bireye doğru yolu göstererek ders verme yetisine sahiptir ve genelde eğitim amaçlı olduğundan bireyi ya da toplumu uyarma eğilimindedir (Artun, 2011). Âşık Veysel'in şiirlerinde bu özellikleri görebilmek mümkündür. Yaşamsal boyut olarak düşünüldüğünde Veysel şiirlerini, toplumsal yaşam içerisinde yer alan ve güncel olaylarla bütünleştirip halka göndermelerde bulunarak, sevgi, saygı, barış, kardeşlik, okul, eğitim gibi kavramlarla, halkın ortak paydalarını duyarlı kılmak için oluşturmuş olduğu görülmektedir.

Görüldüğü üzere Âşık Veysel, şiirlerini eğitsel ve öğretisel unsur olarak diğer şairlerden farklı işlediği ve topluma farkındalık sağlamış olduğu gözlerden kaçmamaktadır. Bu bağlamda konuyu daha iyi kavramak için Âşık Veysel'in eğitsel ve öğretisel boyuttaki şiirlerine yönelik analizi aşağıda detaylı bir şekilde sunulmuştur.

4.1.5. Âşık Veysel'in Şiirlerindeki Eğitsel ve Öğretisel Unsurlar

Eğitimin, yaşamdan ölüme dek süre geldiği herkes tarafından bilinmekte ve insanlar üzerinde oluşturduğu bir değerler bütünü olduğunu söylemek gerekmektedir. İnsanoğlu, beşikten mezara kadarki sürecinde var olan örf, adet, gelenek görenek, hakkaniyet, doğruluk, dürüstlük, insan sevgisi, tabiat sevgisi, vatan sevgisi gibi kavramları yaşanmışlıklar yoluyla eğitim süzgecinden geçirmektedir. Bu da eğitimin insan üzerinde oluşturduğu bir değerler bütünü olduğunu ortaya koymaktadır. Bu değerlerle etkileşim içerisinde olan insanoğlunun, eğitim süresi içerisinde bulunması gereken değerlerini Darendede (<http://www.aymavisi.org/makale/InsaniDeğerlerinOlusumu.html>), şu şekilde dile getirmiştir; “ İnsan, bir değerler sistemidir. Çevresindeki her şey, insan için bir değer ifade eder. İnsan için değerle sahip olan, sadece madde değildir. Duygu ve düşünceler, yargılar, kurallar, madde üstü varlıklar da insan için belli bir değere sahiptir. İnsan bu maddi ve madde dışı varlık ve olgulara değer atfederken sürekli olarak etkileşim içinde olduğu yakın ve uzak çevresindeki verileri esas alır. Bu verileri akıl süzgecinden geçirir, kimisini kabul eder, kimisini değiştirir, geliştirir. Ancak her durumda, çevresinde oluşan değerler sistemi ile sürekli bir etkileşim halindedir.” Toplumsal eğitimin her boyutunda bu değerleri görebilmek mümkün olduğu gibi, halk şiirlerinde de bu değerlerin var olduğunu bilmek doğru bir tespit olacaktır. Ayrıca bu konuyla ilgili Cengiz Özkan, toplumsal eğitimin, halk şiirinin oluşmasına katkı sağladığını ve birbirinden beslenen yanı olduğunu ifade etmiştir. Âşık Veysel şiirlerinde de var olan bu değerleri görebilmek mümkündür.

Bu bölümdeki analizler; Tahir Kutsi'nin “Âşık Veysel” kitabından, Ümit Yaşar Oğuzcan'ın “Âşık Veysel Dostlar Beni Hatırlasın” ve Doğan Kaya'nın “Âşık Veysel” kitaplarından yararlanılarak, Veysel'in eğitsel ve öğretisel konulara değindiği yaklaşık 45 şiiri, aşağıda açıklamalar, tablolar ve grafikler ile birlikte detaylı bir şekilde irdelenmiştir.

4.2. ÂŞIK VEYSEL'İN ŞİİRLERİ'NDEKİ EĞİTSEL VE ÖĞRETİSEL UNSURLARINA YÖNELİK İÇERİK ANALİZİ

SENLIK BENLIK NEDİR BIRAK

Allah birdir Peygamber Hak

Rabbü'l-âlemin'dir mutlak

Senlik benlik nedir bırak

Söyleyim geldi sırası

Kürt'ü Türk'ü Çerkez'i

Hep Âdem'in oğlu kızı

Beraberce şehit gazi

Yanlış var mı ve neresi

Kur'an'a bak İncil'e bak

Dört kitabın dördü de Hak

Hakir görüp ırk ayırmak

Hakikatte yüz karası

Bin bir ismin birinden tut

Senlik benlik nedir sil at

Tuttuğun yola doğru git

Yoldan çıkıp olma asi

Yezit nedir ne Kızılbaş

Değil miyiz hep bir kardaş

Bizi yakar bizim ataş

Söndürmektir tek çaresi

Kişi ne çeker dilinden

Hem belinden hem elinden

Hayır ve şer emelinden

Hakikat bunun burası

Bu âlemi yaratan bir

Odur külli şeye kadir

Alevî Sünnilik nedir

Menfaattir varvarası

Cümle canlı hep topraktan

Var olmuştur emir Hak'tan

Rahmet dile sen Allah'tan

Tükenmez rahmet deryası

VEYSEL sapma sağa sola

Sen Allah'tan birlik dile

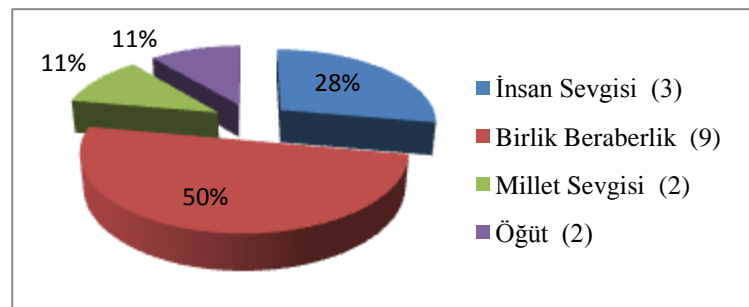
İkilikten gelir belâ

Dava insanlık davası

Tablo ve Grafik 1.1.**Senlik Benlik Nedir Bırak**

	İNSAN SEVGİSİ	BİRLİK BERABERLİK	MİLLET SEVGİSİ	ÖĞÜT
1.Kıta		Senlik benlik nedir bırak		
2. Kıta		Hep Adem'in oğlu kızı Beraberce şehit gazi		
3.Kıta	Hakir görüp ırk ayırmak			
4. Kıta		Senlik benlik nedir sil at		Tuttuğun yola doğru git Yoldan çıkıp olma asi
5.Kıta	Yezit nedir ne Kızılbaş Değil miyiz hep bir kardaş	Bizi yakar bizim ataş		
7.Kıta			Alevilik Sünnilik nedir Menfaattir varvarası	
8. Kıta		Cümle canlı hep topraktan Var olmuştur emir Hak'tan		
9. Kıta		Sen Allah'tan birlik dile Dava insanlık davası		

Tablo 1.1.'de görüldüğü üzere, “Senlik Benlik Nedir Bırak” adlı şiiriyle Âşık Veysel, öncelikle “İnsan Sevgisi”ne vurgu yapmış diğer yandan “Birlik ve Beraberlik”in mutlak mutluluğun yolu olduğunu belirterek özellikle bu iki kavram üzerinde önemle durduğu söylenebilir. Bununla birlikte toplumsal bütünlüğü sağlayıcı yönünden önemli olan toplumun devamında mutlak olması gereken “Millet Sevgisi” nin de önemini vurguladığı görülmektedir. Buna göre bu üç kavramın insan ve toplumsal belleğinde kalması yönündeki önemine değinen bu şiir, öğretisel ve eğitsel boyutuyla önem kazandığı söylenebilir.

Grafik 1.1.'de görüldüğü üzere “Senlik Benlik Nedir Bırak” adlı şiirde dört öğretisel konu yer almaktadır. Toplamda mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 50 oranında “Birlik Beraberlik” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

BU YOLDA

Demok(1)rasinin budur rejimi
 Vatan milletindir kim kovar kimi
 Sıkma savcılarını kovma hâkimi
 Şekavet yok adalet var bu yolda

Milletsiz bir devlet yoktur olamaz
 Eğri bakan aradığın bulamaz
 Hiçbir parti ebediyen kalamaz
 Şikâyet yok nihayet var bu yolda

Topkapı'da Kayseri'de Uşak'ta
 Kimin hakkı vardır bu sefil halkta
 Parmaklar oynuyor türlü nifakta
 Selâmet yok felâket var bu yolda

VEYSEL söyler ama duyulmaz sesi
 Doğru söyleyene diyorlar asi
 Böyle değil idi şu demokrasi
 Tahkikat yok hürriyet var bu yolda

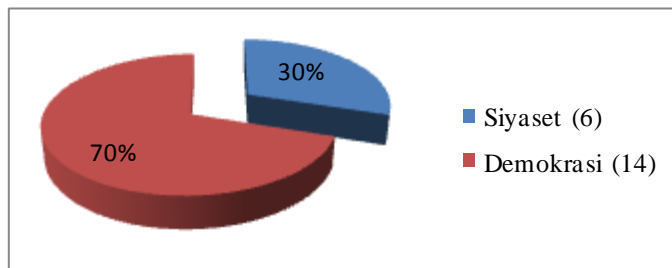
İradyo denilen milletin malı
 Neşriyatlar tarafsızca olmalı
 Hâkimiyet milletindir bilmeli
 Esaret yok hep millet var bu yolda

Manasız mantıksız Vatan Cephesi
 Vatan milletindir bu neyin nesi
 Maksat Menderes'in seçim dalgası
 Menderes yok memleket var bu yolda

Tablo ve Grafik 2.1.**Bu Yolda**

	SİYASET	DEMOKRASİ
1.Kıta		Dekmokrasinin budur rejimi Vatan milletindir kim kovar kimi Sıkma savcıları kovma hâkimi Şekavet yok adalet var bu yolda
2. Kıta	Kimin hakkı vardır bu sefil halkta Parmaklar oynuyor türlü nifakta Selâmet yok felâket var bu yolda	
3.Kıta		İradyo denilen milletin malı Neşriyatlar tarafsızca olmalı Hâkimiyet milletindir bilmeli Esaret yok hep millet var bu yolda
4. Kıta	Manasız mantıksız Vatan Cephesi Maksat Menderes'in seçim dalgası	Vatan milletindir bu neyin nesi Menderes yok memleket var bu yolda
5.Kıta	Hiçbir parti ebediyen kalamaz	Milletsiz bir devlet yoktur olamaz Şikâyet yok nihayet var bu yolda
6. Kıta		Böyle değil idi şu demokrasi Tahkikat yok hürriyet var bu yolda

Tablo 2.1.' de görüldüğü üzere “Bu Yolda” adlı şiiriyle Âşık Veysel, dönemin iktidarına demokrasinin gereği olarak vatandaşlar arasında ayırım yapmamasını öğütlerken, demokraside farklı görüşleri ifade etme özgürlüğünün olduğunu dile getirmektedir. Ayrıca demokrasilerde iktidarların sürekli olmayacağını vurgulayarak, milletin iktidarının sürekli olacağı, savcılar ve hâkimlere baskı yapılmamasını dile getirmiştir. Sonuç itibariyle Veysel, demokrasi kavramının önemini vurgulayarak toplumsal demokrasiyi sağlamanın bir bütünlük oluşturabileceğini, ötekileştirmeden toplumsal huzuru bütünlüğü sağlayarak insanlara eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 2.1.'de görüldüğü üzere, “Bu Yolda” adlı şiirde, iki öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında %70 oranında “Demokrasi” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

İŞTE HİLE SÖZDE YALAN OLMASA

İnsanoğlu doğru yoldan şaşmazdı

İşte hile sözde yalan olmasa

Türlü türlü felâkete düşmezdi

İşte hile sözde yalan olmasa

İstemezdi alış verişte senet

Kafalara yerleşmezdi ihanet

Ne zina olurdu ne çapkın evlat

İşte hile sözde yalan olmasa

Ne bir yetim hakkı ne de bir rüşvet

Yanmazdı gönüller olurdu hep şad

Derdim anlatırken denmezdi kapat

İşte hile sözde yalan olmasa

Bu güzel, sohbetle olmazdı fis fis

Çirkin işe meyyal olmazdı nefis

Ne cinayet ne hırsızlık ne hapis

İşte hile sözde yalan olmasa

Ortadan kalkardı günah musibet

Aşıkâr olurdu hak ve hakikat

Herkes için açık olurdu cennet

İşte hile sözde yalan olmasa

Tamuda olmazdı kullara ceza

Olsa temiz ahlâk ve hüsn-i rıza

Hiç şüphe girmezdi gönüle göze

İşte hile sözde yalan olmasa

Yalancılar belki kızar bu işe

Yalan ayaktadır çıkamaz başa

Kemlik düşünür mü kardeş kardeşe

İşte hile sözde yalan olmasa

VEYSEL bu yollarda sarf eder nefes

Herkesin elinde gezer bir kafes

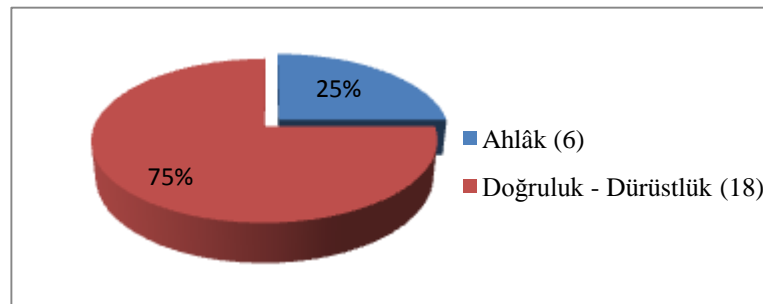
Bin bir türlü derdi çeker mi herkes

İşte hile sözde yalan olmasa

Tablo ve Grafik 3.1.**İşte Hile Sözde Yalan Olmasa**

	AHLÂK	DOĞRULUK – DÜRÜSTLÜK
1. Kıta		İnsanoğlu doğru yoldan şaşmazdı İşte hile sözde yalan olmasa (2)
2. Kıta	Ne zina olurdu ne çapkın evlât	İstemezdi alış verişte senet Kafalara yerleşmezdi ihanet İşte hile sözde yalan olmasa
3. Kıta		Ne bir yetim hakkı ne de bir rüşvet İşte hile sözde yalan olmasa
4. Kıta	Çirkin işe meyyal olmazdı nefis	Ne cinayet ne hırsızlık ne hapis İşte hile sözde yalan olmasa
5. Kıta	Ortadan kalkardı günah musibet Herkes için açık olurdu cennet	Aşıkâr olurdu hak ve hakikat İşte hile sözde yalan olmasa
6. Kıta	Olsa temiz ahlâk ve hüsni rıza Hiç şüphe girmezdi gönüle göze	İşte hile sözde yalan olmasa
7. Kıta		Yalancılar belki kızar bu işe Yalan ayaktadır çıkamaz başa Kemlik düşünür mü kardeş kardeş İşte hile sözde yalan olmasa
8. Kıta		İşte hile sözde yalan olmasa

Tablo 3.1.’de görüldüğü üzere “İşte Hile Sözde Yalan Olmasa” adlı şiiriyle Âşık Veysel, iş hayatında, ticaretle, insan ilişkilerinde diğer bir deyişle yaşamın bütün alanlarında ahlâk ve dürüstlüğün önemini vurgulamaktadır. Bununla birlikte, dürüstlüğün yaşamı kolaylaştıracağına, her alanda insanların birbirlerine güvenebileceği ve daha fazla gelişim gösterebilecekleri bir ortamın sağlanacağına vurgu yapmaktadır. Ayrıca ahlâk anlayışının dinsel açıdan önemini de belirterek şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 3.1.’de görüldüğü üzere “İşte Hile Sözde Yalan Olmasa” adlı şiirde iki öğretisel konu yer almaktadır. Toplamda mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında %75 oranında “Doğruluk-Dürüstlük” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

ŞU DÜNYAYA GELDİM NE OLDU KÂRIM

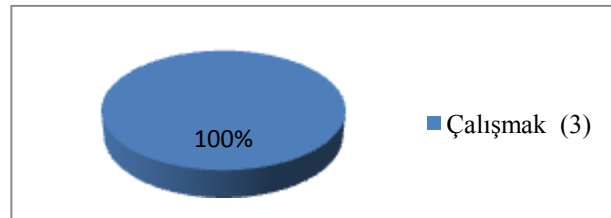
Şu dünyaya geldim ne oldu kârım	Gezdim dere tepe niceler gibi
Geçirdim günümü gaflet içinde	Yağmurlu karanlık geceler gibi
Geldi güz ayları erdi baharım	Bir gemi deryada bocalar gibi
Geçirdim günümü gaflet içinde	Geçirdim günümü gaflet içinde
Ne bir bilgin olup ileri gördüm	VEYSEL ne ararsan kendinde ara
Ne bir Mecnun olup Leyla'yı sordum	Nice varlık verilmiştir kullara
Ne bir doğru yoldan hedefe vardım	Çalışıp yaklaşan hakiki yâre
Geçirdim günümü gaflet içinde	Geçirir gününü saadet içinde

Tablo ve Grafik 4.1.

Şu Dünyaya Geldim Ne Oldu Kârım

	ÇALIŞMAK
4.Kıta	Nice varlık verilmiştir kullara Çalışıp yaklaşan hakiki yâre Geçirir gününü saadet içinde

Tablo 4.1.'de görüldüğü üzere “Şu Dünyaya Geldim Ne Oldu Kârım” adlı şiiriyle Âşık Veysel, dünyaya gelmenin ve yaşamının insanoğlu için bir anlamı gerektiğini vurgulayarak, son kıtada çalışmadan, amaçsız boşa zaman geçirmenin bir gaflet olduğunu belirtmiştir. Bu durumu aşmanın yolu olarak Veysel, çalışarak, bilgi sahibi olarak bir yerlere varılabileceği, bunu başarmanın da insanın kendi elinde olduğunu ifade ederek, şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 4.1.'de görüldüğü üzere “Şu Dünyaya Geldim Ne Oldu Kârım” adlı şiirde bir öğretisel konu olarak üç mısradan oluşan “Çalışma” kavramı yer aldığı görülmektedir.

SAZIMA

Ben gidersem sazım sen kal dünyada
 Gizli sırlarımı âşikar etme
 Lâl olsun dillerin söyleme yâda
 Garip bülbül gibi ah ü zâr etme

Gizli dertlerimi sana anlattım
 Çalıştım sesimi sesine kattım
 Bebe gibi kollarımda yaylattım
 Hayâl-i hatır et beni unutma

Bahçede dut iken bilmezdin sazı
 Bülbül konar mıydı dalına bazı
 Hangi kuştan aldın sen bu avazı
 Söyle doğrusunu gel inkâr etme

Benim her derdime ortak sen oldun
 Ağlasam ağladın gülersem güldün
 Sazım bu sesleri turnadan m'aldın
 Pençe vurup sarı teli sızlatma

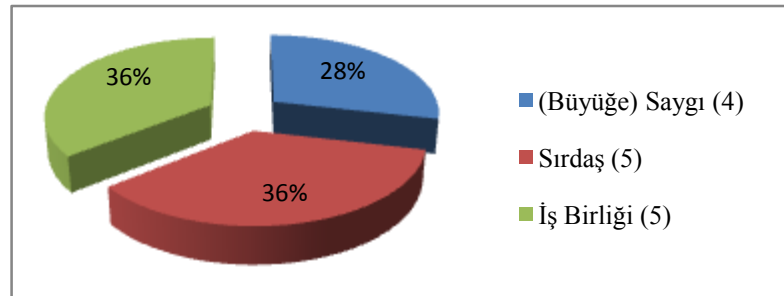
Ay geçer yıl geçer uzarsa ara
 Giyin kara libas yaslan duvara
 Yanından göğsünden açılır yara
 Yâr gelmezse yaraların elletme

Sen petek misâli VEYSEL de arı
 İnleşir beraber yapardık balı
 Ben bir insanoğlu sen bir dut dalı
 Ben babamı sen ustanı unutma

Tablo ve Grafik 5.1.**Sazıma**

	(BÜYÜĞE) SAYGI	SIRDAŞ	İŞ BİRLİĞİ
1.Kıta		Gizli sırlarımı âşikar etme Lâl olsun dillerin söyleme yada Garip bülbül gibi ah ü zâr etme	
2. Kıta	Çalışım sesimi sesine kattım Bebe gibi kollarımda yaylattım Hayâl-i hatır et beni unutma	Gizli dertlerimi sana anlattım	
3.Kıta		Söyle doğrusunu gel inkâr etme	
4. Kıta			Benim her derdime ortak sen oldun Ağlasam ağladım gülersem güldün
5.Kıta			
6. Kıta	Ben babamı sen ustanı unutma		Sen petek misâli VEYSEL de arı İnleşir beraber yapardık balı Ben bir insanoğlu sen bir dut dalı

Tablo 5.1’de görüldüğü üzere “Sazıma” adlı şiiriyle Âşık Veysel, bizleri büyüten, yetiştiren, emek veren büyüklerimize karşı saygılı olup onları unutmamak gerektiğini vurgulayarak saz ve onu yapan ustasını da metafor olarak kullandığı söylenebilir. Ayrıca büyüğe saygının yanı sıra beraber çalışarak, işbirliği ile bir şeyleri başarmanın ve üretmenin önemine de dikkat çeken Veysel’in, şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 5.1.’de görüldüğü üzere, “Sazıma” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 36 oranında “Sırdaş” ve “İş Birliği” kavramlarının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

HASTANE (I)

Dertliler dermanı sende arıyor
 Millete hizmetin var hastahane
 Türlü türlü yaraları sarıyor
 Var olsun hekimler nur hastahane

Hastahane büyük nimet Sivas'ta
 Kolayca geliyor gidiyor hasta
 Rabb'im kimseyi koymasın yasta
 Her vilâyet ister bir hastahane

Hademeler çalışırlar işinde
 Herkesin bir derdi vardır başında
 Kimisinin ecel gelir peşinde
 Bu da mukadderdir der hastahane

VEYSEL' in kalbinden gitmez kederi
 Bu fâni dünyaya gelelden beri
 Elim çalar dilim söyler dertleri
 Bu da benim için kâr hastahane

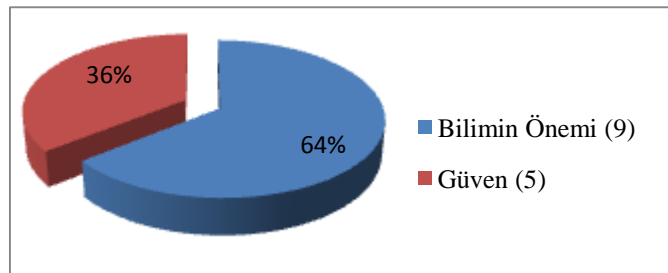
Dertli olan gelir gelir yalvarır
 Göz açılır kulak verir dil verir
 Tedavisi bitenlere yol verir
 Dünyalar durdukça dur hastane

Hastahane hekimlerin mekânı
 Elinden geldikçe incitmez canı
 Yardım Yaradan'dan olsun dermanı
 Yavrumu sağ salim ver hastahane

Tablo ve Grafik 6.1.**Hastane (I)**

	BİLİMİN ÖNEMİ	GÜVEN
1.Kıta	Dertliler dermanı sende arıyor Millete hizmetin var hastane Türlü türlü yaraları sarıyor Var olsun hekimler nur olsun hastahane	
3.Kıta	Dertli olan gelir gelir yalvarır Göz açılır kulak verir dil verir Tedavisi bitenlere yol verir Dünyalar durdukça dur hastahane	
4. Kıta		Hastahane hekimlerin mekanı Elinden geldikçe incitmez canı Yavrumu sağ salım ver hastahane
5.Kıta	Her vilâyet ister bir hastahane	Hastahane büyük nimet Sivas'ta Kolayca geliyor gidiyor hasta

Tablo 6.1.'de görüldüğü üzere “Hastane (1)” adlı şiiriyle Âşık Veysel, insanoğlunun yaşadığı hastalıklarla bilim dışı yollara başvurarak çare aramasının doğru olmadığını tıp alanında yetişmiş doktor ve diğer personelin gerekli donanımına sahip olduğu ve hastaneye gidilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca Veysel, tıp alanının toplum üzerinde önemli bir etkiye sahip olması ve toplumun bu önemi fark etmesi gerektiğini ifade ederek şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 6.1.'de görüldüğü üzere, “Hastane (1)” adlı şiirinde yer alan iki öğretisel konunun toplam var olan mısra sayılarına bakıldığında % 64 oranında “Bilimin Önemi” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

KULAK VER SÖZÜME DİNLE VATANDAŞ

Kulak ver sözüme dinle vatandaş
 Uyma lâklâk edip gülüşenlere
 Seni meşgul eder işinden eğler
 Karışır tembel perişanlara

Adım at ileri geriye bakma
 Bir sağlam iş tut da elden bırakma
 Saçma sapan sözler hep delip takma
 Allah'ın yardımını çalışanlara

İleriyi gören geriye bakmaz
 İnsanlık yolundan taşraya çıkmaz
 Allah cömert amma ekmek bırakmaz
 Oturup geçmişi konuşanlara

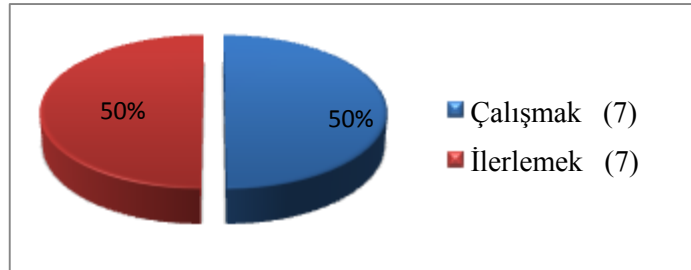
Maziye karışmış yıllarda ayda
 Onu tekrar etmez sağlamaz fayda
 Gören göze ibret vardır her şeyde
 Seyret gökyüzünde yarışanlara

VEYSEL der kafanı nafîle yorma
 Dünya fani deli çöküp oturma
 Adım at ileri avara durma
 Yoldaş ol refaha kavuşanlar

Tablo ve Grafik 7.1.**Kulak Ver Sözüme Dinle Vatandaş**

	ÇALIŞMAK	İLERLEMEK
1.Kıta	Uyma lâklâk edip gülüşenlere Seni meşgul eder işinden eğler Karışır tembel perişanlara	
2.Kıta	Bir sağlam iş tut da elden bırakma Allah'ın yardımı çalışanlara	Adım at ileri geriye bakma
3. Kıta	Allah cömert amma ekmek bırakmaz	İleriyi gören geriye bakmaz İnsanlık yolundan taşraya çıkmaz Oturup geçmişi konuşanlara
4.Kıta		Seyret gökyüzünde yarışanlara
5.Kıta	Dünya fani deli çöktüp oturma	Adım at ileri avara durma Yoldaş ol refaha kavuşanlara

Tablo 7.1.'de görüldüğü üzere “Kulak Ver Sözüme Dinle Vatandaş” adlı şiiriyle Âşık Veysel, var olan işte uzmanlaşarak ve çalışarak bir şeylerin elde edilebileceğini ifade edip çalışmanın önemini vurgulamaktadır. Ayrıca Veysel, geriye değil ileriye bakanların başarılı olacağı ve refah düzeylerinin artacağını belirtip, ilerlemenin önemini dile getirerek şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 7.1.'de görüldüğü üzere “Kulak Ver Sözüme Dinle Vatandaş” adlı şiirde iki öğretisel konu yer almaktadır. Toplamda mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında %50 oranında “Çalışmak” ve “İlerlemek” kavramlarının şiirde eşit miktarlarda işlendiği tespit edilmiştir.

DURUM

Dünya tebdil oldu durum değişti
 Kimi aya gider kimi cennete
 Dünya güzellendi itibar düştü
 Anne baba yoksun kaldı hürmete

Bin dokuz yüz altmış yedi yılında
 Çirkin sözler gezer halkın dilinde
 Ud edep kalmadı kızda gelinde
 Büyükler küçüğe gelir minnete

Bakmaz mısın insanların işine
 Kötülükler doğar peşi peşine
 Mezhep kavgasına din dövüşüne
 Sanki varıp sığmamışlar cennete

Kimisi söz verir sözünde durmaz
 Hakikati doğru sözü duyurmaz
 İşlediği suçun farkına varmaz
 Ne yüz ile varacağız ahrete

Kötülükler memlekete kök saldı
 Fitnelik fesatlık arttı çoğaldı
 Bu işin ıslahı Allah'a kaldı
 Ulu Tanrım yardım etsin millete

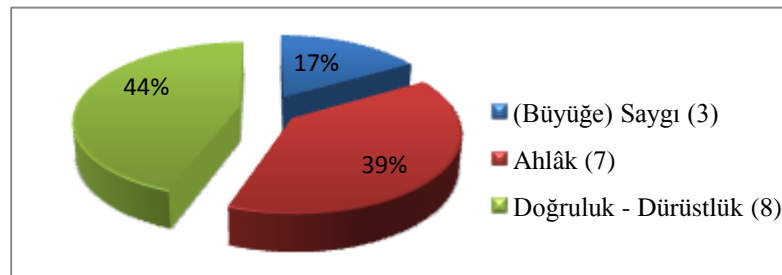
Tezvirlerin işi gider ileri
 Yalancıya itibar çok ekseri
 Hilekârların sahtekârların işleri
 Yol açıyor rezalete nefrete

Gitmiyor gönlümün kederi yası
 Doğru söyleyene diyorlar asi
 Bitmez bu dünyanın kuru davası
 Çekil VEYSEL bir kûşe-yi vahdete

Tablo ve Grafik 8.1.**Durum**

	(BÜYÜĞE) SAYGI	AHLÂK	DOĞRULUK - DÜRÜSTLÜK
1.Kıta	Dünya güzellendi itibar düştü Anne babaya yoksun kaldı hürmete		
2.Kıta	Büyükler küçüğe gelir minnete	Çirkin sözler gezer halkın dilinde Ud edep kalmadı kızda gelinde	
3.Kıta		Bakmaz mısın insanların işine Kötülükler doğar peşi peşine	
4.Kıta			Kimisi söz verir sözünde durmaz Hakikati doğru sözü duyurmaz İşlediği suçun farkına varmaz
5.Kıta		Kötülükler memlekete kök saldı Fitnelik fesatlık arttı çoğaldı Bu işin ıslahı Allah'a kaldı	
6.Kıta			Tezvirlerin işi gider ileri Yalancıya itibar çok ekseri Hilekârın sahtekârın işleri Yol açıyor rezalete nefrete
7.Kıta			Doğru söyleyene diyorlar asi

Tablo 8.1’de görüldüğü üzere “Durum” adlı şiiriyle Âşık Veysel, değişen ve gelişen dünyada insanların ahlâki açıdan erozyona uğradığını ve büyüğe saygının azaldığını vurgulamaktadır. Ayrıca Veysel, kötülük, ayrımcılık ve yalanın da giderek artmasıyla yalancıların ve dolandırıcıların itibarlı olmaya başladığından yakınıp dünyadaki bu düzenin bitmeyeceğini ifade ederek şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 8.1.’de görüldüğü üzere “Durum” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplamda mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 44 oranında “Doğruluk - Dürüstlük” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

SELÂM YAZ DOSTLARA

Selâm yaz dostlara mektup dolusu
Sağ olsun var olsun Türk'ün ulusu
Tükenir mi bu dünyanın delisi
Kimi lehte söyler kimi aleyhte

İnce fikirlerim keskin sözlerim
Sizler gibi ben de sizi özlerim
Adımlarım doğru belli izlerim
Fikrim pazarlarda düşüncem bende

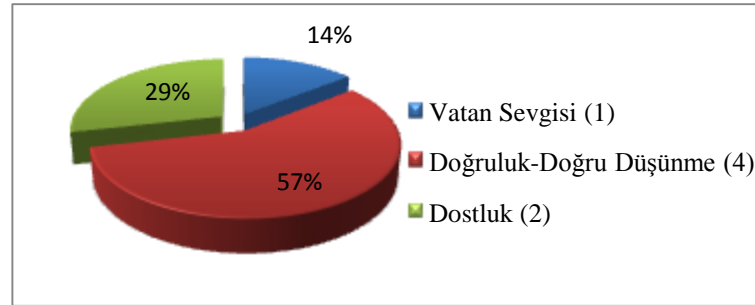
Gelip de dünyaya kim kalmış nerde
Gelenler gidiyor kalmak yok burda
Dostunan aradan kalkınca perde
VEYSEL der hedefim doğru bir nokta

Tablo ve Grafik 9.1.

Selâm Yaz Dostlara

	VATAN SEVGİSİ	DOĞRULUK – DOĞRU DÜŞÜNME	DOSTLUK
1.Kıta	Sağ olsun var olsun Türk'ün ulusu	Kimi lehte söyler kimi aleyhte	Selâm yaz dostlara mektup dolusu
2.Kıta		Adımlarım doğru belli izlerim Fikrim pazarlarda düşüncem bende	
3.Kıta		VEYSEL der hedefim doğru bir nokta	Dostunan aradan kalkınca perde

Tablo 9.1.'de görüldüğü üzere “ Selâm Yaz Dostlara” adlı şiiriyle Âşık Veysel, dünya'nın gelip geçici olduğunu kalıcı olanın ise dostluklar ve vatan sevgisi olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca Veysel, insanların değişik fikirlere sahip olduğunu, her düşünceden etkilenmeden aşırı uçlara sapmadan, insanın doğru olanı hedeflemesi ve düşüncelerinde kararlı olması gerektiğini ifade ederek şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 9.1.'de görüldüğü üzere “Selâm Yaz Dostlara” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplamda mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında, % 57 oranında “Doğruluk-Doğru Düşünme” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

AĞLAYALIM ATATÜRK'E

Ağlayalım Atatürk'e
Bütün dünya kan ağladı
Başbuğu olmuştu mülke
Geldi ecel can ağladı

Şüphesiz bu dünya fani
Tanrının aslanı hani
Cem-i mahlûk ins ü cinni
Hepisi birden ağladı

Doğu Batı Cenup Şimal
Aman Tanrı bu nasıl hâl
Atatürk'e erdi zevâl
Memur mebusan ağladı

İskender-i Zülkarneyn
Çalışmadı buncalayın
Her millet Atatürk deyin
Cemiyet-i akvam ağladı

Atatürk'ün eserleri
Söylenecek bundan geri
Bütün dünyanın her yeri
Ah çekti vatan ağladı

Fabrikalar icât etti
Atalığın ispat etti
Varlığın Türk'e terk etti
Döndü çark devran ağladı

Bu ne kuvvet bu ne kudret
Var idi bunda bir hikmet
Bütün Türkler İnön'İsmet
Gözlerinden kan ağladı

Tiren hattı tayyareler
Türkler giydi hep karalar
Semerkant'la Buharalar
İştitti her yan ağladı

Siz sağ olun Türk gençleri
Çalışanlar kalmaz geri
Mareşal'in askerleri
Ordular teğmen ağladı

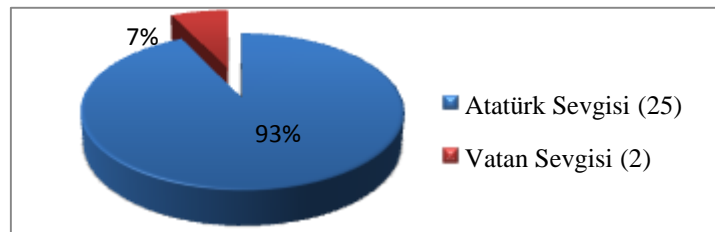
Zannetme ağlayan gülmez
Aslan yatağı boş kalmaz
Yalnız gidenler gelmez
Her gelen insan ağladı

Uzatma VEYSEL bu sözü
Dayanmaz herkesin özü
Koruyalım yurdumuzu
Dost değil düşman ağladı

Tablo ve Grafik 10.1.**Ağlayalım Atatürk’e**

	ATATÜRK SEVGİSİ	VATAN SEVGİSİ
1.Kıta	Ağlayalım Atatürk’e Bütün dünya kan ağladı Geldi ecel can ağladı	
2.Kıta	Cem-i mahlûk ins ü cini Hepisi birden ağladı	
3. Kıta	Atatürk’e erdi zevâl Memur mebusan ağladı	
4.Kıta	Her millet Atatürk deyin Cemiyet-i akvam ağladı	
5.Kıta	Atatürk’ün eserleri Söylenecek bundan geri Bütün dünyanın her yeri Ah çekti vatan ağladı	
6.Kıta	Atalığın ispat etti Varlığın Türk’e terk etti Döndü çark devran ağladı	
7.Kıta	Bu ne kuvvet bu ne kudret Bütün Türkler İnön’İsmet Gözlerinden kan ağladı	
8.Kıta	Türkler giydi hep karalar İşitti her yan ağladı	
9.Kıta	Mareşal’in askerleri Ordular teğmen ağladı	Siz sağ olun Türk gençleri Çalışanlar kalmaz geri
10.Kıta	Aslan yatağı boş kalmaz Her gelen insan ağladı	

Tablo 10.1.’de görüldüğü üzere “ Ağlayalım Atatürk’e” adlı şiiriyle Âşık Veysel, ülkenin kurtarıcısı ve kurucusu Atatürk’ün devrimlerinden ve yaptıklarından övgüyle söz ederken, ölümünün toplumda ve uluslararası alanda yarattığı üzüntüyü dile getirmektedir. Ayrıca Veysel şiiriyle, Atatürk’ün ülkenin kurtuluşundaki kahramanlıklarını ve kalkınma hamlelerini anlatırken diğer bir taraftan vatan sevgisinin önemini vurgulamaktadır. Sonuç itibariyle Atatürk sevgisinin toplum üzerindeki önemine değinen bu şiir, öğretisel ve eğitsel boyutuyla önem kazandığı söylenebilir.

Grafik 10.1.’de görüldüğü üzere “Ağlayalım Atatürk’e” adlı şiirde iki öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 93 oranında “Atatürk Sevgisi” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

ON DOKUZ MAYIS'TA PARLAYAN ZAFER

On dokuz Mayıs'ta parlayan zafer
İptida Samsun'a bastı ayağı
Ne mutlu Samsun'a zafer kapısı
Her an için hatırlarız bu çağı

Samsun'da parladı zafer güneşi
Öyle bir zafer ki bulunmaz eşi
Gerdi kanatların bir devlet kuşu
Şeneldi Türklerin kadim ocağı

Samsun'a çıkınca bir asker idi
Bir aydınlık şarka doğru yürüdü
Emsali bulunmaz bir cevher idi
Edep erkân medeniyet menba(ğ)ı

Tokat'tan Sivas'tan doğru Erzurum
Kurdu Kongreyi düzeldi durum
Yollardan geçerek aynı yıldırım
Şanlı Ankara'ya kurdu otağı

Yürüdü cepheye el birliğiyle
İnanlı imanlı bir varlık ile
Yanında binlerce kurbanlık ile
Süpürdü düşmanı bastı dayağı

Haykırdı orduya yürümek gerek
Zafer bizim haydi yürü diyerek
Akdeniz'den Trakya'dan geçerek
Hudutlara çaktı şanlı bayrağı

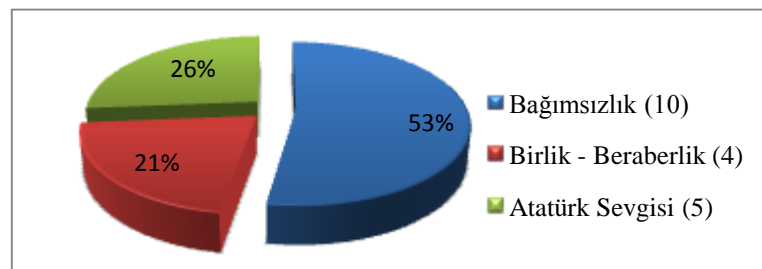
İşte bugün Atatürk'ün günüdür
Her yana yayılan onun ünüdür
Her tarafta şenlik Türk düğünüdür
Nur içr'olsun Atatürk'ün yatağı

VEYSEL bu sözünde var mıdır hata
Yurdumuzu benzetelim Cennet'e
Bu vatanı ısmarladı millete
Türk korusun dedi yine bu bağı

Tablo ve Grafik 11.1.**On Dokuz Mayıs'ta Parlayan Zafer**

	BAĞIMSIZLIK	BİRLİK-BERABERLİK	ATATÜRK SEVGİSİ
1.Kıta	On dokuz Mayıs'ta parlayan zafer Ne mutlu Samsun'a zafer kapısı Her an için hatırlatırız bu çağı		
2.Kıta	Samsun'da parladı zafer güneşi Öyle bir zafer ki bulunmaz eşi		Gerdi kanatların bir devlet kuşu
3.Kıta			Emsali bulunmaz bir cevher idi Edep erkân medeniyet menba(ğ)ı
4.Kıta	Şanlı Ankara'ya kurdu otağı		
5.Kıta		Yürüdü cepheye el birliğiyle Yanında binlerce kurbanlık ile	
6.Kıta	Zafer bizim haydı yürü diyerek Hudutlara çaktı şanlı bayrağı		
7.Kıta	Her tarafta şenlik Türk düşünüdür		Her tarafa yayılan onun ünüdür Nur iç'olsun Atatürk'ün yatağı
8.Kıta	Bu vatani ısmarladı millete	Yurdumuzu benzetelim Cennet'e Türk korusun dedi yine bu bağı	

Tablo 11.1.'de görüldüğü üzere “On Dokuz Mayıs'ta Parlayan Zafer” adlı şiiriyle Âşık Veysel, On dokuz Mayıs 1919'da başlayan süreçle Atatürk'ün bağımsızlık için nasıl bir yol izlediğini anlatmıştır. Ayrıca Veysel, Atatürk'ün halkla birlik ve beraberlik içinde bağımsızlık savaşını nasıl kazandığını ve halkın Atatürk'e olan sevgisini dile getirmiştir. Sonuç itibariyle birlik ve beraberlik doğrultusunda bağımsızlığın önemine değinen Veysel, şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 11.1.'de görüldüğü üzere “On Dokuz Mayıs'ta Parlayan Zafer” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında %53 oranında “Bağımsızlık” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

NE ACAYİP BİR ZAMANA UĞRADIK

Ne acayip bir zamana uğradık
 Kanaat bereket biri kalmadı
 Ahir şer demişler sözleri sadık
 Ataların sözü geri kalmadı

Terbiye kalmadı ebeveyinde
 Lezzet yok dünyanın hiçbir şeyinde
 Herkes alır satar kendi reyinde
 Kimsenin kimseye zoru kalmadı

Alışta verişte kalmadı karar
 Saatler saati gün günü arar
 Millet birbirinin kanını sorar
 Açık gözümüz derler körü kalmadı

Gaz bulunmaz odalarda yakmaya
 Bez bulunmaz eğnimize takmaya
 Yüz bulunmaz doya doya bakmaya
 Silindi yüzlerin nuru kalmadı

Nohutla patates güreşir başa
 Ispanak pırasa benzemek aşā
 Pirinç bulgur börek verirdi neşe
 Mercimek fasulye darı kalmadı

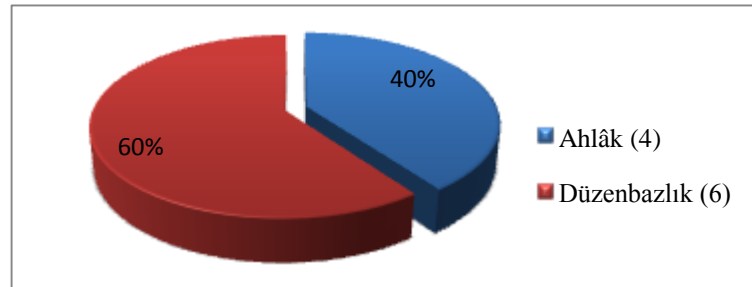
Bir yokluk dünyayı aldı kapattı
 Herkes bir' aldığı on beşe sattı
 İrençperler yazı yaban tarl'etti
 Dünyanın bir hali yeri kalmadı

Tablo ve Grafik 12.1.

Ne Acayip Bir Zamana Uğradık

	AHLÂK	DÜZENBAZLIK
1.Kıta	Kanaat bereket biri kalmadı Ataların sözü geri kalmadı	Ahir şer demişler sözleri sadık
2.Kıta	Terbiye kalmadı ebeveyinde	Herkes alır satar kendi reyinde
3.Kıta		Millet birbirinin kanını sorar Açık gözler derler körü kalmadı
4.Kıta	Silindi yüzlerin nuru kalmadı	Yüz bulunmaz doya doya bakmaya
6.Kıta		Herkes bir' aldığın on beşe sattı

Tablo 12.1’de görüldüğü üzere “ Ne Acayip Bir Zamana Uğradık” adlı şiiriyle Âşık Veysel, insanların ahlâki açıdan bozulduğunu, bencilleştğini, birbirinin kuyusunu kazdığını ve kazıklamaya çalıştığını bunun sonucunda dünyanın yaşanmaz hale geldiğini vurgulamaktadır. Ayrıca Veysel, stokçuluk ve karaborsanın insanların yaşamını zorlaştırdığına değinirken buna yönelenleri de ahlâki açıdan eleştirmektedir. Sonuç itibariyle insanî ve ahlâki yönden toplumun bozulduğuna işaret eden bu şiir, eğitsel ve öğretisel boyutuyla önem kazandığı söylenebilir.

Grafik 12.1. de görüldüğü üzere “Ne Acayip Bir Zamana Uğradık” adlı şiirde iki öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 60 oranında “Düzenbazlık” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

TAŞLAMA (I)

Çok uzatma ayağını
Açıkta kalır üşürsün
Temiz kullan boyağını
Sahte boyalar taşırırsın

Olmayasın karakersiz
Çok konuşun yerli yersiz
Adın doğru kendin hırsız
Karanlıkta dolaşırsın

Söyle kime oldun âşık
Gittiğin yollar dolaşık
Yemek yersin kap bulaşık
Hanım sana ne pişirsin

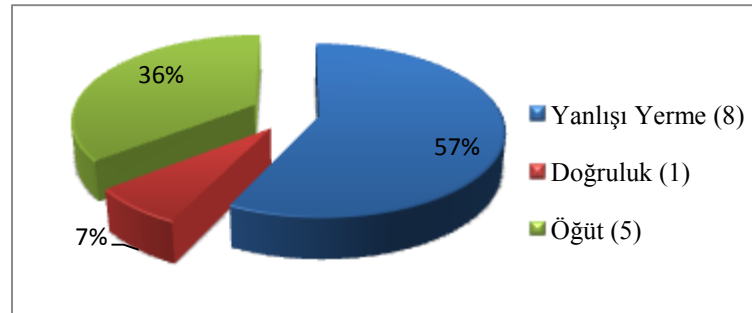
Ağlayanı gülenleri
Göz yaşlarını silenleri
Topladığın yalanları
Dostun ile bölüşürsün

VEYSEL eli n'ideceksin
Herkes ettiğini çeksin
Önüne bak düşeceksin
Doğru gitsen ulaşırsın

Tablo ve Grafik 13.1.**Taşlama (1)**

	YANLIŞI YERME	DOĞRULUK	ÖĞÜT
1.Kıta	Temiz kullan boyağımı Sahte boyalar taşırsın		Çok uzatma ayağımı Açıktaki kalır üşürsün
2.Kıta	Adın doğru kendin hırsız Karanlıkta dolaşırsın		Olmayasın karaktersiz Çok konuşun yerli yersiz
3.Kıta	Gittiğin yollar dolaşık Yemek yersin kap bulaşık		
4.Kıta	Topladığın yalanları Dostun ile bölüşürsün		
5.Kıta		Doğru gitsen ulaşsın	Önüne bak düşeceksin

Tablo 13.1.'de görüldüğü üzere “ Taşlama (1)” adlı şiiriyle Âşık Veysel, insanoğluna doğruluğun ve dürüstlüğün yolunu gösterip, kötü, yalancı ve sahtekârların başına nelerin gelebileceğini vurgulayarak şiire eğitsel ve öğretisel boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 13.1.' de görüldüğü üzere “ Taşlama (I)” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 57 oranında “Yanlış Yerme” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

ALDANMA CAHİLİN KURU LAFINA

Aldanma cahilin kuru lafına
 Kültürsüz insanın külü yalandır
 Hükmetse dünyanın her tarafına
 Arzusu hedefi yolu yalandır

Kar suyundan süzen çeşme göl olmaz
 Gül dikende biter diken gül olmaz
 Dız dız eden her sineğin bal'olmaz
 Peteksiz arının balı yalandır

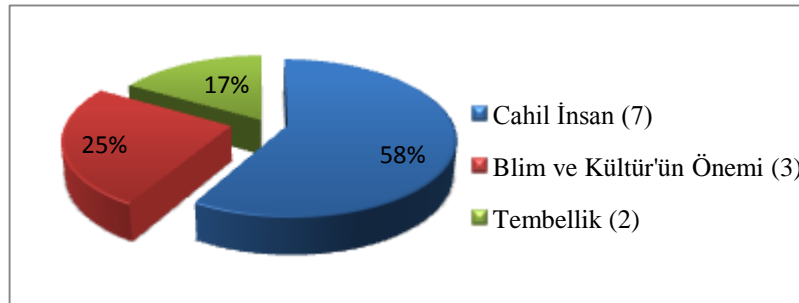
İnsan bir deryadır ilim de mahir
 İlimsiz insanın şöhreti zahir
 Cahilden iyilik beklenmez ahir
 İşleği ameli hâli yalandır

Cahil okur amma âlim olamaz
 Kâmillik ilmini herkes bilemez
 VEYSEL bu sözlerin halka yaramaz
 Sonra sana derler deli yalandır

Tablo ve Grafik 14.1.**Aldanma Cahilin Kuru Lafına**

	CAHİL İNSAN	BİLİM VE KÜLTÜR'ÜN ÖNEMİ	TEMBELLİK
1. Kıta	Aldanma cahilin kuru lafına Hükmetse dünyanın her tarafına Arzusu hedefi yolu yalandır	Kültürsüz insanın külü yalandır	
2. Kıta			Dız dız eden her sineğin bal' olmaz Peteksiz arının balı yalandır
3. Kıta	Cahilden iyilik beklenmez ahir İşleği ameli hâli yalandır	İnsan bir deryadır ilim de mahir İlimsiz insanın şöhreti zahir	
4. Kıta	Cahil okur amma âlim olamaz Kâmillik ilmini beklenmez ahir		

Tablo 14.1.'de görüldüğü üzere “Aldanma Cahilin Kuru Lafına” adlı şiiriyle Âşık Veysel, bilgiyi, kültürü, bilimi ve çalışkanlığı ele almaktadır. Bunlara sahip olmanın, topluma ve kişiye kazandırdığı özellikleri ve güzellikleri dile getirmektedir. Bununla birlikte Veysel, tembel, cahil ve bilgisiz insanların da nasıl göründüklerine değinerek şiire eğitsel ve öğretisel boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 14.1.' de görüldüğü üzere “ Aldanma Cahilin Kuru Lafına “ adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 58 oranında “Cahil İnsan” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

BİR KÜÇÜK DÜNYAM VAR İÇİMDE BENİM

Bir küçük dünyam var içimde benim
 Mihnetim ziynetim bana kâfidir
 Görenler dar görür geniştir bana
 Sohbetim ülfetim bana kâfidir

İstemem dünyanın saltanatı
 Süslü giyimini Arap atını
 Bilirsem Türklüğün var kıymetini
 Vatanım milletim bana kâfidir

İsterdim hayatta düşmanla savaş
 Milletime kurban olaydı bu baş
 Nasip değilmiş şehitlik kardaş
 İmanım niyetim bana kâfidir

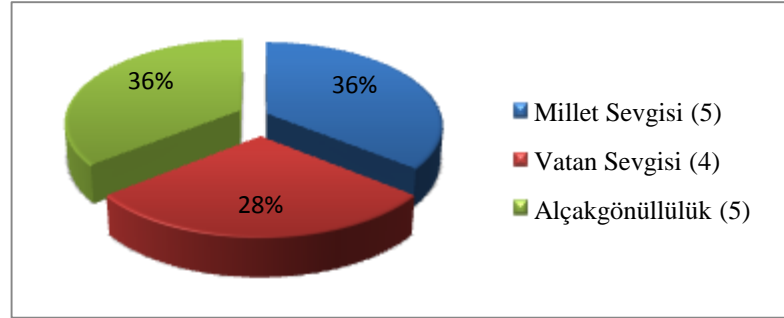
Dünya geniş olsun ister dar olsun
 Yeter ki kalbinde iman var olsun
 Her zaman milletim bahtiyar olsun
 Rütbemle mesnedim bana kâfidir

İçimde beslerim bir büyük ordu
 Çiğnesin düşmanı yükseltsin yurdu
 Azmi zihniyeti VEYSEL'in derdi
 İşte bu niyetim bana kâfidir

Tablo ve Grafik 15.1.**Bir Küçük Dünyam Var İçimde Benim**

	MİLLET SEVGİSİ	VATAN SEVGİSİ	ALÇAKGÖNÜLLÜLÜK
1.Kıta			Bir küçük dünyam var içimde benim Görenler dar görür genişir bana
2.Kıta	Bilirsem Türklüğün var kıymetini Vatanım milletim bana kâfidir	Vatanım milletim bana kâfidir	İstemem dünyanın saltanatı Süslü giyimini Arap atını
3.Kıta	Milletime kurban olaydı bu baş	İsterdim hayatta düşmanla savaş Nasip değilmiş şehitlik kardaş	
4.Kıta	Her zaman milletim bahtiyar olsun		Dünya geniş olsun ister dar olsun
5.Kıta	İçimde beslerim bir büyük ordu	Çiğnesin düşmanı yükseltsin yurdu	

Tablo 15.1.'de görüldüğü üzere “Bir Küçük Dünyam Var İçimde Benim” adlı şiiriyle Âşık Veysel, kendisi için kâfi, yani yeterli gördüğü alçakgönüllülüğüyle, milletine, vatanına bağlılığını ve sahip çıktığı değerlerini vurgulamaktadır. Ayrıca Veysel, küçük dünyasıyla aslında bu büyük değerlere sahip olduğunu, “Görenler dar görür genişir bana” dizesi ile de bir tür ironik gönderme yaptığı ifade edilebilir. Sonuç itibariyle toplumun önemli değerlerine değinerek şiire eğitici ve öğretici bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 15.1.'de görüldüğü üzere “ Bir Küçük Dünyam Var İçimde Benim” adlı şiirde üç öğretici konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 36 oranında “Millet Sevgisi” ve “Alçakgönüllülük” kavramları şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

KOCA DÜNYA VAZİYETİ DEĞİŞTİ

Koca dünya vaziyeti değişti
 Günde türlü türlü dolap dönüyor
 İnsan kanatlandı göklere uçtu
 Bilmeyenler eski dünya sanıyor

Ey dünya kimseye yâr olman yürü
 Gidenler gidiyor gelmiyor geri
 Göklerde beklerdik yağmuru karı
 Şimdi gökten yere ateş iniyor

İngiliz Fransız Alman Urus
 Günde telef eder binlerce nüfus
 Bu kadar milletler hep suçlu suçsuz
 Ataş almış oylum oylum yanıyor

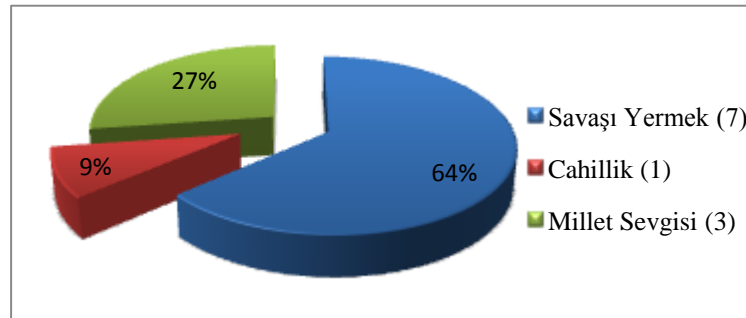
İrahat yok Londra'da Lozan'da
 Avrupa As(1)ya hep kızıl kanda
 Hamdolsun çok şükür şöyle zamanda
 Her taraftan Türk'e rahat deniyor

Uyuma ey VEYSEL uykudan uyan
 Yakın görünecek herkesçe beyan
 Hep memnun kalacak biz Türk'üz diyen
 Başa devlet kola doğan konuyor

Tablo ve Grafik 16.1.**Koca Dünya Vaziyeti Değişti**

	SAVAŞI YERMEK	CAHİLLİK	MİLLET SEVGİSİ
1.Kıta		Bilmeyen eski dünya sanıyor	
2.Kıta	Gidenler gidiyor gelmiyor geri Şimdi gökten yere ateş iniyor		
3.Kıta	Günde telef eder binlerce nüfus Bu kadar millet hep suçlu suçsuz Ataş almış oylum oylum yanıyor		
4.Kıta	İrahat yok Londra'da Lozan'da Avrupa As(ı)ya hep kızıl kanda		Her taraftan Türk'e rahat deniyor
5.Kıta			Hep memnun kalacak biz Türk'üz diyen Başa devlet kola doğan konuyor

Tablo 16.1.'de görüldüğü üzere “Koca Dünya Vaziyeti Değişti” adlı şiiriyle Âşık Veysel, dünyanın hâlini irdeleyerek, gelişmiş ülkelerin gizli bir sömürü için her tür savaşı nasıl ortaya koyduklarını vurgulamaktadır. Sonuç itibariyle Veysel, hem kendi görüşünü hem de toplumun ve Türkiye'nin yerini belirleyerek bu üç kavramla birlikte şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 16.1.'de görüldüğü üzere “Koca Dünya Vaziyeti Değişti” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 64 oranında “Savaş Yermek” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

GEL BİRLİK KAVLINE GİRELİM KARDAŞ

İtimat edersen benim sözüme
Gel birlik kavline girelim kardaş
Birlik çok tatlıdır benzer üzüme
İçip şerbetini duralım kardaş

Son verelim iftiraya bühtana
Kardeş-âne sevişelim can cana
El birlikte çalışalım vatana
Çok okul fabrika kuralım kardaş

Çalışalım kurtulalım buhrandan
Nedir senlik benlik usandık candan
İrkımız neslimiz aynı bir kandan
Yurdun yaraların saralım kardaş

Yürüyelim Atatürk'ün izine
Boş verelim bozguncular sözüne
Göz atalım şu dünyanın hızına
Yürüyüp hedefe varalım kardaş

Atatürk'ün yattığı yer nur olsun
Azim firik emelimiz bir olsun
Herkes birbirine kız versin alsın
Çıkarıp nifakı sürelim kardaş

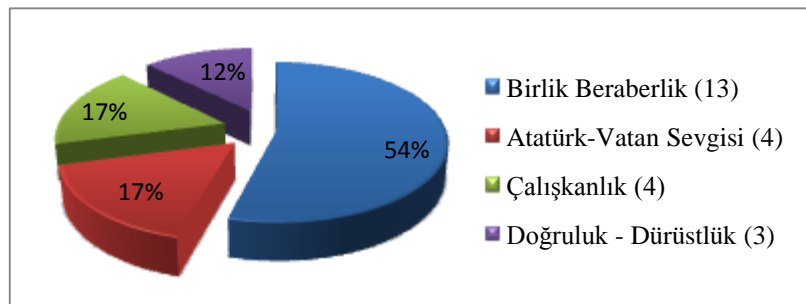
VEYSEL' in sözleri kanun dışı mı
Mantığa uymazsa kesin başımı
Bana düşman etmiş vatandaşımı
Sebebi ne ise soralım kardaş

Tablo ve Grafik 17.1.**Gel Birlik Kavline Girelim Kardeş**

	BİRLİK-BERABERLİK	ATATÜRK - VATAN SEVGİSİ	ÇALIŞKANLIK	DOĞRULUK - DÜRÜSTLÜK
1.Kıta	Gel birlik kavline girelim kardeş Birlik çok tatlıdır benzer üzüme			İtimat edersen benim sözüme
2.Kıta	Kardeş-âne sevişelim can cana El birlikte çalışalım vatana	El birlikte çalışalım vatana	El birlikte çalışalım vatana Çok okul fabrika kuralım kardeş	Son verelim iftiraya buhrana
3.Kıta	Nedir senlik benlik uzandı candan İrkımız neslimiz aynı bir kandan	Yurdun yaraların saralım kardeş	Çalışalım kurtulalım buhrandan	
4.Kıta	Boş verelim bozguncular sözüne Yürüyüp hedefe varalım kardeş	Yürüyelim Atatürk'ün izine	Göz atalım şu dünyanın hızına	
5.Kıta	Azım fikir emelimiz bir olsun Herkes birbirine kız versin alsın Çıkarıp nifakı sürelim kardeş	Atatürk'ün yattığı yer nur olsun		
6.Kıta	Bana düşman etmiş vatandaşımı Sebebi ne ise soralım kardeş			VEYSEL'in sözleri kanun dışı mı

Tablo 17.1.'de görüldüğü üzere “Gel Birlik Kavline Girelim Kardeş” adlı şiiriyle, birlik ve beraberlikle toplumun bütünlüğünü sağlayıcı ifadelerde bulunan Âşık Veysel, halkın birbirine güvenerek, çalışarak ve geçmişte vatan için yapılanları göz önünde bulundurup, birlik ve beraberlikle birçok şeyin üstesinden gelinebileceğini vurgulayarak şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere “El birlikte çalışalım vatana” dizesi, birlik sözünden dolayı “Birlik-Berberlik” kavramında, çalışalım sözünden dolayı “Çalışkanlık” kavramında ve vatan sözünden dolayı da “Atatürk-Vatan Sevgisi” kavramında yer almıştır.

Grafik 17.1.'de görüldüğü üzere “Gel Birlik Kavline Girelim Kardeş” adlı şiirde dört öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 54 oranında “Birlik Beraberlik” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

UYAN BU GAFLETTEN

Devr-i Cumhuriyet asırı yirmi
 Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
 Dünya ayaklanmış aya gidiyor
 Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Bırak sar'öküzü varsın yayılsın
 Set çekme gözlere herkes ayılsın
 Her köşeye bir fabrika koyulsun
 Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Yürüyen yolcuyu çekme geriye
 Dikkat eyle karıncaya arıya
 Bu gidişle kavuşaman huriye
 Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Zarar gelmez sana kaçınma sazdan
 Günahın korkusu çıkıyor bizden
 Vazgeç demiyorum sana namazdan
 Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Destekle fakiri okut yetimi
 Bu hayırlar dinimizce kötü mü
 İdrâk eyle hidrojeni atomu
 Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Dökülen yağmurun kilogramı
 Ölçmüş biçmiş metre midir kare mi
 Çok yatarsan azdırırsın yaramı
 Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Göklere fırlıyor bu kadar füze
 Bu işler bir ibret değil mi bize
 İstiyor aydaki sırları çöze
 Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Diyorlar ki dünya evvel su imiş
 Oku anla dünya nedir ne imiş
 Yükselenler bilgi ile büyümüş
 Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Allah'ın varlığı mevcut insanda
 İlim akıl fikir sermaye sende
 Çalıştır gemiyi otur dümende
 Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

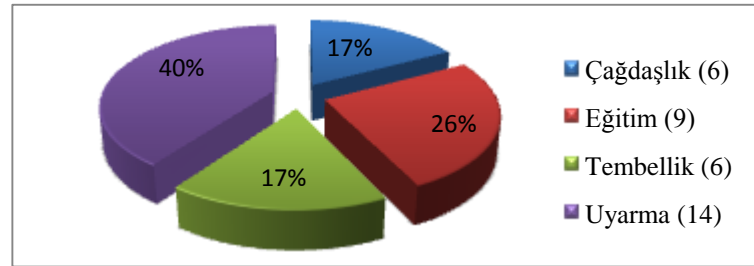
Hiçbir şey bilmezsen dik biraz kavak
 Boş gezene derler serseri savak
 Yumma gözlerini dünyaya bir bak
 Uyan gafletten uyuma yurttaş

VEYSEL ne durursun herkes gidiyor
 Zaman uyumaz sen zamana uy diyor
 Fen çok büyük kerameti yuduyor
 Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Tablo ve Grafik 18.1.**Uyan Bu Gafletten**

	ÇAĞDAŞLIK	EĞİTİM	TEMBELLİK	UYARMA
1.Kıta	Devr-i Cumhuriyet asırı yirmi Dünya ayaklanmış aya gidiyor			Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
2.Kıta	Her köşeye bir fabrika koyulsun		Bırak sar'öküz varsın yayılsın	Set çekme gözlere herkes ayılsın Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
3.Kıta			Dikkat eyle karıncaya arıya	Yürüyen yolcuyu çekme geriye Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
4.Kıta		Zarar gelmez sana kaçınma sazdan		Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
5.Kıta		Destekle fakiri okut yetimi İdrâk eyle hidrojeni atomu		Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
6.Kıta			Çok yatarsan azdırırsın yaramı	Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
7.Kıta		Göklere fırlıyor bu kadar füze İstiyor aydaki sırları çöze		Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
8.Kıta		Diyorlar ki dünya evvel su imiş Oku anla dünya nedir ne imiş Yükselenler bilgi ile büyümüş		Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
9.Kıta		İlim akıl fikir sermaye sende	Çalıştır gemiyi otur dümende	Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
10.Kıta			Hiçbirşey bilmezsen dik biraz kavak Boş gezene derler serseri savak	Yumma gözlerini dünyaya bir bak Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
11.Kıta	VEYSEL ne durursun herkes gidiyor Zaman uymaz sen zamana uy diyor Fen çok büyük kerameti yuduyor			Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Tablo 18.1.'de görüldüğü üzere "Uyan Bu Gafletten" adlı şiiriyle Âşık Veysel, çağdaşlığın ve gelişim seviyesinin ne ölçüde ve nasıl olacağını ipuçlarını verdiği görülmektedir. Bu gelişim karşısında bilinçli ve uyanık olmayı, halkına anlatırken, çağdaşlık seviyesine ulaşmanın bilimle, okumayla ve eğitimle olabileceğini dile getirerek, şiire eğitsel ve öğretisel boyutuyla önem kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 18.1.'de görüldüğü üzere "Uyan Bu Gafletten" adlı şiirde dört öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 40 oranında "Uyarma" kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

ANLATAMAM DERDİMİ DERTSİZ İNSANA

Anlatamam derdimi dertsiz insana
 Dert çekmeyen dert kıymetin bilemez
 Derdim bana derman imiş bilmedim
 Hiçbir zaman gül dikensiz olamaz

Gülü yetiştirir dikenli çalı
 Arı her çiçekten yapıyor balı
 Kişi sabır ile bulur kemali
 Sabretmeyen maksudunu bulamaz

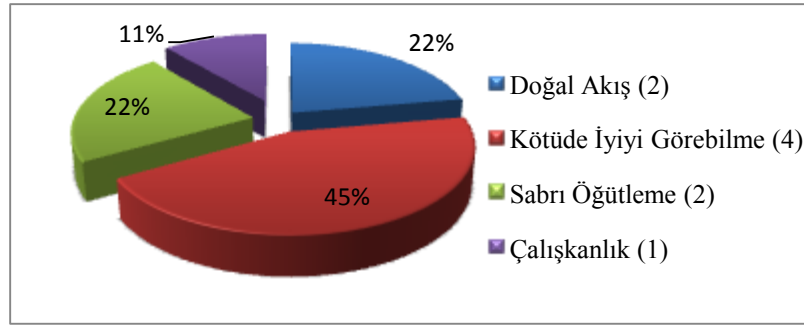
Ah çeker âşıklar ağlar zârınan
 Yüce dağlar şöhret bulmuş karınan
 Çağlar deli gönül ırmaklarınan
 Ağlar ağlar gözyaşların silemez

VEYSEL günler geçti yaş altmış oldu
 Dökülsün yaprağım güllerim soldu
 Gemi yükün aldı gamınan doldu
 Harekete kimse mâni olamaz

Tablo ve Grafik 19.1.**Anlatamam Derdimi Dertsiz İnsana**

	DOĞAL AKIŞ	KÖTÜDE İYİYİ GÖREBİLME	SABRI ÖĞÜTLEME	ÇALIŞKANLIK
1.Kıta	Hiçbir zaman gül dikensiz olamaz	Derdim bana derman imiş bilmedim Dert çekmeyen dert kıymetin bilemez		
2.Kıta		Gülü yetiştirir dikenli çalı	Kişi sabır ile bulur kemali Sabretmeyen maksudunu bulamaz	Arı her çiçekten yapıyor balı
3.Kıta		Yüce dağlar şöret bulmuş karınan		
4.Kıta	Harekete kimse mâni olamaz			

Tablo 19.1.'de görüldüğü üzere “Anlatamam Derdimi Dertsiz İnsana” adlı şiiriyle Âşık Veysel, dertlerini dile getirmek ister gibi yaparken, aslında yaşadığı sorunlardan çıkardığı dersleri bize anlattığı görülmektedir. Bunu da doğadaki somut örneklerle, doğaya sevgisini ve doğal akışa saygısını eksik etmeden yaptığını söylemek mümkündür. Bunu yaparken de, doğa unsuruyla ve diğer örneklerle birlikte kötude iyiyi görebilme yanını da ifade ederek şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 19.1.'de görüldüğü üzere “Anlatamam Derdimi Dertsiz İnsana” adlı şiirde dört öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 45 oranında “Kötüde İyiyi Görebilme” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

HEPİMİZ BU YURDUN EVLÂTLARIYIZ

Bu nasıl kavgalar çirkin dövüşler
 Hepimiz bu yurdun evlâtlarıyız
 Yolumuza engel olur bu işler
 Hepimiz bu yurdun evlâtlarıyız

Birleşiriz bir bayrağın altında
 Biz Türklerin ikilik yok aslında
 Yanar tutuşuruz vatan aşkında
 Hepimiz bu yurdun evlâtlarıyız

Hedef alıp dövüştüğün kardaşın
 Seni yaralıyor attığın taşın
 Topluma zararlı yersiz savaşın
 Hepimiz bu yurdun evlâtlarıyız

Herkes ilim deryasında yüzüyor
 Çıkmış ayın çevresinde geziyor
 Yazık bize yollarımız uzuyor
 Hepimiz bu yurdun evlâtlarıyız

İlim kültür deryasına dalalım
 Çevremize bakıp ibret alalım
 Kendi yaramıza derman bulalım
 Hepimiz bu yurdun evlâtlarıyız

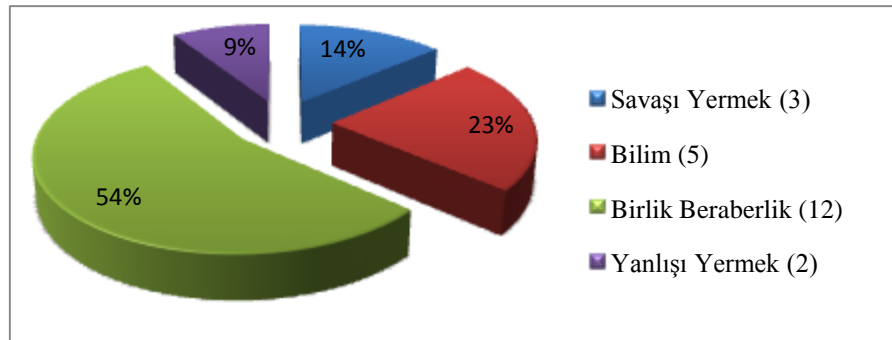
Kitaplar yazılmış nasihat dolu
 Birlikte güçlenir gençliğin kolu
 Gençliğe emanet Atatürk yolu
 Hepimiz bu yurdun evlâtlarıyız

Söyler VEYSEL sözlerinden vazgeçmez
 Bulanık çeşmeden kimse su içmez
 Kanadı olmasa kuşlar da uçmaz
 Hepimiz bu yurdun evlâtlarıyız

Tablo ve Grafik 20.1.**Hepimiz Bu Yurdun Evlatlarıyız**

	SAVAŞI YERMEK	BİLİM	BİRLİK-BERABERLİK	YANLIŞI YERMEK
1.Kıta	Bu nasıl kavgalar çirkin dövüşler		Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız	
2.Kıta			Birleşiriz bir bayrağın altında Biz Türklerin ikilik yok aşlında Yanar tutuşuruz Vatan aşkında Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız	
3.Kıta	Hedef alıp dövüştüğün kardaşın Topluma zararlı yersiz savaşın		Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız	Seni yaralıyor attığın taşın
4.Kıta		Herkes ilim deryasında yüzüyor Çıkmış ayın çevresinde geziyor	Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız	
5.Kıta		İlim kültür deryasına dalalım Çevremize bakıp ibret alalım	Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız	
6.Kıta		Kitaplar yazılmış nasihat dolu	Birlikte güçlenir gençliğin kolu Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız	
7.Kıta			Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız	Bulanık çeşmeden kimse su içmez

Tablo 20.1.'de görüldüğü üzere "Hepimiz Bu Yurdun Evlatlarıyız" adlı şiiriyle Âşık Veysel, savaşın anlamsız olduğunu ifade ederek birlik beraberlik içinde topluma yurttaşlık bilincini aşlamayı amaçlamaktadır. Bunun da doğru yolu, eğitim, bilgi ve okuma ile olabileceğini dile getiren Veysel'in, şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 20.1.'de görüldüğü üzere "Hepimiz Bu Yurdun Evlatlarıyız" adlı şiirde dört öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 54 oranında "Birlik-Beraberlik" kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

HALKEVİ (1)

Sarsılmaz Halkevi sağlam temeli
 Işıklar tutar halka yorulmaz eli
 Halka hizmet kuruluşu emeli
 Atatürk sesi var Halkevlerinde

Halkevleri umum halkın malıdır
 İlim irfan faziletle doludur
 Devam eden Atatürk'ün yoludur
 Atatürk izi var Halkevlerinde

Halkevleri ilim irfan yuvası
 Atatürk'ün sesi milletin sesi
 Eşitlik hürriyet demokrasi
 Atatürk sözü var Halkevlerinde

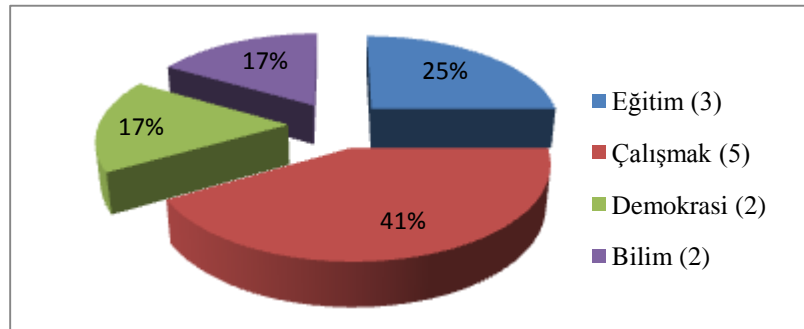
Sosyal yardım kolu Türk müzik kolu
 Çalışanlar için imkânlar dolu
 Çalışmalı okumalı yazmalı
 Atatürk sözü var Halkevlerinde

Asil Türk milleti çalışır VEYSEL
 Çalışana ekmek çağırır gel gel
 Asla mağdur olmaz çalışan bir el
 İnanç var iman var Halkevlerinde

Tablo ve Grafik 21.1.**Halkevi (I)**

	EĞİTİM	ÇALIŞMAK	DEMOKRASİ	BİLİM
1.Kıta	Işıklar tutar halka yorulmaz eli Halka hizmet kuruluşu emeli			
2. Kıta				İlim irfan faziletle doludur
3.Kıta			Atatürk'ün sesi milletin sesi Eşitlik hürriyet demokrasi	Halkevleri ilim irfan yuvası
4. Kıta	Sosyal yardım kolu Türk müzik kolu	Çalışanlar için imkânlar dolu Çalışmalı okumalı yazmalı		
5.Kıta		Asil Türk milleti çalışır VEYSEL Çalışana ekmek çağırır gel gel Asla mağdur olmaz çalışan bir el		

Tablo 21.1’de görüldüğü üzere “Halkevi (I)” adlı şiiriyle Âşık Veysel, Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulmuş olan en önemli kültür kurumlarından birisi olan Halkevlerinin yapısı ve faydaları üzerinde durulmuştur. Ayrıca Veysel, Halkevleri konusunda Atatürk’ün önemli bir yere sahip olduğunu ve bu kurumun toplum üzerindeki etkisini vurgulamıştır. Bununla birlikte Veysel, müzik kolu gibi kısımların halk kültürü üzerindeki etkisi anlatılırken, okuma yazma kollarıyla da halkın gittikçe aydınlığa ilerlediğini ifade ederek bu şiirin, eğitsel ve öğretisel boyut olarak önem kazandığı söylenebilir.

Grafik 21.1.’de görüldüğü üzere “Halkevi (I)” adlı şiirde dört öğretisel konu yer almaktadır. Toplamda mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 41 oranında “Çalışmak” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

HALKEVİ (II)

Doğru bakıp görene
 Halkın evi Hakk'ın evi
 Hüsünüyet olanlara
 Halkın evi Hakk'ın evi

Bu varlığı böyle gördüm
 Düşündüm kafama sordum
 Düşkünlere yapar yardım
 Halkın evi Hakk'ın evi

Halkevinin dokuz kolu
 Bir kökü var bin bir dalı
 Yaprak dahi köke bağlı
 Halkın evi Hakk'ın evi

Teknik Araştırma Köy Kolu
 Spor Temsiller dopdolu
 Güzel sanatlar Mimari
 Halkın evi Hakk'ın evi

O resimler o heykeller
 Bahtiyardır yapan eller
 Memlekete doğru yollar
 Halkın evi Hakk'ın evi

Bir kolu var Edebiyat
 Bir cevher ki yetmez fiyat
 Ehl-i aşka verir kuvvet
 Halkın evi Hakk'ın evi

Cami Tekke asitane
 Ah çekeriz yana yana
 Bu da bir yoldur insana
 Halkın evi Hakk'ın evi

İbret ile bakarsanız
 Bir varlık ki misli deniz
 Yine biziz yine biziz
 Halkın evi Hakk'ın evi

Irmak çaylardan var olur
 Bir bir içinde sır olur
 Denizde cümle bir olur
 Halkın evi Hakk'ın evi

Atatürk kurdu temeli
 İnönü'nün bu emeli
 Biziz bizim ev demeli
 Halkın evi Hakk'ın evi

VEYSEL böylece inandım
 Aşkın ateşine yandım
 Zannetmeyin ki aldandım
 Halkın evi Hakk'ın evi

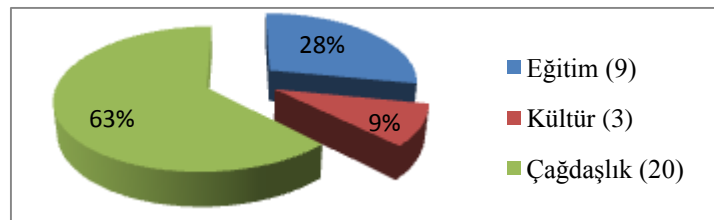
Tablo ve Grafik 22.1.

Halkevi (II)

	EĞİTİM	KÜLTÜR	ÇAĞDAŞLIK
1. Kıta			Doğru bakıp görene Halkın evi Hakk'ın evi Hüsnüniyet olanlara Halkın evi Hakk'ın evi
2. Kıta			Düşkünlere yapar yardım Halkın evi Hakk'ın evi
3. Kıta	Halkevinin dokuz kolu Bir kökü var bin bir dalı Yaprak dahi köke bağlı		Halkın evi Hakk'ın evi
4. Kıta	Teknik Araştırma Köy Kolu Spor Temsiller dopdolu Güzel Sanatlar Mimari		Halkın evi Hakk'ın evi
5. Kıta		O resimler o heykeller Bahtiyardır yapan eller	Halkın evi Hakk'ın evi
6. Kıta	Bir kolu var Edebiyat Bir cevher ki yetmez fiyat	Bir kolu var Edebiyat	Halkın evi Hakk'ın evi
8. Kıta			İbret ile bakarsanız Bir varlık ki misli deniz Yine biziz yine biziz Halkın evi Hakk'ın evi
9. Kıta	Denizde cümle bir olur		Halkın evi Hakk'ın evi
10. Kıta			Atatürk kurdu temeli İnönü'nün bu emeli Biziz bizim ev demeli Halkın evi Hakk'ın evi
11. Kıta			Halkın evi Hakk'ın evi

Tablo 22.1.'de görüldüğü üzere “Halkevi (II)” adlı şiiriyle Âşık Veysel, Cumhuriyetin önemli kurumlarından olan Halkevlerinin temel yapısı, eğitimi, görev ve sorumluluklarına değinmiştir. Diğer bir taraftan Veysel bu şiiriyle, kültürel anlamda Türk toplumu için bir uyanışı simgelediği ve bu şekliyle eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Yukarıdaki tabloya bakıldığında 6. Kıtada yer alan “Bir kolu var Edebiyat” mısrası, hem “Eğitim”, hem de “Kültür” kavramlarında yer almıştır.

Grafik 22.1.'de görüldüğü üzere “Halkevi (II)” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplamda mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 63 oranında “Çağdaşlık” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

ORMAN

Orman yurdun temelidir
 Nesillerin evvelidir
 Her sanatın ilk elidir
 Ormandaki varlığa bak

Orman memleketin süsü
 Hem ufağı hem irisi
 Her dalında bir kuş sesi
 Ormandaki varlığa bak

Güneşten aldığı hızlar
 Toplar havayı temizler
 Sıhhatli yaşarız bizler
 Ormandaki varlığa bak

Orman yurdun öz evladı
 Ormansız yok dünya tadı
 Cümle işlerin kanadı
 Ormandaki varlığa bak

En sevimli meyv' ağacı
 Ormandan gelmiş anacı
 Meyvesi doyurur acı
 Ormandaki varlığa bak

Yeryüzünde fabrikalar
 Ormandadır antikalar
 Türlü kumaş çok maddeler
 Ormandaki varlığa bak

Taş eritir toprak yapar
 Meyve çiçek yaprak yapar
 Birçok hastalığa siper
 Ormandaki varlığa bak

Ormansız dağ kayak olur
 Dağları tutar bağ olur
 Düşer yaprak toprak olur
 Ormandaki varlığa bak

Çiçek açar irenk irenk
 Dağları süsler gülerek
 Selleri önler emerek
 Ormandaki varlığa bak

Bizi besler kaşık olur
 Kapı söve eşik olur
 Tabut olur beşik olur
 Ormandaki varlığa bak

En adisi ateş olur
Çiği pişirir aş olur
En kıymetli kumaş olur
Ormandaki varlığa bak

Gemi olur suda yüzer
Uçak olur gökte gezer
Kalem kağıt neler yazar
Ormandaki varlığa bak

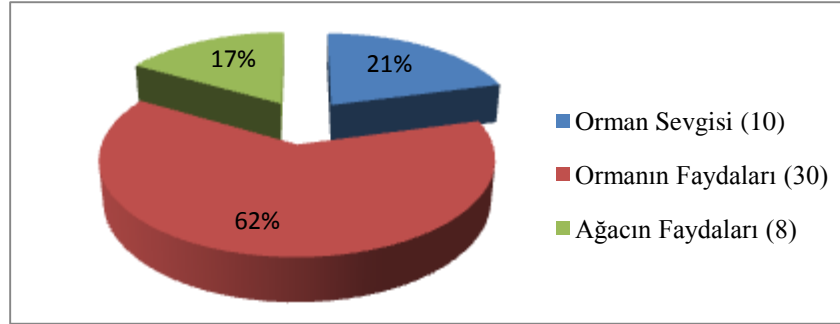
İçin için inlemesi
Ne hoş olur dinlemesi
Ağaç çalgının esası
Ormandaki varlığa bak

VEYSEL sever ağaçları
Dalında öten kuşları
Orman yapar her işleri
Ormandaki varlığa bak

Tablo ve Grafik 23.1.**Orman**

	ORMAN SEVGİSİ	ORMANIN FAYDALARI	AĞACIN FAYDALARI
1. Kıta	Orman yurdun temelidir	Her sanatın ilk elidir Ormandaki varlığa bak	
2.Kıta	Orman memleketin süsü Her dalında bir kuş sesi	Ormandaki varlığa bak	
3. Kıta		Güneşten aldığı hızlar Toplar havayı temizler Sihhatli yaşarız bizler Ormandaki havaya bak	
4.Kıta	Orman yurdun öz evladı Ormansız yok dünya tadı	Ormandaki varlığa bak	
5. Kıta		En sevimli meyv' ağacı Ormandan gelmiş anacı Meyvesi doyurur acı Ormandaki varlığa bak	
6.Kıta		Türlü kumaş çok maddeler Ormandaki varlığa bak	
7.Kıta		Taş eritir toprak yapar Meyve çiçek yaprak yapar Birçok hastalığa siper Ormandaki varlığa bak	
8. Kıta		Ormansız dağ kayak olur Dağları tutar bağ olur Düşer yaprak toprak olur Ormandaki varlığa bak	
9. Kıta	Çiçek açar renk renk Dağları süsler gülererek	Selleri önler emerek Ormandaki varlığa bak	
10. Kıta		Ormandaki varlığa bak	Bizi besler kaşık olur Kapı söve eşik olur Tabut olur beşik olur
11. Kıta		En kıymetli kumaş olur Ormandaki varlığa bak	En adisi ateş olur Çiği pişirir aş olur
12. Kıta		Ormandaki varlığa bak	Gemi olur suda yüzer Kalem kâğıt neler yazar
13. Kıta		Ormandaki varlığa bak	Ağaç çalgının esası
14. Kıta	VEYSEL sever ağaçları Dalında öten kuşları Orman yapar her işleri	Ormandaki varlığa bak	

Tablo 23.1.'de görüldüğü üzere "Orman" adlı şiiriyle Âşık Veysel, çoğunlukla eğitici boyutu ön plana çıkararak, ormanların gerek ülkemiz gerekse dünya için önemini vurgulamıştır. Diğer bir taraftan hammadde özelliği ile ağaçların gerektiği yerde bir geminin ya da uçağın kısımlarında kullanılarak ulaştırmacılıkta dahi çok önemli olduğunu söylemiştir. Bunun yanında eğitimin temel araç gereçleri olan kâğıt kalem gibi malzemelerinde yapımında ağaçların önemine dikkat çekmiştir. Ayrıca Veysel, çalgı yapımında kullanılan ve ana malzeme olarak gösterilen ağaçlarla birlikte, hem insanoğlu hem de tabiatta yaşayan diğer canlılarında ormandan yaşam alanı olarak faydalandığını belirterek, şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 23.1.'de görüldüğü üzere “Orman” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayısının çokluğuna bakıldığında % 62 oranında “Ormanın Faydaları” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

VATAN SEVGİSİNİ İÇTEN DUYANLAR

Vatan sevgisini içten duyanlar

Sıdk ile çalışır benimseyerek

Milletine ulusuna uyanlar

Demez neme lâzım neyime gerek

Her ferdin hakkı var bizimdir vatan

Babamız, dedemiz döktüler al kan

Hudut boylarında can verip yatan

Saygıyla anarız şehit diyerek

Vatan aşkı ile çalışan kafa

Muhakkak erişir öndeki safa

Tesir nüfuz olur her bir tarafa

Herkes onu büyük tanır severek

Olmak istiyorsan dünyada mesut

Hakk’a halka yarayacak bir iş tut

Çalıştır oğlunu kızını okut

İnsan olmak için okumak gerek

Vatan bizim ülke bizim el bizim

Emin ol ki her çalışan kol bizim

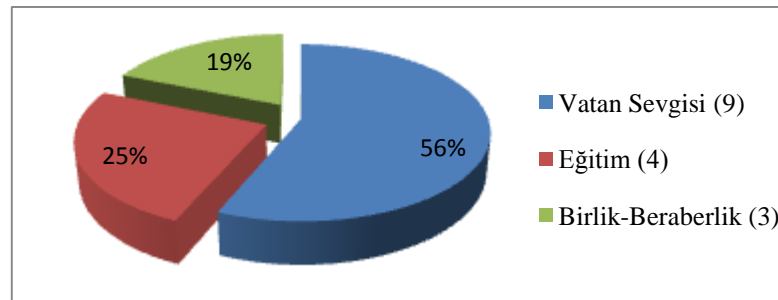
Ay yıldızlı bayrak bizim mal bizim

Söyle VEYSEL öğünerek överek

Tablo ve Grafik 24.1.**Vatan Sevgisini İçten Duyanlar**

	VATAN SEVGİSİ	EĞİTİM	BİRLİK-BERABERLİK
1. Kıta	Vatan sevgisini içten duyanlar Sıdk ile çalışır benimseyerek Milletine ulusuna uyanlar Demez neme lâzım neyime gerek		
2. Kıta	Her ferdin hakkı var bizimdir vatan Babamız, dedemiz döktüler al kan Hudut boylarında can verip yatan Saygıyla anarız şehit diyerek		
3. Kıta	Vatan aşkı ile çalışan kafa		
4. Kıta		Olmak istiyorsan dünyada mesut Hakk'a halka yarayacak bir iş tut Çalıştır oğlunu kızını okut İnsan olmak için okumak gerek	
5. Kıta			Vatan bizim ülke bizim el bizim Emin ol ki her çalışan kol bizim Ay yıldızlı bayrak bizim mal bizim

Tablo 24.1.'de görüldüğü üzere “Vatan Sevgisini İçten Duyanlar” adlı şiiriyle Âşık Veysel, çok büyük zorluklar ve savaşlar arkasından kurulmuş olan vatana her bireyin bazı borçları olduğunu ve herkesin vatani kalkındırmak için büyük bir sabır ve özenle, karşılık beklemeden çalışması gerektiğini vurgulamıştır. Özellikle memleketin ve insanlığın gelişmesinde okur-yazarlığın önemi anlatılmış çocukların kız ve erkek denmeden okutulması gerektiğini dile getirmiştir. Bununla birlikte Veysel, vatani sahiplenmenin ve ona sahip çıkmanın başlı başına bir övünç kaynağı olduğunu belirterek, şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 24.1.'de görüldüğü üzere “Vatan Sevgisini İçten Duyanlar” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında %56 oranında “Vatan Sevgisi” kavramının şiirde fazlaca işlendiği tespit edilmiştir.

OKUL (I)

Dünyanın en güzel aklını gördüm
 Sermayesin sordum dedi ki okul
 İnsanlara hizmet yaptığın yardım
 Merhametim duygum dedi ki okul

Sudan ateş yapan ne güzel sanat
 Dünyayı ışığa kaplarsın kat kat
 Fıkr ile mi ettin bunları icat
 İrehberim oldu dedi ki okul

Bu bir keramet mi yoksa hüner mi
 Göz görmezse gönül buna kanar mı
 Öküzsüz tarlada sapan döner mi
 Eker biçer motor dedi ki okul

Kanat takar gökyüzünde uçarsın
 Denizleri mudarasız geçersin
 Soğuğu yağmuru nasıl seçersin
 Rasathane kurmuş dedi ki okul

Çeşitli taşıtlar bir de tirenler
 Hekim olup her yarayı saranlar
 Bunu sen mi yaptın yoksa erenler
 Daha neler yapar dedi ki okul

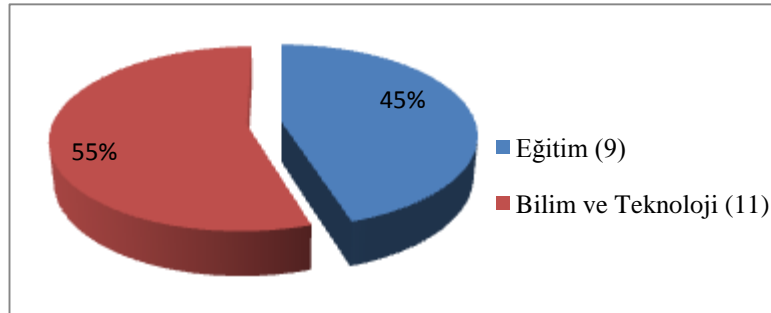
Rad(i)yo hayrete düşürdü beni
 Her dilden biliyor yok amma canı
 İlim akıl fikir yaratmış bunu
 Lâmbası dalgası dedi ki okul

İnsanlar kafası bunları bulan
 İlimdir dünyada hakikat olan
 Bütün bu işlerin temelini kuran
 İnan buna VEYSEL dedi ki okul

Tablo ve Grafik 25.1.**Okul (I)**

	EĞİTİM	BİLİM VE TEKNOLOJİ
1. Kıta	Dünyanın en güzel aklını gördüm Sermayesin sordum dedi ki okul İnsanlara hizmet yaptığın yardım	
2. Kıta	Fikr ile mi ettin bunları icat İrehberim oldu dedi ki okul	Dünyayı ışığa kaplarsın kat kat
3. Kıta	Eker biçer motor dedi ki okul	Öküzsüz tarlada sapan döner mi Eker biçer motor dedi ki okul
4. Kıta	Rasathane kurmuş dedi ki okul	Rasathane kurmuş dedi ki okul
5. Kıta		Çeşitli taşıtlar bir de tirenler Hekim olup her yarayı saranlar
6. Kıta	Lâmbası dalgası dedi ki okul	Rad(i)yo hayrete düşürdü beni İlim akıl fikir yaratmış bunu Lâmbası dalgası dedi ki okul
7. Kıta	İnsanlar kafası bunları bulan	İlimdir dünyada hakikat olan Bütün bu işlerin temelin kuran

Tablo 25.1.'de görüldüğü üzere “Okul (I)” adlı şiiriyle Âşık Veysel, okulun kurumsal olarak insanlığa olan faydaları üzerinde durmuştur. Bununla birlikte Veysel, okulun topluma sunduğu ilerlemenin yanı sıra teknolojik gelişmelerin ve hayat içindeki sosyal ilişkilerin var olmasında okulun önemli rolü olduğunu dile getirerek şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 25.1’de görüldüğü üzere “Okul (I)” adlı şiirde iki öğretisel konu yer almaktadır. Bu doğrultuda toplam mısra sayısının çokluğuna bakıldığında % 55 oranında “Bilim ve Teknoloji” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

ZİYARET EYLEDİM KOCA SİVAS'I

Ziyaret eyledim koca Sivas'ı
 Silindi gönlümün kalmadı pası
 Durmayıp çalışır Cer Atölyesi
 Gittikçe artıyor şanı Sivas'ın

Çevre yanı Yıldız Tecer kar imiş
 İnsanların bağı bir ikrar imiş
 Çok kuvvetli şairleri var imiş
 Ruhsatî Pir Sultan varı Sivas'ın

İptida Kongre kuruldu burda
 Cumhuriyete karar verildi burda
 Bulanık fikirler duruldu burda
 Yayıldı âleme ünü Sivas'ın

İptida uyandı burada bahtım
 Memlekete hizmet etmektir cehtim
 VEYSEL aşk uğrunda ölmektir ahtım
 Yazsın tarihleri beni Sivas'ın

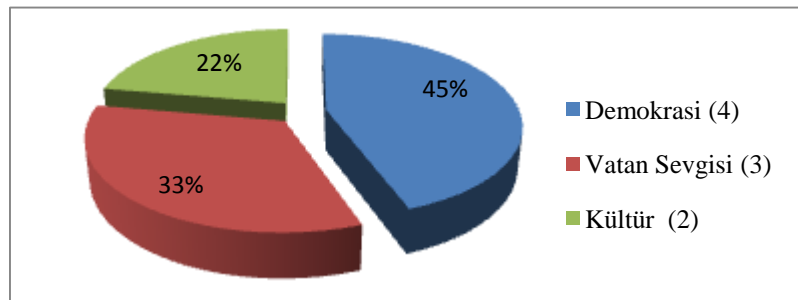
Atatürk'ün yattığı yer nûr olsun
 Memlekete hor bakanlar kör olsun
 Çok çalışkan bu valimiz var olsun
 Gün günden üstündür günü Sivas'ın

Uzun gitmez ulusu var durulur
 Hainlerin ümitleri kırılır
 Her köşeye bir fabrika kurulur
 Güzelleşir her bir yanı Sivas'ın

Tablo ve Grafik 26.1.
Ziyaret Eyledim Koca Sivas'ı

	DEMOKRASİ	VATAN SEVGİSİ	KÜLTÜR
1. Kıta			
2. Kıta	İptida Kongre kuruldu burada Cumhuriyete karar verildi burada Bulanık fikirler duruldu burda		
3. Kıta		Memlekete hor bakanlar kör olsun	
4. Kıta		Hainlerin ümitleri kırılır	
5. Kıta			Çok kuvvetli şairleri var imiş Ruhsatı Pir Sultan varı Sivas'ın
6. Kıta	İptida uyandı burada bahtım	Memlekete hizmet etmektir cehtim	

Tablo 26.1.'de görüldüğü üzere “Ziyaret Eyledim Koca Sivas'ı” adlı şiiriyle Âşık Veysel, doğup büyüdüğü yer olan Sivas ilinden bahsetmekte özellikle, Cumhuriyetin kurulup gelişmesi aşamasında Sivas ilinin değişen çehresini vurgulamıştır. Ayrıca Sivas'ın Cumhuriyetin kurulma aşamasındaki rolü ve etkisi üzerinde durmuştur. Bununla birlikte Veysel, kültürel anlamda önemli bir yeri olan Sivas'ın değerli ozanlarından bahsederek şiire eğitimsel ve öğretimsel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 26.1.'de görüldüğü üzere “Ziyaret Eyledim Koca Sivas'ı” adlı şiirde üç öğretimsel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 45 oranında “Demokrasi” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

TÜRLÜ TÜRLÜ SEDA VERİR AĞAÇLAR

Yel estikçe dalgalanır dalları

Türlü türlü seda verir ağaçlar

Tertip olmuş kuğu gibi dilleri

Türlü türlü seda verir ağaçlar

Davul olur gümbür gümbür gümüler

Zurna olur ince sesle iniler

Gırnata dertlerimi yeniler

Türlü türlü seda verir ağaçlar

Bahar gelir yaprak açar yaz olur

Aşka düşen ateş olur köz olur

Kaval olur keman olur saz olur

Türlü türlü seda verir ağaçlar

Kalem olup her lisandan okuyor

Ana sesi ciğerimi yakıyor

Dallarında çeşitli kuş şakıyor

Türlü türlü seda verir ağaçlar

Yel değdikçe ince dallar ses verir

Yeşil yaprak etrafına süs verir

Aşılarsan meyvesini has verir

Türlü türlü seda verir ağaçlar

Balta gelir yatağından yad eder

Usta gelir keman yapar ud eder

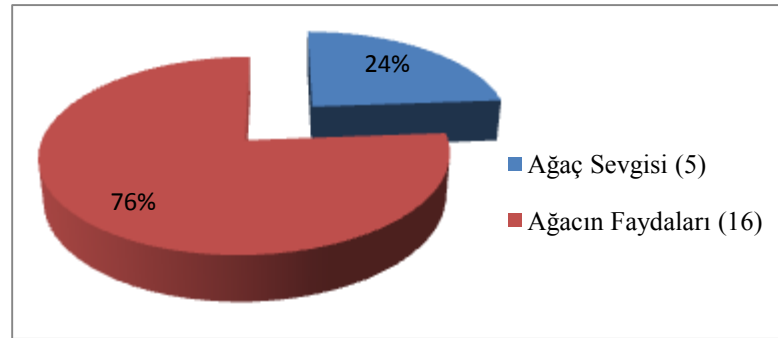
Yanık sesli kaval ne feryad eder

Türlü türlü seda verir ağaçlar

Tablo ve Grafik 27.1.**Türlü Türlü Seda Verir Ağaçlar**

	AĞAÇ SEVGİSİ	AĞACIN FAYDALARI
1. Kıta	Tertip olmuş kuğu gibi dilleri	Türlü türlü seda verir ağaçlar Türlü türlü seda verir ağaçlar
2.Kıta	Bahar gelir yaprak açar yaz olur	Kaval olur keman olur saz olur Türlü türlü seda verir ağaçlar
3. Kıta	Yel değdikçe ince dallar ses verir Yeşil yaprak etrafına süs verir	Aşılırsan meyvesini has verir Türlü türlü seda verir ağaçlar
4.Kıta		Balta gelir yatağından yad eder Usta gelir keman yapar ud eder Yanık sesli kaval ne feryad eder Türlü türlü seda verir ağaçlar
5. Kıta		Davul olur gümbür gümbür gümbüler Zurna olur ince sesle iniler Gırnata dertlerimi yeniler Türlü türlü seda verir ağaçlar
6. Kıta	Dallarında çeşitli kuş şakıyor	Kalem olup her lisandan okuyor Türlü türlü seda verir ağaçlar

Tablo 27.1’de görüldüğü üzere “Türlü Türlü Seda Verir Ağaçlar” adlı şiiriyle Âşık Veysel, ağacın, insanoğluna, tabiata sağladığı katkıları ve yararlarından bahsetmiştir. Bu doğrultuda kültürün önemli taşıyıcıları olan çalgıların ana maddesinin ağaçlar olduğunu belirterek bilimin yayılmasında önemli rol oynayan kalemin de insanlığa önemli bir boyut kazandırdığını ifade eden Veysel’in bu şiire, eğitimsel ve öğretimsel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 27.1.’de görüldüğü üzere “Türlü Türlü Seda Verir Ağaçlar” adlı şiirde iki öğretimsel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında %76 oranında “Ağacın Faydaları” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

SULAR

Gözyaşları gibi ulu dağlardan
 Enginden engine çağlayan sular
 Derin derin derelerden dönerek
 Arayıp aslını ağlayan sular

Çağlayarak o bahçeden o bağa
 Hayat verir kuvvet verir toprağa
 İrenk verir çiçeklere yaprağa
 Nebatı toprağa bağlayan sular

Ateş olur çiğ pişirir fırında
 Ziya verir nurlar saçır yerinde
 Saf olarak akar köy pınarında
 Güzeller gönlünü eğleyen sular

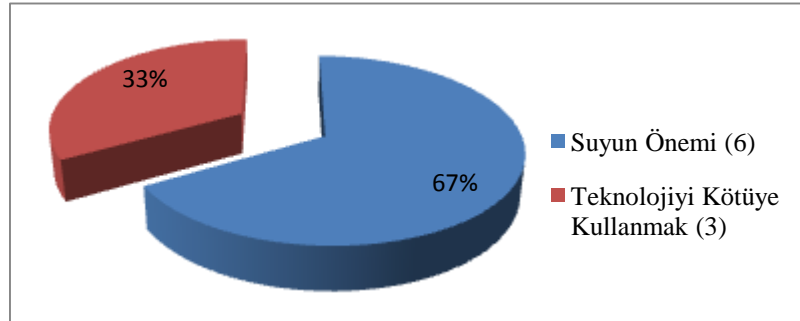
İnsanoğlu suyu koymaz haline
 Setler çeker baraj yapar yoluna
 Bunca santraller almış eline
 Her bir ihtiyacı sağlayan sular

Her zaman âşığım suyun sesine
 Baharda bulanıp çağlamasına
 Akar gözyaşlarım gam deryasına
 VEYSEL'in derdini yen'leyen sular

Tablo ve Grafik 28.1.**Sular**

	SUYUN ÖNEMİ	TEKNOLOJİYİ KÖTÜYE KULLANMAK
2.Kıta	Çağlayarak o bahçeden o bağa Hayat verir kuvvet verir toprağa İrenk verir çiçeklere yaprağa Nebati toprağa bağlayan sular	
3. Kıta	Ateş olur çığ pişirir fırında	
4.Kıta	Her bir ihtiyacı sağlayan sular	İnsanoğlu suyu koymaz haline Setler çeker baraj yapar yoluna Bunca santraller almış eline

Tablo 28.1.'de görüldüğü üzere “Sular” adlı şiiriyle Âşık Veysel, genel hatlarıyla suyun insan hayatındaki ve doğadaki öneminden bahsetmiştir. Toprağa can vererek ağaçların ve bitkilerin gelişmesinde büyük bir önemi olan suyun, insanlığa bunca fayda ve yarar sağlamasına rağmen insanoğlunun santraller kurarak suyu rahatsız ettiklerini ve doğal yaşamı bozduğunu dile getirerek şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 28.1.'de görüldüğü üzere “Sular” adlı şiirde iki öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 67 oranında “Suyun Önemi” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

KÖY ENSTİTÜLERİNE

Enstitü bir kovana misaldir
Her türlü çiçekten alır bal yapar
Yurdumuz içinde doğru bir yoldur
Memlekete kanat takar kol yapar

Mahmudiye Hamidiye Çifteler
Enstitü köylere yapacak neler
Bu toplu fikirle dağları deler
Kimesi makine kimi bel yapar

İresim yaparlar plan çizerler
Çözülmedik düğümleri çözerler
Bir kısmı şairdir şiir yazarlar
Kimi saz düzenler kimi tel yapar

Hocaları dersin vermiş okutmuş
Var olsun bu gençler duyduğun tutmuş
Kimi deniz gibi ırmaklar yutmuş
Kimi yağmur olur coşar sel yapar

İnan ki her işi başarır insan
İnsana yoldaştır gayretle iman
Vatan sizden hizmet ister her zaman
Mârif sizi memlekete el yapar

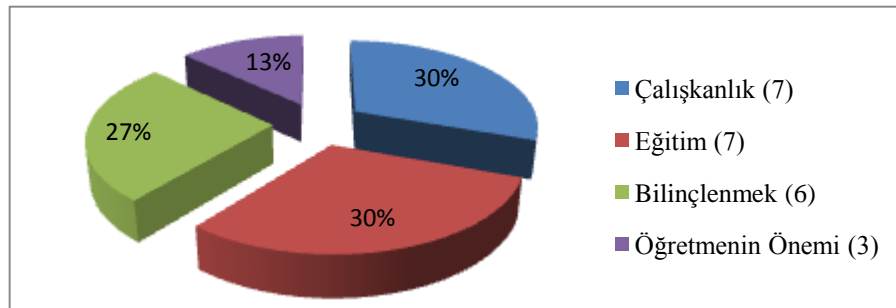
Uyarın köylüyü varsın ayılsın
Enstitü kuvveti yurda yayılsın
Herkes kazancının yolunu bilsin
Öğretmenler iz gösterir yol yapar

Yiğitlik cesurluk yılmaz yorulmaz
Tembellere hazır sofraya kurulmaz
VEYSEL'in elinden hiçbir iş gelmez
Çalı gibi yaprak açar gül yapar

Tablo ve Grafik 29.1.**Köy Enstitülerine**

	ÇALIŞKANLIK	EĞİTİM	BİLİNÇLENMEK	ÖĞRETMENİN ÖNEMİ
1.Kıta	Enstitü bir kovana misaldir Memlekete kanat takar kol yapar	Her türlü çiçekten alır bal yapar	Yurdumuz için doğru bir yoldur	
2.Kıta			Bu toplu fikirle dağları deler Kimi makine kimi bel yapar	
3.Kıta		İresim yaparlar plan çizerler Çözülmedik düğümleri çözerler Bir kısmı şairdir şiir yazarlar Kimi saz düzenler kimi tel yapar		
4.Kıta		Kimi deniz gibi ırmaklar yutmuş Kimi yağmur olur coşar sel yapar		Hocaları dersin vermiş okutmuş Var olsun bu gençler duyduğun tutmuş
5.Kıta	İnan ki her işi başarır insan İnsana yoldaştır gayretle iman Vatan sizden hizmet ister her zaman			
6.Kıta			Uyarın köylüyü varsın ayılsın Enstitü kuvveti yurda yayılsın Herkes kazancının yolunu bilsin	Öğretmenler iz gösterir yol yapar
7.Kıta	Yiğitlik cesurluk yılmaz yorulmaz Tembellere hazır sofa kurulmaz			

Tablo 29.1.'de görüldüğü üzere “Köy Enstitülerine” adlı şiiriyle Âşık Veysel, insan eğitimi ve gelişiminde önemli bir rol oynayan köy enstitülerinin, yeni oluşmuş Cumhuriyetin içerisinde ne tip bir görevi olduğunu dile getirdiği söylenebilir. Diğer bir taraftan yetişen ya da yetişecek olan öğrencilerin gerek buldukları bölgede gerekse toplum yaşamı için belirleyici ve aydınlatıcı unsur teşkil eden eğitimle, bu eğitimi önemli kılan öğretmenlerden bahsederek Veysel’in şiire eğitsel ve öğretisel boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 29.1.'de görüldüğü üzere “Köy Enstitülerine” adlı şiirde dört öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 30 oranında “Çalışkanlık” ve “Eğitim” kavramlarının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

UMUT YAŞAR

Dünya çok şirin geçilmez
Sağ oldukça umut yaşar
Seksen doksan yüz yaş olsa
Yine onda umut yaşar

Ümit Allah'tan kesilmez
Bu ne hikmet kimse bilmez
Türlü derdi çeker gülmez
Yine onda umut yaşar

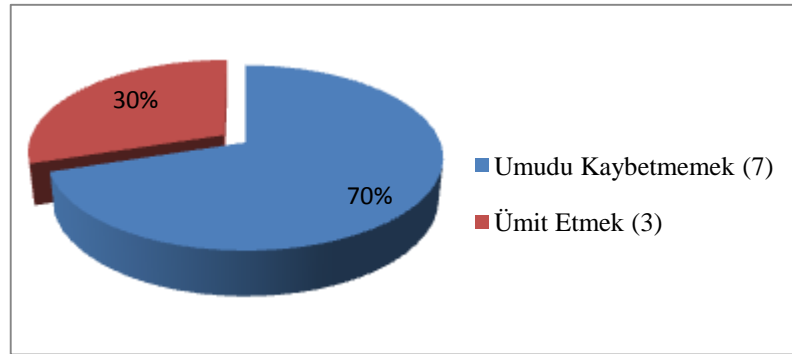
Gönül ümidin yoldaşı
Durmaz gezer dağı taşı
Son nefeste olsa kişi
Yine onda umut yaşar

Yalvar VEYSEL gündüz gece
Allah emretmiş böylece
Teneşire çıkanaca
Yine onda umut yaşar

Tablo ve Grafik 30.1.**Umut Yaşar**

	UMUDU KAYBETMEMEK	ÜMİT ETMEK
1.Kıta	Sağ oldukça umut yaşar Seksen doksan yüz yaş olsa Yine onda umut yaşar	
2. Kıta	Yine onda umut yaşar	Ümit Allah'tan kesilmez
3.Kıta	Son nefeste olsa kişi Yine onda umut yaşar	Gönül ümidin yoldaşı Durmaz gezer dağı taşı
4.Kıta	Yine onda umut yaşar	

Tablo 30.1.'de görüldüğü üzere “Umut Yaşar” adlı şiiriyle Âşık Veysel, insanın hayatta olduğu sürece umudun onunla birlikte olduğunu vurgulayarak, her zaman iyiyi beklemenin ve ümit etmenin önemini dile getirmiştir. İnsanın ölmeden önce bile umudunu kaybetmemesi gerektiğini ifade eden Veysel, bu söylemleriyle şiire eğitsel ve öğretisel boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 30.1.'de görüldüğü üzere “Umut Yaşar” adlı şiirde iki öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 70 oranında “Umudu Kaybetmemek” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

OKUL (II)

Okul benim cici yavrum

Okul cennet meyvesidir

Okuldadır türlü san'at

Medeniyet membasıdır

Okuldadır cümle varlık

Hiçbir türlü çekmen darlık

Okuldadır dirlik birlik

Birlik yurdun ihyasıdır

Yürü yavrum okuluna

Altın bilezik koluna

Hem kızına hem oğluna

İlim irfan yuvasıdır

Okul uykudan uyardır

Okuyanlar bahtiyardır

Bu okulda neler vardır

Mücevherlerin hasıdır

Okul yurdun can damarı

Okul korur namus arı

Okul istikbal yolları

Görenlerin görmesidir

Okul bilir doğru yolu

Okuldur yurdun temeli

Mürşit ilimdir bilmeli

Bu ses Ata'nın sesidir

Oku çalış bul hidayet

Mesut olur yaşar hayat

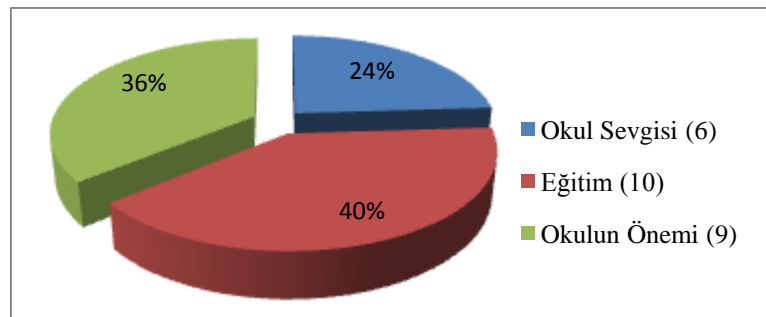
VEYSEL der ki ve nihayet

Okul ilim deryasıdır

Tablo ve Grafik 31.1.**Okul (II)**

	OKUL SEVGİSİ	EĞİTİM	OKULUN ÖNEMİ
1.Kıta	Okul benim cici yavrum Okul cennet meyvesidir Okuldadır türlü sanat	Medeniyet membasıdır	
2. Kıta			Okuldadır cümle varlık Hiçbir türlü çekmen darlık Okuldadır dirlik birlik Birlik yurdun ihyasıdır
3.Kıta	Yürü yavrum okuluna	Altın bilezik koluna Hem kızına hem oğluna İlim irfan yuvasıdır	
4.Kıta	Okuyanlar bahtiyardır	Bu okulda neler vardır Mücevherlerin hasıdır	Okul yuktudan uyardır
5. Kıta			Okul yurdun can damarı Okul korur namus arı Okul istikbal yolları
6.Kıta	Okul bilir doğru yolu	Mürşit ilimdir bilmeli	Okuldur yurdun temeli
7.Kıta		Oku çalış bu hidayet Mesut olur yaşar hayat Okul ilim deryasıdır	

Tablo 31.1.'de görüldüğü üzere “Okul (II)” adlı şiiriyle Âşık Veysel, okulun ilim yuvası olduğunu ifade ederek gelişmenin, ilerlemenin ve mutlu bir yaşam sürmenin tek koşulu okumak olduğunu ve bu anlamda okulun önemli bir yer teşkil ettiğini dile getirip şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 31.1.'de görüldüğü üzere “Okul (II)” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 40 oranında “Eğitim” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

GEZERKEN AKLIMIN EVİNE VARDIM

Gezerken aklımın evine vardım
Akıl gitmiş fikir evde yoğ idi
Üslûbım takındım usule sordum
Akılın evinde hırt-hış çoğ idi

Akıl bezirgândır gezer getirir
Muvazene onu tartar oturur
Zihin çeker ambarına götürür
Fikir orda hükmü câri bey idi

Baktım ki gayrete durmaz çalışır
Tamah onu görür güler yılışır
Kanaatle tamah durmaz sürüşür
Tamah bilmem kimden almış öğüdü

Sahavet tamaha vurunca yıktı
Hırs meydana bir velvele bıraktı
Sabır hırsın doluğuna bir çaktı
Kin ve kibir ele aldı ağıdı

Baktım ki yalana geldi dikildi
Gerçek geldi yalan kaçtı sıkıldı
Ararken gerçeikle yalanı buldu
Hele görsen orda seyir çoğidi

Yalanı görünce bereket kaçtı
Vicdan ile yalan bir kavralaştı
Vicdan yalanları çiğnedi geçti
Her ana doğurmaz böyle yiğidi

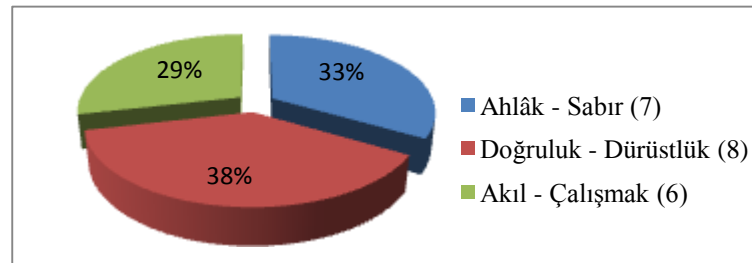
Fikir geldi düzenledi o şarı
Döve döve barıştırdı onları
Kahretti yalanı kovdu dışarı
Pişmemiştı daha yalan çiğ idi

Bunların hepsi mevcut VEYSEL’de
Yoktur diyeceğim emmare elde
Çamuruma karışmıştır temelde
Sabır bunun cümlesine bağ idi

Tablo ve Grafik 32.1.**Gezerken Aklımın Evine Vardım**

	AHLÂK – SABIR	DOĞRULUK – DÜRÜSTLÜK	AKIL - ÇALIŞMAK
1.Kıta			Gezerken aklımın evine vardım Akıl gitmiş fikir evde yoğ idi Aklın evinde hırt-hırş çoğ idi
2. Kıta	Zihin çeker ambarına götürür		Akıl bezirgandır gezer getirir
3.Kıta	Kanaatle tamah durmaz sürüşür Tamah bilmem kimden almış öğüdü		Baktım ki gayrete durmaz çalışır
4.Kıta	Sahavet tamaha vurunca yıktı Sabır hırsın doluğuna bir çaktı Kin ve kibir ele aldı ağıdı		
5. Kıta		Baktım ki yalana geldi dikildi Gerçek geldi yalana kaçtı sıkıldı Ararken gerçekle yalanı buldu	
6.Kıta		Yalanı görünce bereket kaçtı Vicdan ile yalan bir kavralaştı Vicdan yalanları çiğnedi geçti	
7.Kıta		Kahretti yalanı kovdu dışarı Pişmemiştii daha yalan çiğ idi	Fikir geldi düzenledi o şarı
8.Kıta	Sabır bunun cümlesine bağ idi		

Tablo 32.1.'de görüldüğü üzere “Gezerken Aklımın Evine Vardım” şiiriyle Âşık Veysel, insanoğlunun öğrendiği ve bilgi sahibi olduğu konuları zekâ süzgecinden geçirerek sonuca akıl yoluyla varacağını ve bunu zihninde değerlendirerek de fikir sahibi olabileceğini belirtirken, fikrin önemini vurgulamaktadır. Diğer bir taraftan ahlâklı ve vicdan sahibi olanların yalandan açgözlülüğten, hırstan uzak duracağını belirterek, tamah etmeyen ve sabırla çalışan insanların, doğru yolu bulacağını belirtmiştir. Bütün bunların gerçekleşmesinin temelinde de akıl ve düşüncenin olduğuna inanan Veysel, bu yanıyla şiire eğitsel ve öğretisel boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 32.1.'de görüldüğü üzere “ Gezerken Aklımın Evine Vardım” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 38 oranında “Doğruluk – Dürüstlük” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

DÜNYA GENİŞ İDİ ŞİMDİ DARALDI

Dünya geniş idi şimdi daraldı
Çıkıp gideceğin yer belli değil
Yetmiş altı yıldır alır satarım
Bakmadım deftere kâr belli değil

Seyrettim âlemi dünya dar dedim
Ay-dünya arası sanki bir adım
Denizi karayı ölçtüm aradım
Adalar içinde var belli değil

Avrupa As(1)ya ayrı bir kıta
Bir yıllık yol idi deveye ata
Uçaklar sığdırdı beş on saate
Daha neler çıkar dur belli değil

Hırsızlar çalardı at ile para
Şimdi çalışıyorlar uçak tayyare
Bekâr kalsam dünür olsam dullara
İsteyecek başlık ver belli değil

Evlattan uşaktan fayda bekleme
Binde bir bulunur o da tekleme
Cahil insan gül ise de koklama
Ayvası turuncu nar belli değil

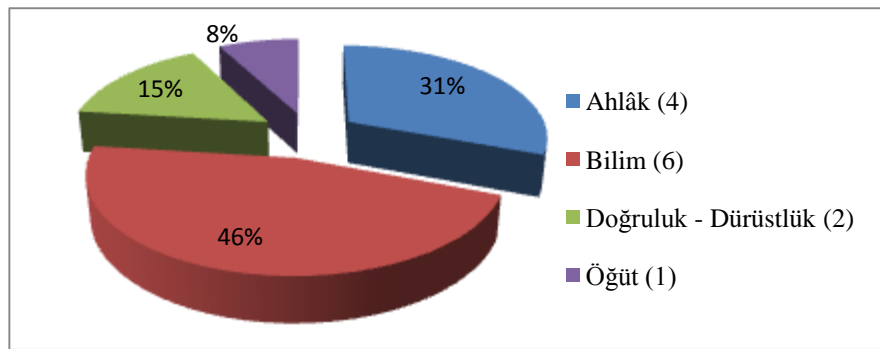
Ne oğluna güven ne de kızına
Doğru söyleyen kulak vermez sözüne
Yalvar yakar getiremem izine
İçimde bir ateş kor belli değil

Bu kahpe dünyanın sonu vefasız
Beş günlük ömrünü geçir kavgasız
Diyorlar VEYSEL'e sersem kafasız
Başımda duman var kar belli değil

Tablo ve Grafik 33.1.**Dünya Geniş İdi Şimdi Daraldı**

	AHLÂK	BİLİM	DOĞRULUK - DÜRÜSTLÜK	ÖĞÜT
1.Kıta		Dünya geniş idi şimdi daraldı		
2. Kıta		Seyrettim âlemi dünya dar dedim Ay-dünya arası sanki bir adım Denizi karayı ölçtüm aradım		
3.Kıta		Avrupa As(ı)ya ayrı bir kıta Uçaklar sığdırdı beş on saate		
4.Kıta	Hırsızlar çalardı at ile para Şimdi çalışıyorlar uçak teyyare			
5. Kıta	Evlâttan uşaktan fayda bekleme			Cahil insan gül ise de koklama
6.Kıta			Ne oğluna güven ne kızına Doğru söyleyen kulak vermez sözüne	
7.Kıta	Beş günlük ömrünü geçir kavgasız			

Tablo 33.1’de görüldüğü üzere “Dünya Geniş İdi Şimdi Daraldı” adlı şiiriyle Âşık Veysel, insanlığın gelişimi ile birlikte dünyanın daraldığından, yani teknolojik gelişme sonucu daha hızlı araçlarla mesafelerin azaldığından insanların hemen her yere gidebildiğinden bahsetmektedir. Bu gelişmelerin insanlar arasındaki ilişkileri ve iletişimi kolaylaştırması gibi olumlu etkilerin yanı sıra, yabancılaşma ve ahlâki açıdan bozulma gibi olumsuzluklara da değinerek, şiire eğitimsel ve öğretimsel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 33.1.’de görüldüğü üzere “Dünya Geniş İdi Şimdi Daraldı” adlı şiirde dört öğretimsel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 46 oranında “Bilim” kavramının şiirde daha çok işlendiği tespit edilmiştir.

GALİBA DÜNYANIN SONUNA KALDIK

Galiba dünyanın sonuna kaldık
 Gelin belli değil kız belli değil
 Ne nasihat duyduk ne öğüt aldık
 Sohbet belli değil söz belli değil

Dünya güzellendi tadı kalmadı
 İnsanın edebi udu kalmadı
 Günahın sevabın adı kalmadı
 Hakikate giden iz belli değil

Aylarca yol çeken develer atlar
 Onları kurtardı bu ferasetler
 İnsanlar yol için taktı kanatlar
 Yokuş belli değil düz belli değil

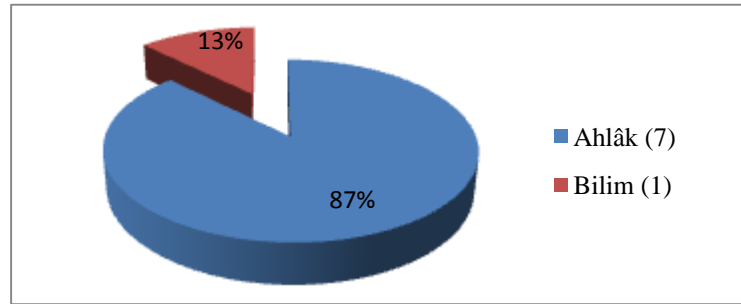
Hasta gönlün tedavisi zoraldı
 Gizli sır kalmadı aşikâr oldu
 İrenkler çoğaldı boya bozuldu
 Kumaş belli değil bez belli değil

VEYSEL nene gerek dünyanın hali
 Kimi hasır dokur kimisi halı
 Tam çalgıya karıştırdık kavalı
 Davul belli değil saz belli değil

Tablo ve Grafik 34.1.**Galiba Dünyanın Sonuna Kaldık**

	AHLÂK	BİLİM
1.Kıta	Gelin belli değil kız belli değil Ne nasihat duyduk ne öğüt aldık	
2. Kıta	Dünya güzellendi tadı kalmadı İnsanın edebi udu kalmadı Günahın sevabın adı kalmadı	
3.Kıta		İnsanlar yol için taktı kanatlar
4.Kıta	Gizli sır kalmadı aşikâr oldu İrenkler çoğaldı boya bozuldu	

Tablo 34.1.'de görüldüğü üzere “Galiba Dünyanın Sonuna Kaldık” şiiriyle Âşık Veysel, insanların yabancılaştığından, örf ve adetlere bağlılıklarının azaldığından ve ahlâki açıdan yozlaştığından yakınmaktadır. Bununla birlikte Veysel, insanların eskiden çok çalıştığını ve uzun çabalar sonucu bir yerlere geldiğini oysa gelişme ile birlikte çoğu şeye daha kolay ulaşılrken, ilişkilerin ve ahlâkın bozulduğunu belirterek şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 34.1.'de görüldüğü üzere “Galiba Dünyanın Sonuna Kaldık” şiirinde iki öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 87 oranında “Ahlâk” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

ANAMA

Dokuz ay koynunda gezdirdi beni
 Ne cefalar çekti ne etti anam
 Acı tatlı zahmetime katlandı
 Uçurdu yuvadan yürüttü anam

Anaların hakkı kolay ödenmez
 Analara ne yakışmaz ne denmez
 Kan uykudan gece kalkar gücenmez
 Emzirdi salladı uyuttu anam

Doğurmuştu beni Sivas ilinde
 Sivrialan köyünde tarla yolunda
 Azığı sırtında orak elinde
 Taşlı tarlalarda avuttu anam

Ben yürürdüm anam bakar gülerdi
 Huysuzluk edersem kalkar döverdi
 Hemen kucaklardı okşar severdi
 Çirkin huylarımı soyuttu anam

Çocuk idim anam bana ders verdi
 Okumamı çalışmamı öngördü
 Milletine bağlı ol da dur derdi
 Vatan sevgisini giyitti anam

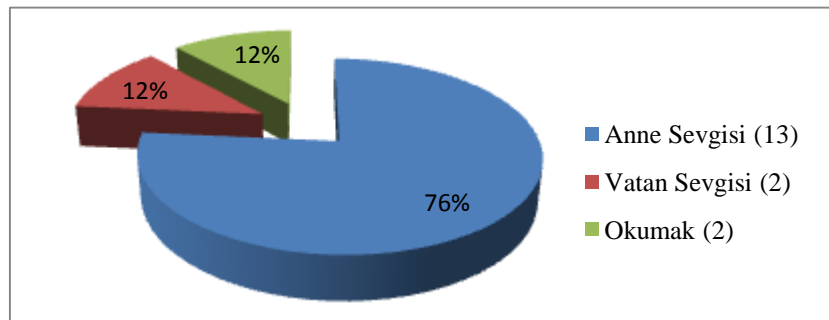
Tükenmez borcum var anama benim
 Onun varlığından oldu bedenim
 Kimi köylü kızı kimisi hanım
 Tâ ezel tarihte kayıtlı anam

VEYSEL der kopar mı analar bağı
 Analar doğurmuş ağayı beyi
 İşte budur sözlerimin gerçeği
 Okuttu öğretti büyüttü anam

Tablo ve Grafik 35.1.**Anama**

	ANNE SEVGİSİ	VATAN SEVGİSİ	OKUMAK
1.Kıta	Dokuz ay koynunda gezdirdi beni Ne cefalar çekti ne etti anam Acı tatlı zahmetime katlandı		
2. Kıta	Anaların hakka kolay ödenmez Analara ne yakışmaz ne denmez Kan uykudan gece kalkar gücenmez Emzirdi salladı uyuttu anam		
3.Kıta	Taşlı tarlalarda avuttu anam		
4.Kıta	Hemen kucaklardı okşar severdi Çirkin huylarımı soyuttu anam		
5. Kıta		Milletine bağlı ol da dur dedi Vatan sevgisini giyitti anam	Okumamı çalışmamı öngördü
6.Kıta	Tükenmez borcum var anama benim Onun varlığından oldu bedenim		
7. Kıta	Okuttu öğretti büyüttü anam		Analar doğurmuş ağayı beyi

Tablo: 35.1.'görüldüğü üzere “Anama” şiiriyle Âşık Veysel, insanlığın var olmasına, okumasına, çalışmasına ve vatanını milletini seven bireylerin yetişmesine katkı sunan anaların ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır. Veysel aslında anasının zor süreçlerde ve imkânsızlıklar dahilinde kendisini yetiştirdiğinden bahsederken, tüm analara da göndermelerde bulunmaktadır. Sonuç olarak anne sevgisinin tartışmasız bir gerçek olduğunu ve anaların okuyan, vatana-millete bağlı olan bireyler yetiştirdiğini ifade ederek Veysel’in şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 35.1.'de görüldüğü üzere “Anama” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarına bakıldığında %76 oranında “Anne Sevgisi” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

CUMHURİYET DESTANI

Türklerin ihyası Hazreti Gazi
 Kurtardı vatanı düşmanımızdan
 Canını bu yolda eyledi feda
 Biz dahi geçelim öz canımızdan

Sinesini hedef etti düşmana
 Ölmüşken vatanı getirdi cana
 Çekti kılıcını çıktı meydana
 Gören ibret aldı meydanımızdan

Çekildi sancaklar dayanmaz canlar
 Şarktan Garba gitti Türk'teki şanlar
 O kadar paşalar o zabitanlar
 Ayrılmadı asla sağ yanımızdan

Kaçırdık düşmanı bulunmaz izi
 Bir hücumda geçti öte denizi
 Siyanet ettiler askerimizi
 Vatan memnun kaldı zabitanımızdan

Urumlar da toplanıyor etrafta
 Uğrun uğrun haber gitti Yunan'a
 Gazi Paşa gelmeseydi cihana
 Düşman sarmış idi dört yanımızdan

Dumlupınar Sandıklı'nın cephesi
 Dağları yıkıyor topların sesi
 Kahraman askerin hücum etmesi
 Cihan sele gitti al kanımızdan

Adana'yı işgal etti Fransız
 Türkiye'ye meydan vermez amansız
 Değnek ile kovalardık yalansız
 Hâsılı çıkardık vatanımızdan

Şeriati düşündüler şerciler
 Birtakım millete fesat verdiler
 Her biri bir yerde hep geberdiler
 Onlar kurtulmadı toplarımızdan

Nice devran sürdü ol padişahlar
 Bir eser koymadı imanı yoklar
 Rum Ermeni aradaki nifaklar
 Şükr alçaklar çıktı öz yurdumuzdan

Aklı başında olan düşünür bunu
 Şeriatçi oldu tüketen unu
 Dağda belde fukaraya soygunu
 Veren onlar idi vatanımızdan

Menemen mes'lesi geldi meydana
Orda birkaçları uydu şeytana
Mehdi diye kendi kendini urgana
Taktı kurtulmadı darlarımızdan

Şeyh Sait de yüzün tuttu isyana
Milletini hor baktırdı vatana
Fakir fukarayı boyadı kana
Öyle şeyhler çoktur külhanımızdan

Çağırıldı Şeyh Sait sağır mı diye
Başında sarığı değirmi diye
Tarttılar şeyhleri ağır mı diye
Haberin doğrultun urganımızdan

Gazi Paşa Hazretleri bir kişi
Ne kadar cesaret tuttu bu işi
Sarmıştı vatani düşman ateşi
Esirgedi bizi ziyanımızdan

Hükümet de milletini kayırdı
Bir afetti hapisleri koyverdi
Adaletle tebligatlar duyurdu
Çok şeref kazandık bayramımızdan

Kurtardık vatani bu belâlardan
Tren hattı küşat ettik her yerden
Terakki etti mektebimiz hep birden
Teşekkür kazandık müşiranımızdan

Aslan gibi Türkiye'nin insanı
Çalışmakla kazandık biz vatani
Aç kurt gibi parçaladı düşmanı
Şecaat görmüşüz başkanımızdan

Türkiye'yi adaletle yaşattı
Dağları deldirdi demir döşetti
Millele bir altın kemer kuşattı
Hâşâ nankör olman davranımızdan

ÂŞIK VEYSEL bunu böyle söyledim
Benden de yadigâr bu kalsın dedim
Sözlerim yalan mı dinle efendim
Kürre-i arz doldu hep şanımızdan

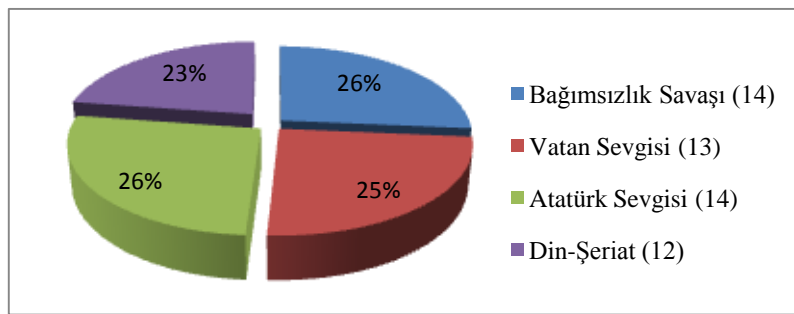
Tablo ve Grafik 36.1.**Cumhuriyet Destanı**

	BAĞIMSIZLIK SAVAŞI	VATAN SEVGİSİ	ATATÜRK SEVGİSİ	DİN-ŞERİAT
1.Kıta		Kurtardı vatani düşmanımızdan	Türklerin ihyası Hazreti Gazi Kurtardı vatani düşmanımızdan Canını bu yolda eyledi feda	
2. Kıta	Çekti kılıcını çıktı meydana	Ölmüşken vatani getirdi canı	Sinesini hedef etti düşmana Çekti kılıcının çıktı meydana Gören ibret aldı meydanımızdan	
3.Kıta	Çekildi sancaklar dayanmaz canlar O kadar paşalar o zabitalar Ayrılmadı asla sağ yanımızdan			
4.Kıta	Kaçırdık düşmanı bulunmaz izi Bir hücumla geçti öte denizi			
5. Kıta			Gazi Paşa gelmeyi cihana Düşman sarmış idi dört yanımızdan	
6.Kıta	Kahraman askerlerin hücum etmesi Cihan sele gitti al kanımızdan			
7.Kıta	Adana'yı işgal etti Fransız Değnek ile kovalardık yalansız	Hasılı çıkardık vatanımızdan		
8.Kıta		Onlar kurtulmadı topraklarımızdan		Şeriatî düşündüler şerçiler Birtakım millete fesat verdiler Her biri bir yerde hep geberdiler
9. Kıta		Şükür alçaklar çıktı öz yurdumuzdan		Nice devran sürdü ol padişahlar Bir eser koymadı imanî yoklar
10.Kıta				Şeriatçi oldu tüketen unu Dağda belde fukaraya soygunu Veren onlar idi vatanımızdan
11.Kıta	Menemen mes'lesi geldi meydana			Orda birkaçları uydu şeytana Mehdi diye kendi kendin urgana
12.Kıta				Şeyh Sait de yüzün tuttu isyana Milletini hor baktırdı vatana
14.Kıta	Sarmıştı vatani düşman ateşi		Gazi Paşa Hazretleri bilir kişi	
15.Kıta		Hükümet de milletini kayırdı Çok şeref kazandık bayramımızdan		
16.Kıta		Kurtardık vatani bu belâlardan Tren hattı küşat ettik her yerden Terakki etti mektebimiz hep birden	Teşekkür kazandık müşiranımızdan	
17.Kıta	Çalışmakla kazandık biz vatani Aç kurt gibi parçaladı düşmanı	Aşlan gibi Türkiye'nin insanı Çalışmakla kazandık biz vatani	Şecaat görmüşüz başkanımızdan	
18.Kıta			Türkiye'yi adaletle yaşattı Dağları deldirdi demiz döşetti Millete bir altın kemer kuşattı	
19.Kıta		Kürre-i arz doldu hep şanımızdan		

Tablo 36.1.'de görüldüğü üzere “Cumhuriyet Destanı” şiiriyle Âşık Veysel, Atatürk'ün kahramanlıkları ile ülkeyi kurtarışı ve vatan sevgisini vurgulamıştır. Bununla birlikte padişahlık döneminin olumsuzlukları vurgulanırken, düşmana ve yerli işbirlikçilerine karşı verilen bağımsızlık mücadelesi anlatılmıştır. Ayrıca Veysel, Cumhuriyet'le birlikte eğitim gibi olumlu

gelişmeler ve demiryolu gibi yapılan yatırımlardan da övgüyle bahsederek, şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Yukarıdaki tabloda birinci kıtada bulunan “Kurtardı vatani düşmanımızdan” mısrası, “Vatan Sevgisi” ve “Atatürk Sevgisi” kavramlarında, bununla birlikte ikinci kıtada yer alan “Çekti kılıcını çıktı meydana” mısrası, “Bağımsızlık Savaşı” ve “Atatürk Sevgisi” kavramlarında, on yedinci kıtada bulunan “Çalışmakla kazandık biz vatani” mısrası ise, “Bağımsızlık Savaşı” ve “Vatan Sevgisi” kavramlarında yer almıştır.

Grafik 36.1’de görüldüğü üzere “Cumhuriyet Destanı” şiirinde dört öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında %26 oranında “Bağımsızlık Savaşı” ve “Atatürk Sevgisi” kavramlarının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

UZUN İNCE BİR YOLDAYIM

Uzun ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece
Bilmiyorum ne haldeyim
Gidiyorum gündüz gece

Düşünülürse derince
Uzak gözüdür görünce
Yol bir dakika miktarınca
Gidiyorum gündüz gece

Dünyaya geldiğim anda
Yürüdüm aynı zamanda
İki kapılı bir handa
Gidiyorum gündüz gece

Şaşar VEYSEL iş bu hale
Gâh ağlayan gâhî güle
Yetişmek için menzile
Gidiyorum gündüz gece

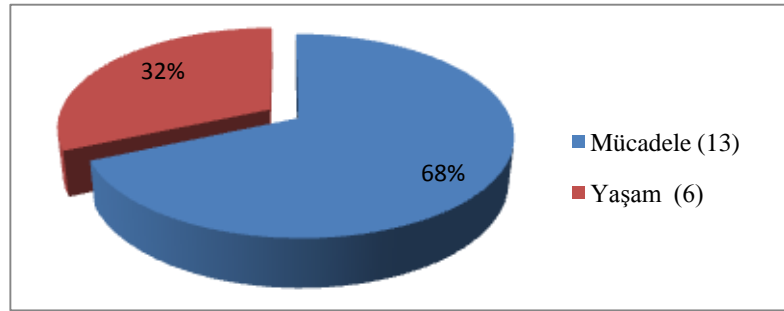
Uykuda dahi yürüyom
Kalmaya sebep arıyom
Gidenleri ben görüyom
Gidiyorum gündüz gece

Kırk dokuz yıl bu yollarda
Ovada dağda çöllerde
Düşmüşüm gurbet ellerde
Gidiyorum gündüz gece

Tablo ve Grafik 37.1.
Uzun İnce Bir Yoldayım

	MÜCADELE	YAŞAM
1.Kıta	Gidiyorum gündüz gece Gidiyorum gündüz gece	Uzun ince bir yoldayım
2. Kıta	Yürüdüm aynı zamanda Gidiyorum gündüz gece	Dünyaya geldiğim anda İki kapılı bir handa
3.Kıta	Uykuda dahi yürüyorum Kalmaya sebep arıyorum Gidiyorum gündüz gece	Gidenleri ben görüyorum
4.Kıta	Kırk dokuz yıl bu yollarda Ovada dağda çöllerde Düşmüşüm gurbet ellerde Gidiyorum gündüz gece	
5. Kıta		Uzak gözükür görünce Yol bir dakika miktarınca
6.Kıta	Yetişmek için menzile Gidiyorum gündüz gece	

Tablo 37.1.'de görüldüğü üzere “Uzun İnce Bir Yoldayım” şiiriyle Âşık Veysel, insanoğlunun doğumundan ölümüne kadar geçen sürecini anlatarak kişinin yaşamı boyunca çektiği sıkıntılardan dem vurmıştır. Ayrıca Veysel, insan ömrünün sanıldığı kadar uzun olmadığını ve bu süreçte yaşamın da bir anlamı gerektiğini ifade ederek, şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 37.1.'de görüldüğü üzere “Uzun İnce Bir Yoldayım” şiirinde iki öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 68 oranında “Mücadele” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

DÜNYA BİR DOLAP KI DURMADAN DÖNER

Dünya bir dolap ki durmadan döner
 İçimde çeşitli plana ne den
 Herkes bir maksatla serpilir süner
 Kuyruğu kınalı yalana ne den

Düz ovidan sarpa çekme yolunu
 Ver mektebe okutsunlar oğlunu
 Doğru at adımın sakın kolunu
 Zehirli akrebe yılan ne den

Doğrult hedefine çek ger yayını
 Zedeleme temiz kullan oy'unu
 Yaptır mektebini yükselt köyünü
 Her dertlere derman bulana ne den

Harmanın var her taraftan hav' alır
 Kırık gemi kenarından su alır
 Zaman gelir belki tane çoğalır
 Tanesi savrulan samana ne den

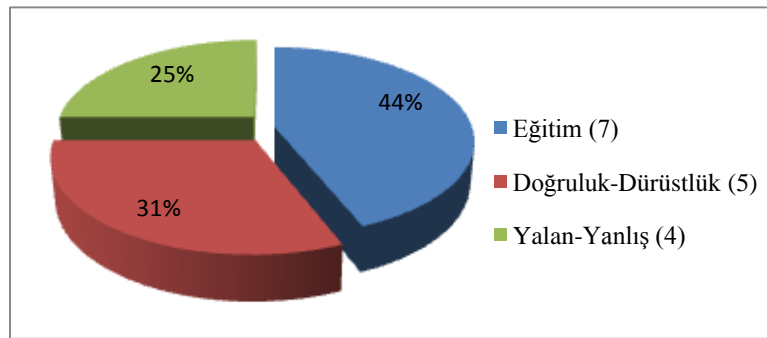
Atın arık ise çıkma yarışa
 Kafan çürük ise girme her işe
 Kolun kırık ise girme dövüşe
 Yorulup yollarda kalana ne den

VEYSEL keser alıp kendine yonma
 Her gördüğün güzelliğe inanma
 Herkesin bir yüzdendir hakkı var ama
 Bu vatan uğruna ölene ne den

Tablo ve Grafik 38.1.**Dünya Bir Dolap Ki Durmadan Döner**

	EĞİTİM	DOĞRULUK-DÜRÜSTLÜK	YALAN-YANLIŞ
1.Kıta			Herkes bir maksatla serpilir süner Kuyruğu kınalı yalana ne den
2. Kıta	Ver mektebe okutsunlar oğlunu	Düz ovoidan sarpa çekme yolunu Doğru at adımın sakın kolunu	
3.Kıta	Doğrult hedefine çek ger yayını Yaptır mektebini yükselt köyünü	Zedeleme temiz kullan oyunu	
4.Kıta		Zaman gelir belki tane çoğalır	Kırık gemi kenarından su alır
5. Kıta	Atın arık ise çıkma yarışa Kafan çürük ise girme her işe Kolun kırık ise girme dövüşe Yorulup yollarda kalana ne den		
6.Kıta		Bu vatan uğruna ölene ne den	Her gördüğün güzelliğe inanma

Tablo 38.1’de görüldüğü üzere “Dünya Bir Dolap Ki Durmadan Döner” şiiriyle Âşık Veysel, insanoğlu doğru yoldan yürüdükçe, dürüst oldukça vereceği kararlarda ve yapacağı seçimlerde olumlu hedeflere ulaşacağını vurgulamaktadır. Ayrıca niteliği uygun olmayanın hedefine varamayacağını söyleyerek, okumanın öneminden bahsedip eğitimin şart olduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte dış görünüşe bakarak değil anlayarak ve derinine inerek inanmak gerektiğini vurgulayıp vatan sevgisinin önemine de değinerek şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 38.1.’de görüldüğü üzere “Dünya Bir Dolap Ki Durmadan Döner” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayısına bakıldığında % 44 oranında “Eğitim” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

TOPRAK

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sadık yârim kara topraktır
Beyhude dolandım boşa yoruldum
Benim sadık yârim kara topraktır

Nice güzellere bağlandım kaldım
Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum
Her türlü isteğim topraktan aldım
Benim sadık yârim kara topraktır

Koyun verdi kuzu verdi süt verdi
Yemek verdi ekmek verdi et verdi
Kazma ile dövmeyince kıt verdi
Benim sadık yârim kara topraktır

Âdem'den bu deme neslim getirdi
Bana türlü türlü meyve yetirdi
Her gün beni tepesinde götürdü
Benim sadık yârim kara topraktır

Karnın yardım kazmayınan belinen
Yüzün yırttım tırnağınan elinen
Yine beni karşıladı gülünen
Benim sadık yârim kara topraktır

İşkence yaptıkça bana gülerdi
Bunda yalan yoktur herkes de gördü
Bir çekirdek verdim dört bostan verdi
Benim sadık yârim kara topraktır

Havaya bakarsam hava alırım
Toprağa bakarsam dua alırım
Topraktan ayrılısam nerde kalırım
Benim sadık yârim kara topraktır

Dileğin var ise iste Allah'tan
Almak için uzak gitme topraktan
Cömertlik toprağa verilmiş Hak'tan
Benim sadık yârim kara topraktır

Hakikat ararsan açık bir nokta
Allah kula yakın kul da Allah'ta
Hakk'ın gizli hazinesi toprakta
Benim sadık yârim kara topraktır

Bütün kusurumuz toprak gizliyor
Merhem çalıp yaralarım düzlüyor
Kolun açmış yollarımı gözlüyor
Benim sadık yârim kara topraktır

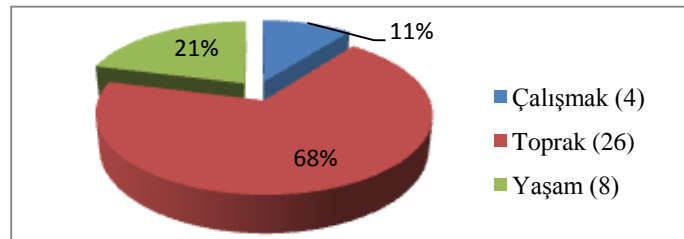
Her kim ki olursa bu sırra mazhar
Dünyaya bırakır ölmez bir eser
Gün gelir VEYSEL'i bağrına basar
Benim sadık yârim kara topraktır

Tablo ve Grafik 39.1.

Toprak

	ÇALIŞMAK	TOPRAK	YAŞAM
1.Kıta	Beyhude dolandım boşa yoruldum	Benim sadık yârim kara topraktır Benim sadık yârim kara topraktır	
2. Kıta		Her türlü isteğim topraktan aldım Benim sadık yârim kara topraktır	Nice güzellere bağlandım kaldım Ne bir vefa gördüm ne faydalandım
3.Kıta		Koyun verdi kuzu verdi süt verdi Yemek verdi ekme verdi et verdi Kazma ile dövmeyince kıt verdi Benim sadık yârim kara topraktır	
4.Kıta		Bana türlü türlü meyve yetirdi Benim sadık yârim kara topraktır	Âdem'den bu deme neslim getirdi
5. Kıta	Karnın yardım kazmayınan belinen Yüzüm yırttum tırnağınan elinen	Yine beni karşıladı gülünen Benim sadık yârim kara topraktır	
6.Kıta		İşkence yaptıkça bana gülerdi Bir çekirdek verdim dört bostan verdi Benim sadık yârim kara topraktır	
7. Kıta		Toprağa bakarsam dua alırım Topraktan ayrılırsam nerde kalırım Benim sadık yârim kara topraktır	Havaya bakarsam hava alırım
8.Kıta	Almak için uzak gitme topraktan	Cömertlik toprağa verilmiş Hak'tan Benim sadık yârim kara topraktır	
9.Kıta		Hakk'ın gizli hazinesi toprakta Benim sadık yarım kara topraktır	Hakikat ararsan açık bir nokta Allah kula yakın kul da Allah'a
10.Kıta		Bütün kusurumuz toprak gizliyor Kolon açmış yollarımı gözlüyor Benim sadık yârim kara topraktır	Merhem çalıp yaralarımı düzlüyor
11.Kıta		Benim sadık yârim kara topraktır	Dünyaya bırakır ölmez bir eser

Tablo 39.1.'de görüldüğü üzere “Toprak” adlı şiiriyle Âşık Veysel, insanoğlu her ne elde eder, amacına ulaşırsa bunun aslında çaba ve emeğin sonucu olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca dünyanın geçici olduğuna da değinerek, insanoğlunun yine toprağa döneceğini ve kusurlarını ise toprak tarafından örteceğini dile getirmektedir. Bununla birlikte Veysel, kişinin hayatta yapacakları ile değerli olacağını bu konuda amacının olması ve çalışması gerektiğini ifade ederek şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazdığını söylenebilir.

Grafik 39.1.'de görüldüğü üzere “Toprak” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 68 oranında “Toprak” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

SEKSEN YILLIK YOLU BİRAZ DÜŞÜNEK

Seksen yıllık yolu biraz düşünek
İnişli yokuşlu yollar nic' olur
Geldik gideceğiz yoktur gitmemek
Kervan geçen gündüz olur gec' olur

Dizildik katarı durmaz yürürüz
Akın edip gidenleri görürüz
Ya biz niçin seme sarhoş dururuz
Tembelin cebi boş karnı aç olur

Eğer çiftçi isen sarıl tutaktan
Ne ekersen onu biçen topraktan
Yaşlaşma tembele geç git uzaktan
Tembelin çenesi gevezec' olur

Karnını doyurmaz tavla domine
Çare düşün bak derdinin emine
Bakma hesabına boş ver cemine
Ne derdine derman ne ilaç olur

Ya bir zanaatkâr ya bir memur ol
Düşün her tarafı ehl-i zamir ol
Eline geçeni harcama bol bol
Beyhude sarf olan altın tunç olur

Hamal isen iskelede mağzada
Mebus-vari manto alma avrada
Çiftçi isen çarık işler tarlada
Boyalı iskarpin çirkince olur

On kuruş bulursan beşini harca
Doğru hak yoluna düşersin borca
Eğer zengin isen paraca malca
Yabancılar sana kardeş bac' olur

Esnaf isen aç dükkânı bazar et
Eğer seyyah isen geşt ü güzâr et
Aç gözünü bu âleme nazar et
Şimdi genç olanlar sonra koc' olur

Bir şey desem şimdi bana darılın
Dizin tutmaz bir köşeye kurulun
Yolun bitmez belki yolda yorulun
Argın yorgun yola gitmek güç olur

Gençliğinde işe gitmez erinin
Kocalıkta şurda burda sürünür
Parası olan yiyer giyer barınır
Ecel gelmez belki ölüm geç olur

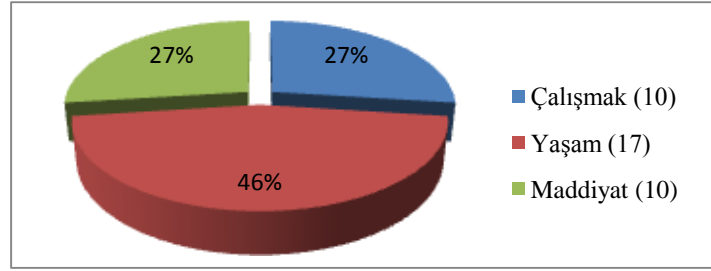
Başımdan geçeni bir bir anlattım
Ne yanlış söyledim ne yalan kattım
VEYSEL der alana mücevher sattım
Bilen alır bilmeyene güç olur

Tablo ve Grafik 40.1.
Seksen Yıllık Yolu Biraz Düşünek

	ÇALIŞMAK	YAŞAM	MADDİYAT
1.Kıta		Seksen yıllık yolu biraz düşünerek İnişli yokuşlu yollar nic' olur Geldik gideceğiz yoktur gitmemek Kervan geçen gündür olurgeç' olur	
2. Kıta	Tembel'in cebi boş karnı aç olur	Dizildik katarı durmaz yürürüz Akın edip gidenleri görürüz	
3.Kıta	Eğer çiftçi isen sarıl tutaktan Ne ekersen onu biçen topraktan Yaklaşma tembele geç git uzaktan Tembelin çenesi gevezec' olur		
4.Kıta	Karnını doyurmaz tavla domine Çare düşün bak derdinin emine		Bakma hesabına boş ver cemine
5. Kıta	Ya bir zanaatkâr ya bir memur ol Beyhude sarf olan altın tunç olur		Eline geçeni harcama bol bol
6.Kıta			Hamal isen iskelede mağzada Mebus-vari manto alma avrada Çiftçi isen çarık işler tarlada Boyalı iskarpin çirkince olur
7. Kıta		Doğru hak yoluna düşersin borca	On kuruş bulursan beşini harca Eğer zengin isen paraca malca Yabancılar sana kardeş bac' olur
8.Kıta		Esnaf isen aç dükkânı bazar et Eğer seyyah isen geşt ü güzâr et Aç gözünü bu âleme nazar et Şimdi genç olanlar sonra koc' olur	
9.Kıta		Dizin tutmaz bir köşeye kurulun Yolun bitmez belki yolda yorulun Argın yorgun yola gitmek güç olur	
10.Kıta	Gençliğinde işe gitmez erinir	Gençliğinde işe gitmez eriniz Kocalıkta şurda burada sürünür Ecel gelmez belki ölüm geç olur	Parası olan yiyer giyer barınır

Tablo 40.1.'de görüldüğü üzere “Seksen Yıllık Yolu Biraz Düşünek” adlı şiiriyle Âşık Veysel, yaşadığı olaylara dayanarak, hayattan çıkardığı dersleri, hayatın inişli-çıkışlı bir süreç olduğunu vurgularken diğer taraftan da ölümün er geç insanı bulacağını, çalışmanın da önemini belirtmekle birlikte, gereksiz zaman ve para kaybının insanı sıkıntıya sokacağını ifade etmektedir. Ayrıca Veysel, gençlikte kazanılanı, yaşlılık zamanında elde etmenin güç olduğunu da dile getirerek şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Yukarıdaki tabloya bakıldığında onuncu kıtada bulunan “Gençliğinde işe gitmez erinir” mısrası “Çalışmak” ve “Yaşam” kavramlarında yer almıştır.

Grafik 40.1.'de görüldüğü üzere “Seksen Yıllık Yolu Biraz Düşünek” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 46 oranında “Yaşam” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

KALMADI

Bozuldu kalmadı dünyanın tadı
Doğru söz nasihat duyan kalmadı
Herkes kafasınca eyler inadı
Gittiğin yol yanlış diyen kalmadı

Ne çare bu yerde bulunmaz deva
Doğru söyleyene diyorlar hava
Dünyanın malını doldursa eve
Kanaat eyleyip doyan kalmadı

Ağlasam ağlanmaz gülsem gülünmez
Yusam temizlenmez silsem silinmez
Ata nedir baba kimdir bilinmez
Atayı babayı sayan kalmadı

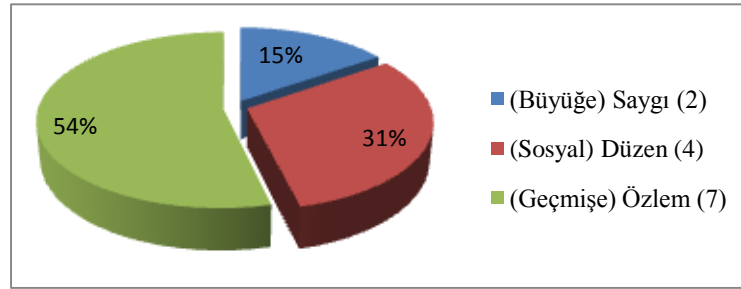
1310 doğdum VEYSEL’dir adım
Dünya mı eskidi ben mi kocadım
Çok dolandım bir sadık dost aradım
Sözü ciddi kalbi beyan kalmadı

Her yerde konuşup lehte aleyhte
Kimisi sahtekâr kimisi sahte
Bir fark görülmüyor nikâhta hakta
Kitabın sözüne uyan kalmadı

Tablo ve Grafik 41.1.**Kalmadı**

	(BÜYÜĞE) SAYGI	(SOSYAL) DÜZEN	(GEÇMİŞE) ÖZLEM
1.Kıta		Herkes kafasınca eyler inadı	Bozuldu kalmadı dünyanın tadı Doğru söz nasihat duyan kalmadı Gittiğin yol yanlış diyen kalmadı
2. Kıta	Ata nedir baba kimdir bilinmez Atayı babayı sayan kalmadı		
3.Kıta		Her yerde konuşup lehte aleyhte Kimisi sahtekâr kimisi sahte	Kitabın sözüne uyan kalmadı
4.Kıta		Doğru söyleyene diyorlar hava	Kanaat eyleyip doyan kalmadı
5. Kıta			Dünya mı eskidi ben mi kocadım Sözü ciddi kalbi beyan kalmadı

Tablo 41.1.'de görüldüğü üzere “Kalmadı” adlı şiiriyle Âşık Veysel, dünya düzeninin eskisi gibi olmadığını ve insan ilişkilerinin gitgide bozulduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca büyüğe karşı olan saygının ortadan kalktığı ve insanların birbirleri arkasından olumsuz eleştirilerde bulunan bir yaşamın ortaya çıktığından yakınmaktadır. Bununla birlikte, geçmişteki sosyal yaşantının olumlu yönlerine karşı bir özlem içerisinde olduğunu dile getiren Veysel’in, şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 41.1.'de görüldüğü üzere “Kalmadı” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 54 oranında “(Geçmişe) Özlem” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

KARDEŞİM

Beni hor görme kardeşim
 Sen altınsın ben tunç muyum
 Aynı vardan var olmuşuz
 Sen gümüşsün ben saç mıyım

Ne var ise sende bende
 Aynı varlık her bedende
 Yarın mezara girende
 Sen toksun da ben aç mıyım

Kimi molla kimi derviş
 Allah bize neler vermiş
 Kimi arı çiçek demiş
 Sen balsın da ben ceç miyim

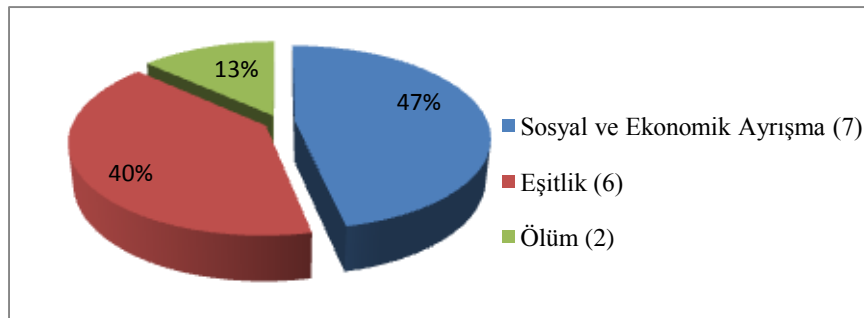
Topraktandır cümle beden
 Nefsini öldür öldürmeden
 Böyle emretmiş yaradan
 Sen kalemsin ben uç muyum

Tabiata VEYSEL âşık
 Topraktan olduk kardaşık
 Aynı yolcuyuz yoldaşık
 Sen yolcusun ben bac mıyım

Tablo ve Grafik 42.1.**Kardeşim**

	SOSYAL VE EKONOMİK AYRIŞMA	EŞİTLİK	ÖLÜM
1.Kıta	Beni hor görme kardeşim Sen altınsın ben tunç muyum Sen gümüşsün ben saç mıyım	Aynı vardan var olmuşuz	
2. Kıta	Sen toksun da ben aç mıyım	Ne var ise sende bende Aynı varlık her bedende	Yarın mezara girende
3.Kıta	Sen balsın da ben ceç miyim		
4.Kıta	Sen kalemsin ben uç muyum	Topraktandır cümle beden	Nefsini öldür ölmeden
5. Kıta	Sen yolcusun ben bac mıyım	Topraktan olduk kardaşık Aynı yolcuyuz yoldaşık	

Tablo 42.1.'de görüldüğü üzere “Kardeşim” adlı şiiriyle Âşık Veysel, insanların doğuştan eşit hak ve özgürlüklere sahip olduğunu, sosyal ve ekonomik statüye bağlı olarak insanlar arasında bir ayırım yapılmasının yanlış olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Veysel, tüm canlıların aynı kökten geldiğini ve sonunda ölümlü olduğunu ifade ederek, farklı bir statüye bağlı bir ayrışmanın kimseye fayda sağlamayacağını vurgulayıp, şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 42.1.'de görüldüğü üzere “Kardeşim” şiirinde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 47 oranında “Sosyal ve Ekonomik Ayrışma” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

ŞAŞMA GÖNÜL DOĞRU YOLDAN

Şaşma gönül doğru yoldan
 Meydan almaz kuru bühtan
 Saz çalarlar sarı telden
 Yanık gelir ses ıraktan

Ölüm olur dirin olur
 Her hususta kârın olur
 İki cihan yerin olur
 Ayrılmazsan doğru yoldan

Çalış kazan helâlinden
 Feragat et el malından
 Gelip geçen evvelinden
 Ne götürmüş azdan çoktan

Sohbet etme kötü ile
 Güreş etme katı ile
 Gitme hırsın atı ile
 Sakın hileden tuzaktan

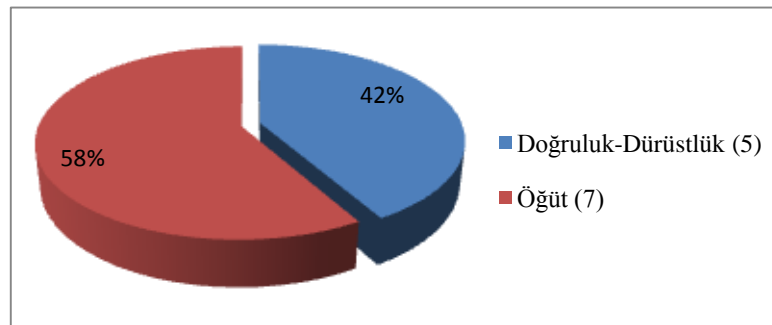
VEYSEL sözün bir söz olsun
 Çokça sabır hırs az olsun
 İnce eğir ip düz olsun
 Geceksin bu taraktan

Tablo ve Grafik 43.1.**Şaşma Gönül Doğru Yoldan**

	DOĞRULUK – DÜRÜSTLÜK	ÖĞÜT
1.Kıta	Şaşma gönül doğru yoldan	
2. Kıta	Ayrılmazsan doğru yoldan	
3.Kıta	Çalış kazan helâlerinden	Çalış kazan helâlerinden Feragat et el malından
4.Kıta		Sohbet etme kötü ile Güreş etme katı ile Gitme hırsın atı ile Sakın hileden tuzaktan
5. Kıta	İnce eğir ip düz olsun Geçeceksin bu taraktan	Çokça sabır hırs az olsun

Tablo 43.1.'de görüldüğü üzere “Şaşma Gönül Doğru Yoldan” adlı şiiriyle Âşık Veysel, insanoğlunun hileden kötülükten hırstan uzak durarak hiçbir zaman doğru yoldan ayrılmaması gerektiğini vurgulamaktadır. Bununla birlikte Veysel, çalışıp emeğinin karşılığı olarak kazanılan paranın da öneminden bahsetmiş, hileden, hırstan, uzak durmak gerektiğini vurgulayıp, insanoğlu sabrettiği sürece hayatın güzel yanlarıyla karşılaşabileceğini öğütlemiştir. Bu doğrultuda Veysel’in şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Yukarıdaki tabloya bakıldığında üçüncü kıtada “Çalış kazan helâlerinden” mısrası hem “Doğruluk-Dürüstlük” kavramında hem de “Öğüt” kavramında yer almaktadır.

Grafik 43.1.'de görüldüğü üzere “Şaşma Gönül Doğru Yoldan” adlı şiirde iki öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 58 oranında “Öğüt” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

BİR SOFTAYA

Ey hocam karışma Hikmetullah'a
 O derya derindir giren boğulur
 Allah birdir inanmışsınız Allah'a
 İki diyen o dergâhtan kovulur

Aslım Türk'tür Elhamdüllah Müslüman
 Şükür Amentü'ye etmişiz iman
 Kalbime yaraşmaz şirk ile güman
 Kalbimiz nur ile dolu sayılır

Sen m'attın dünyanın temel taşını
 Ne bilirsin Yaradan'ın işini
 Görsene dünyanın yürüyüşünü
 Burda söylen Washington'da duyulur

Yürü ileriye bakma geriye
 Nasıl işler bakmaz mısın arıya
 Nar d'Allah'ın nur d'Allah'ın nuriye
 Cehennem yobazın yolu sayılır

Cahil ile sohbet etmek zor olur
 Kulağı sağırdır gözü kör olur
 Her sözünde kavga niza var olur
 Cahiller dikenli çalı sayılır

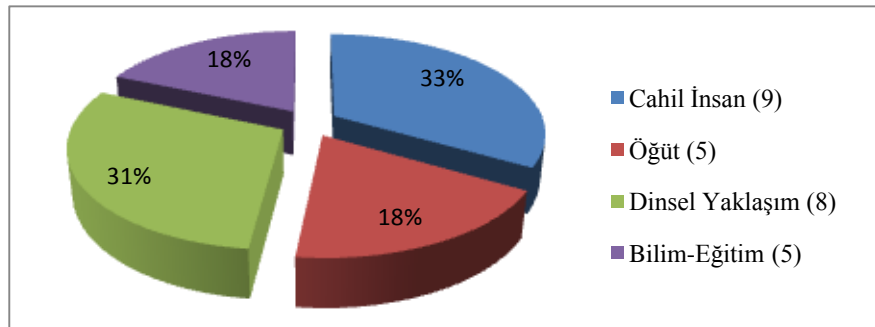
Yetişmeyecek yere elin uzatma
 Ben bilirim diye halkı aldatma
 Manasız mantıksız kem laf sarf etme
 Boş sözler kavganın dili sayılır

Baykuş gibi durup durma yuvada
 İnsanlar kuş olmuş gezer havada
 Giriş VEYSEL kollarını sıva da
 Çalışan Allah'ın kulu sayılır

Tablo ve Grafik 44.1.**Bir Softaya**

	CAHİL İNSAN	ÖĞÜT	DİNSEL YAKLAŞIM	BİLİM - EĞİTİM
1.Kıta	Ey hocam karışma Hikmetullah'a		O derya derindir giren boğulur Allah birdir inanmışsın Allah'a İki diyen o dergâhtan kovulur	
2.Kıta			Aslım Türk'tür Elhamdülillah Müslüman Şükür Amentü'ye etmişiz iman Kalbime yaraşmaz şirk ile güman Kalbimiz nur ile dolu sayılır	
3.Kıta	Sen'm attın dünyanın temel taşını Ne bilirsin yaradanın işini			Görsene dünyanın yürüyüşünü Burda söylen Washington'da duyulur
4.Kıta	Cehennem yobazın yolu sayılır	Yürü ileriye bakma geriye		Yürü ileriye bakma geriye Nasıl işler bakmaz mısın arıya
5.Kıta	Cahil ile sohbet etmek zor olur Kulağı sağırdir gözü kör olur Her sözünde kavga niza var olur Cahiller dikenli çalı sayılır			
6.Kıta	Boş sözler kavganın dili sayılır	Yetişmeyecek yere elin uzatma Ben bilirim diye hakkı aldatma Manasız mantıksız kem laf sarf etme		
7.Kıta		Baykuş gibi durup durma yuvada	Çalışan Allah'ın kulu sayılır	İnsanlar kuş olmuş gezer havada

Tablo 44.1.'de görüldüğü üzere “Bir Softaya” adlı şiiriyle Âşık Veysel, dini konularda öğüt vermeyi adet haline getiren hocanın, Allah'ın buyruklarını insanlara iletmede müdahil olmaması gerektiğini iğneleyici bir üslupta dile getirmektedir. Bununla birlikte hocayı cahil ve yobaz olarak nitelendiren Veysel, dünyanın ilerlediğini fakat bu ilerleyişe engel olmaya çalıştığını vurgulayıp, her zaman ileriye gitmek gerektiğini, eğitimin ve bilimin önemini belirterek, böylesine cahil kişilerin telkinlerine kulak asmamak gerektiğini ifade etmiştir. Bu doğrultuda Veysel'in şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Grafik 44.1.'de görüldüğü üzere “Bir Softaya” adlı şiirde dört öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 33 oranında “Cahil İnsan” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

ÂŞIKLAR (II)

Tabiatın bir cilvesi
 Âşıkları yakar gider
 Sevilip sevmek hevesi
 Ömür boyu akar gider

Olsa da gözleri âmâ
 Sevgisi ıştır dâima
 Her âşık da gider amma
 Aşk tacını takar gider

Sevgi muhabbet insana
 Hak ararsan bak vicdana
 Sakın aldanma şeytana
 Akıl baştan çıkar gider

Irmaklar denize koşar da
 Sel olur bir gün taşar da
 VEYSEL'le Ümit Yaşar da
 Şimşek gibi çakar gider

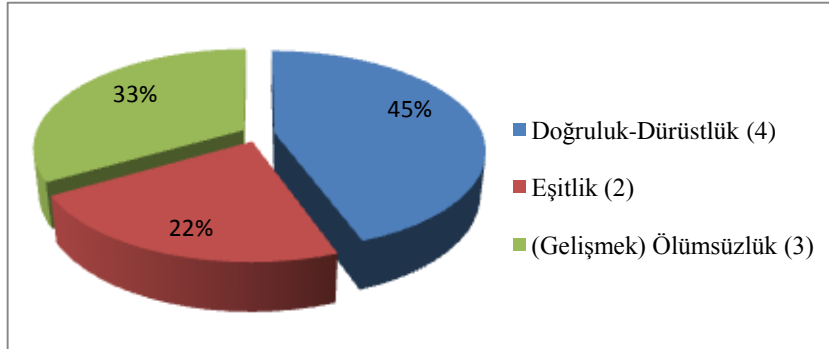
Çelik olup kof demirden
 Hakikati anlar birden
 Ehl-i aşklar hırstan kirden
 Yüreğini yıkar gider

İnsanoğlu yana yana
 Gitgide yaklaşır sona
 Zengin fakir aynı hana
 Pencereden bakar gider

Tablo ve Grafik 45.1.**Âşıklar (II)**

	DOĞRULUK – DÜRÜSTLÜK	EŞİTLİK	(GELİŞMEK) ÖLÜMSÜZLÜK
1.Kıta		Sevilip sevmek hevesi	Ömür boyu akar gider
2.Kıta	Hak ararsan bak vicdana Sakın aldanma şeytana Akıl baştan çıkar gider		
3.Kıta	Ehl-i aşklar hırstan kirden		
4.Kıta		Zengin fakir aynı hana	
5.Kıta			Her âşık da gider amma Aşk tacımı takar gider

Tablo 45.1.'de görüldüğü üzere “Âşıklar (II)” adlı şiiriyle Âşık Veysel, insanoğlunun severken, sevilirken, kendini geliştirirken doğruluk ve dürüstlükten ayrılmamasını öğütlemektedir. Bununla birlikte, insanlar arasında fark olmadığını ancak gelişen, aşk şerbetini içip bir yerlere gelen ve dünyayı anlayanların geride insanlık için kalıcı izler bırakacağını söyleyen Veysel’in şiire eğitsel ve öğretisel bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

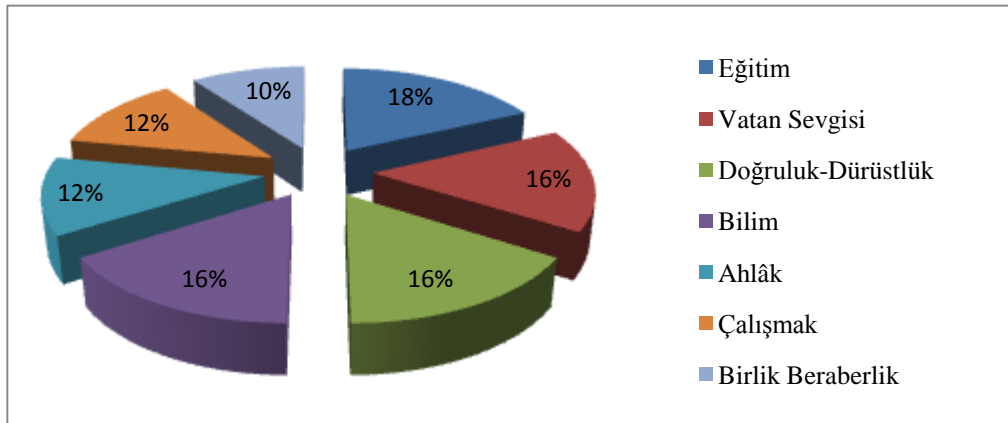
Grafik 45.1.'de görüldüğü üzere “Âşıklar (II)” adlı şiirde üç öğretisel konu yer almaktadır. Toplam mısra sayılarının çokluğuna bakıldığında % 45 oranında “Doğruluk-Dürüstlük” kavramının şiirde daha fazla işlendiği tespit edilmiştir.

Tablo ve Grafik 46.1.**Eğitsel Ve Öğretisel Unsurların Şiirlere Göre Dağılımı**

NO	KONULARINA GÖRE ŞİİR ADLARI
EĞİTİM	
1	UYAN BU GAFLETTEN
2	HALK EVİ (I)
3	HALK EVİ (II)
4	VATAN SEVGİSİNİ İÇTEN DUYANLAR
5	OKUL (I)
6	KÖY ENSTİTÜLERİNE
7	OKUL (II)
8	DÜNYA BİR DOLAP KI DURMADAN DÖNER
9	BİR SOFTAYA
VATAN SEVGİSİ	
1	SELAM YAZ DOSTLARA
2	AĞLAYALIM ATATÜRK'E
3	BİR KÜÇÜK DÜNYAM VAR İÇİMDE BENİM
4	GEL BİRLİK KAVLINE GİRELİM KARDAŞ
5	VATAN SEVGİSİNİ İÇTEN DUYANLAR
6	ZİYARET EYLEDİM KOCA SİVAS'I
7	ANAMA
8	CUMHURİYET DESTANI
DOĞRULUK -DÜRÜSTLÜK	
1	İŞTE HİLE SÖZDE YALAN OLMASA
2	DURUM
3	GEL BİRLİK KAVLINE GİRELİM KARDAŞ
4	GEZERKEN AKLİMİN EVİNE VARDIM
5	DÜNYA GENİŞ İDİ ŞİMDİ DARALDI
6	DÜNYA BİR DOLAP KI DURMADAN DÖNER
7	ŞAŞMA GÖNÜL DOĞRU YOLDAN
8	ÂŞIKLAR (II)
BİLİM	
1	HASTANE (I)
2	ALDANMA CAHİLİN KURU LAFINA
3	HEPİMİZ BU YURDUN EVLÂTLARIYIZ
4	HALKEVİ (I)
5	OKUL (I)
6	DÜNYA GENİŞ İDİ ŞİMDİ DARALDI
7	GALİBA DÜNYANIN SONUNA KALDIK
8	BİR SOFTAYA
AHLÂK	
1	İŞTE HİLE SÖZDE YALAN OLMASA
2	DURUM
3	NE ACAYİP ZAMANA UĞRADIK
4	GEZERKEN AKLİMİN EVİNE VARDIM
5	DÜNYA GENİŞ İDİ ŞİMDİ DARALDI
6	GALİBA DÜNYANIN SONUNA KALDIK

NO	KONULARINA GÖRE ŞİİR ADLARI
ÇALIŞMAK	
1	ŞU DÜNYAYA GELDİM NE OLDU KÂRİM
2	KULAK VER SÖZÜME DİNLE VATANDAŞ
3	HALKEVİ (I)
4	GEZERKEN AKLIMIN EVİNE VARDIM
5	TOPRAK
6	SEKSEN YILLIK YOLU BİRAZ DÜŞÜNEK
BİRLİK -BERABERLİK	
1	SENLİK BENLİK NEDİR BIRAK
2	ON DOKUZ MAYIS'TA PARLAYAN ZAFER
3	GEL BİRLİK KAVLİNE GİRELİM KARDAŞ
4	HEPİMİZ BU YURDUN EVLÂTLARIYIZ
5	VATAN SEVGİSİNİ İÇTEN DUYANLAR

Üzerinde Çalışılan Şiirlerin Genel Grafikselsel Tablosu

Yukarıdaki grafik ve tablo 46.1.'de görüldüğü üzere şiirsel analizleri yapılan 45 tane şiirin içerisindeki kavramlardan genel olarak daha çok bahsedilenler kategorileştirilmiştir. Buna göre toplam şiir sayılarına bakıldığında 7 kavram içerisinde ilk sırada yer alan “Eğitim” kavramının 9 şiirde, “Vatan Sevgisi” ,“Doğruluk-Dürüstlük” ve “Bilim” kavramlarının 8’er şiirde, “Ahlâk” ve “Çalışmak” kavramlarının 6’şar şiirde, son sırada yer alan “Birlik Beraberlik” kavramının ise 5 şiirde yer aldığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda bakılacak olursa, 46.1.deki oluşan tablo ve grafiksel çalışmayla birlikte görüldüğü üzere, “Eğitim” kavramının % 18 oranında grafiksel dilimde yer alarak, incelenen şiirlerden daha çok işlendiği tespit edilmiştir. Sonuç itibariyle Âşık Veysel, şiirlerine genellikle eğitim boyutuyla yaklaştığı görülmekte ve eğitimin, yaşamın her alanında önemli bir yere sahip olduğunu şiirleriyle göstermektedir.

4.3. GÖRÜŞME VERİLERİ

Cengiz Özkan Görüşme Notları

1-) Halk Şiiri size neyi ifade ediyor?

1-) Halk Şiirinin, insanoğlunun yaşadığı bütün toplumsal, sosyal, kişisel, aşk, tabiat gibi birçok konuyu işleyen yanı vardır. Biraz daha özele indirgediğimizde halk şiirinin halk şairlerine göre konu itibariyle değişen tarafları vardır. Kimi doğayı, kimi aşkı, kimi güzellemeyi, kimi toplumsal-sosyal olayları, kimi tasavvufu, kimi hepsinden bir şeyler harmanlayarak bizlere sunar. Temelde halk şiirini ve şairini birbirine halka şeklinde düşünmek mümkündür. Yunus Emre'den itibaren bakılacak olursa 13.yüzyılda oluşturduğu şiirlerinin 17. yüzyılda Niyazi Mısri'de hatta 20. Yüzyılda Âşık Veysel'in bazı şiirlerinde etkisini görebilmek mümkündür. Bu da bize şunu ifade etmektedir. Halk şairleri birbirlerinden etkilenererek günümüze ulaşmışlardır. Ayrıca bazı şiirlerde nazireler görülür. Örnek vermek gerekirse, Âşık Veli yaklaşık 150 sene önce şiir yazmış, başka bir şair ise bu şiiri farklı bir şekilde dile getirdiğini görebiliyoruz. Kısaca insanoğlunun doğumundan ölümüne kadar yaşadığı bütün evreler ve objeler halk şiirinde mevcuttur. Bununla birlikte âşığın yaşadığı her şey şiirinde konu oluşturabilir. Bu konuyu da halk diliyle yani halkın anlayabileceği şekliyle ifade ediyor. Tabi dönemin koşullarına göre de bakmak gerekir. Örneğin; 13. yüzyılda Yunus Emre'nin yazdığı şiirleri dil açısından anlamak zor olabilir. Fakat o süreçle değerlendirildiğinde 13. yüzyılda yazılan şiirler zaten halkın anlayabileceği bir dille yazılmıştır. Şu anda da halk şairleri halkın anlayacağı bir dille yazıyor. Bence en önemli özellik budur. Âşık anlaşılmaz olsun diye yazmaz. Yaşama dair anlaşılır olabilmek için yazar. Toplum tarafından daha rahat anlaşılın diye yaşamda var olan çarpıklıkları, kendi gözüyle gördüğü yanlışları anlatır. Sonuç itibariyle sesli bir düşünce gibidir halk şiiri. Her konu hakkında ne düşünüyorsa koşma, mani, semai... gibi şiir türleriyle ve hece vezniyle ifade eder.

2-) Halk Şiiri'nin 13. yüzyıldan 21. yüzyıla kadar olan sürecinde hala unutulmamasının sırrı nedir?

2-) Kelimelerin bu anlamda güçleri olduğuna inanıyorum. Süreç içerisinde kullanılan dil hafifleyerek devam etmiştir yani bazı kelimeler dilden düşmüştür. Bu da şiirin gücünü azaltmıştır. Bunun bulunduğumuz sosyo-kültürel durumla, eğitimle, topraktan ve doğadan kopuşla alakalı olduğunu düşünüyorum. Çünkü en

büyük öğretmen doğadır. Bu nedenle şair şiirlerini doğadan aldığı güçle yazmaktadır. Örneğin günlük konuşmalarda dilden düşmüş bazı kelimelerin halk türkülerinde yaşadığını ve nefes aldığını görüyoruz. Halk Şiirinde de bu şekilde, Karacoğlan, Pir Sultan Abdal, Yunus Emre ve daha nice önemli âşıkların şiirlerinde kelimelerin yaşamakta olduğunu görüyoruz.

Diğer bir sorun ise ki bence en büyük sorunlardan birisi, şehirleşmeyle birlikte şiirsel gücün azalmasıdır. Yani doğadan kopuşla birlikte dilin hafiflemesi ve zayıflaması ayrıca kullanılan kelimelerin azalması olduğunu söyleyebiliriz. Yaklaşık 800 yıl önce insanların toprakla bağı kuvvetliken, şu anda toprağa bağlı olan maalesef azınlıkta. Bu da bize şunu gösteriyor, 800 yıl önce yazılan şiirler toprağın gücüyle ve doğallığıyla birlikte günümüze kadar ulaşmıştır.

3-) Sizce Halk Şiirinin en temel özelliği nedir?

3-) En temel özelliği bence dilin kullanılma biçimidir. Bununla birlikte nasihat türünde yazılmış şiirlerdir. Günümüzde de yazılmaktadır. Yalnız bir Pir Sultan Abdal'ın, Yunus Emre'nin yazdıkları şiirler kadar etkileyici şiirlere rastlayamıyoruz. Bu nedenle önemli âşıkların şiirleri okunmalı ve halk şiirini daha iyi özümsemeliyiz.

4-) Halk Şiirinin gelecek kuşaklara aktarımı konusunda neler söyleyebilirsiniz?

- Ne ölçüde olmalıdır?
- Nasıl olmalıdır?

4-) Çocukluktan itibaren aile içerisinde neyi dinlediğimizin ve kimlerle büyüdüğümüzün önemli olduğunu düşünüyorum. Günümüzde müzik yelpazesi olabildiğince genişlemiş durumda. Oluşan bu yelpazeyle birlikte bence edebiyatta, bu müzik türlerine göre şekil almıştır. Bu sebeple öncelikle ailelere önemli görevler düşmektedir. Çünkü çocuğa ne dinletirseniz ya da sevdirtirseniz beğenileri ona göre şekillenmesi olasıdır. Özellikle halk şiirini benimsetmek ve yaymak konusunda eğitim kademesinin yani okulların da destek vermesi gerektiğini düşünüyorum. Saz çalıp türkü söyleyenlere önemli sorumluluklar düşüyor. Geçmişte var olan halk şiirleri, bugüne anlaşılır ve doğru bir şekilde taşıyarak bir sonraki kuşağa aktarılırsa, bir sonraki kuşak da daha sonraki kuşağa aktarırsa devamının sağlanacağını düşünüyorum.

5-) Elinizde böyle bir olanak olsa Halk Şiirini gelecek kuşaklara aktarımı konusunda neler yapabilirdiniz?

5-) Önemli âşıkların okutulması gerektiğini düşünüyorum. Özellikle Yunus Emre'den başlayarak. Çünkü halk şiirini yazan âşıklara baktığımızda Yunus Emre'nin etkisini görebilmek mümkündür. Sadece Yunus Emre değil, Karacoğlan, Pir Sultan Abdal... gibi büyük ozanların da etkisi görülmektedir. Okullarımızda bu büyük ozanların kesinlikle okutulması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü onları bilmeden, tanımadan, şiirlerini tatmadan halk şiirlerinin öğrenilmesi ve öğretilmesi konusunda eksik kalacağımızı, bu sebeple de halk şiirini kavradığımızda büyük yol kat edeceğimizi düşünüyorum.

6-) Halk Şiirinin toplum üzerindeki etkileri nelerdir?

- **Toplumsal düşünce**
- **Toplumun bütünlüğü**
- **Toplumun geleceği**

6-) 18. yüzyıl şairlerinden Dadaloğlu'nun "Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri" adlı şiiri 20. yüzyılda Muharrem Ertaş'ın seslendirmesiyle günümüze kadar ulaşmasına vesile olmuştur. Var olan bu şiirle birlikte oluşan süreci de göz önünde bulundurduğumuzda toplumsal düşünceyi görebilmek mümkündür. Pir Sultan Abdal ve daha nice önemli ozanlarda da bu yapıyı görebilmek mümkündür. Bu durum bize âşıkların ve şiirlerin ne kadar güçlü olduğunu göstermektedir. Müzikle de birleşince kitleler üzerinde ne kadar etkileyici olduğunu ve heyecan yarattığını görebilmek mümkündür. Bu yüzden şiirin ve âşığın gücü tartışılmazdır. Ayrıca âşıklar toplumun bütünlüğü açısından öğüt verici şiirleriyle de topluma rehber olmuştur. Şiirlerini öyle güzel anlatmışlardır ki, bir cümlesi hatta tek bir satırı bile hayatınıza yön verebilir. Bu nedenle birey olarak hayata doğru gözlerle bakmanın halk şiiriyle mümkün olduğunu düşünüyorum. Bununla birlikte toplumun geleceği açısından da önemli bilgiler sunmuştur. Toplumsal eleştirilerde bulunan diğer taraftan dünyayı takip eden âşıkların geniş perspektivde oluşturdukları şiirlerine rastlıyoruz. Bu da toplumun geleceği açısından önem teşkil etmektedir. Bu nedenle her konuda bizi aydınlatan âşıkları ve şiirleri okumak ve araştırmak gerektiğini düşünüyorum.

7-) Halk Şiirimizin toplumu eğitici yönü var mıdır? Varsa örneklerle açıklayabilir misiniz?

7-) Tabiki vardır. Özellikle halk şiiri müzikle bütünleştiğinde, toplumsal eğitimin ağır bastığını söyleyebiliriz. Yani âşık, şiirinde bahsettiği toplumsal eleştiriyi, taşlamaları, öğütleri... müzikle bütünleşerek sunduğunda topluma eğitici öğretici yanıyla farkındalıklar yaratıyor. Örneğin Âşık Daimi'nin yazmış olduğu kâinatın dönüşümünü yani bir insanın doğumundan ölümüne kadar varoluşunu anlatan “Bir Gerçeğe Bel Bağladım Erenler” adlı şiiri, binlerce kitap okunsa dahi bu kadar net ve yalın ifadeler çıkmayabilir karşımıza. Başka bir örnekle bebeklikten ölümüne kadar yapması gerekenleri anlatan birçok “Yaş Destanları” olduğunu söyleyebiliriz. Bu sebeptendir ki halk şiirinin eğitsel yönü mutlaka vardır.

8-) Halk Şiiri ve eğitim arasında herhangi bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?

8-) Tabiki olduğunu düşünüyorum. Âşıklar buldukları muhabbet ortamında pürdikkat dinleyerek, edindikleri deneyimleri şiirleştirmişlerdir. Yani muhabbeti şiirleştirmişlerdir diyebiliriz. Bu da bize eğitimin çıkış noktası olduğunu göstermektedir. Bu anlamda insanın kâmil olma yolundaki en temel unsurun toplumsal eğitim olduğunu söyleyebiliriz.

9-) Halk Şiirimizin en önemli olduğunu düşündüğünüz yönü sizce nelerdir ?

- Eğlence
- Duygusal
- Didaktik (Öğretisel)

9-) En önemli tarafı insanı kemale erdirme konusunda söylenen deyişler, nefesler olduğunu düşünüyorum. Bunlara şiirsel alanda baktığımızda ise eğitsel ve öğretisel öğretilerin ağır bastığını görüyoruz.

10-) Didaktik Halk Şiiri konusunda görüşleriniz nelerdir?

10-) Öğrenmenin sonsuz bir şey olduğunu anlatıyor bize. Yani ne kadar bilersen o kadar bilmediğini anlıyorsun. Dolayısıyla halk şiiri bir derya. O

deryanın içerisine daldıkça sonsuzluğu görürsün ve dalmaya devam edersin. Sonuç olarak didaktik halk şiirinde öğrendikçe öğrenmeye devam edersin.

11-) Geçmişten günümüze birçok şairin şiirleri halk tarafından bilinmekte ve türküleri yakılmaktadır. Fakat Âşık Veysel sanki toplumda farklı bir yere sahiptir. Bunun sırrı nedir? Neden Âşık Veysel?

11-) Öncelikle güçlü bir şair olduğunu söyleyebiliriz. Ne anlatmak istiyorsa uzatmadan net ve yalın ifadelerle dokunduğu her şeyi halkın diliyle anlatmış. Bu şekliyle baktığımızda Âşık Veysel’de Yunus Emre’nin etkisini görmek mümkündür. Örneğin; Yunus Emre’nin yazdığı,

“Benim adım dertli dolap
Suyum akar yalap yalap
Böyle emreylemiş Çalap
Derdim vardır inilerim”

Diğer bir taraftan Âşık Veysel’de sanki nazire yapar gibi “Bir Ulu Ağaçtan Bir Yaprak Düşse “ şiirinde şöyle yazmış;

“Geçer dolaplardan yeter arzuya
Başını çarklara koyar inilerim”

Belki birebir değil fakat “inileme” kelimesini bu lezzette anlatabilen bir âşık olduğu için önemli diyebiliriz. Hatta gücünü buradan aldığını söylemek yanlış bir tespit olmaz diye düşünüyorum. Belki bu şiiri bilmiyordu ama buna yakın başka şiirler bildiğini söyleyebiliriz. Çünkü daha önce de bahsettiğim gibi etkileşim ve çağrışımlar yoluyla şiirlerde kelimeler ve sözcükler hayat bulmuş. Bu özellikleri de üstad’da görüyoruz. İşte bu yüzden Âşık Veysel.

12-) Halk Şiirimiz içerisinde Âşık Veysel ve şiirleri sizce ne kadar önemlidir?

12-) Fazlasıyla önemlidir. Çünkü net ve yalın ifadesiyle, topluma eğitici ve öğretici boyutuyla farkındalıklar yaratmıştır. Bu anlamda Âşık Veysel’in şiirlerine bakmak yeterlidir. Örneğin;

“Uzun İnce Bir Yoldayım” şiirinde yer alan “ İki kapılı bir handa - Gidiyorum gündüz gece” ifadesine baktığımızda, ne kadar kısa ve net bir anlatım sergilediğini görüyoruz. O kapıların birinde doğar diğerinde ise ölürsünüz deyip aslında o arada yaptıklarınızı ifade ederek yaşamı bu kadar yalın ve net olarak anlatmaya çalışmıştır.

Âşık Veysel evet bir halk şairidir ama onun öncesinde bence Veli (evliya, ermiş)'dir. Onu tanımak için türküleştirdiği birçok şiirinin yanında türküleştirmedikleri şiirlerine de bakmalıyız. Ayrıca hayatını da bilmeliyiz. Belki o zaman anlarız Âşık Veysel'i ve şiirlerinin neden bu kadar önemli olduğunu.

13-) Halk Şiiri içerisinde Âşık Veysel size neyi ifade ediyor?

13-) Tek bir ifadeyle anlatmak gerekirse “ağaç” olduğunu söyleyebilirim. İnsanı gölgesiyle rahatlatırken, kuşa yuva olur, kimine meyve verirken, kimine sobada dal olur. Kısaca Âşık Veysel'e, insanlığa faydalı ve üretken olarak yaşamış bir üstad diyebilirim.

14-) Âşık Veysel'in şiirlerini özel kılan bir yön var mıdır? Varsa nelerdir?

14-) En önemli yanı bence mutasavvıf yönü olmasıdır. Yani halk şiirini böylesine güzel ve anlaşılır yazabilen bir âşıktır diyebilirim

15-) Âşık Veysel ve eğitim konusunda bir bağlantı kurabilir miyiz?

15-) Âşık Veysel'le ilgili konuşulan her şey eğitimi kapsamaktadır. O dönemde insanlara nelerin fayda sağlayabileceğini görmüş bir âşıktır. Veysel'in okul, hastane, köy enstitüleri... gibi yazdığı şiirlerinde rahatlıkla görebiliriz. Özellikle köy enstitülerinde öğretmenlik yaptığı süreçlerde eğitimin ne kadar önemli olduğunu anladığını söylemek mümkündür. Bulduğu doğal ortama göre, hastane, okul.. gibi şiirleri yazması kadar doğal bir şey olamaz. Çünkü çiçek hastalığı'ndan gözünü kaybetmiştir âşık. Bulduğu ortamda hastane olsaydı böylesine trajik bir hayat yaşamayacaktı belki. Ayrıca okuyamamış bir âşıktır. Köyünde okulun olmaması ve köy enstitülerinde öğretmenlik yapması da okulla ilgili şiir yazmasına vesile olduğunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla ileriye gören bir âşık olarak bu tarz şiirleri yazmasının olası olduğunu düşünüyorum.

16-) Âşık Veysel şiirlerinde yer alan eğitsel ve öğretisel yön sizce ne kadar önem arz etmektedir?

16-) Âşık Veysel'i kime sorarsanız olumlu bir tebessümle karşılaşırsınız. Çünkü Veysel, şiirlerini tarafsızca dile getirmiştir. Alevi olan, yalnız şiirlerinde mezhepsel bir ayrılığa sebebiyet vermeden insanı bütün olarak algılayan bir şair

olmuştur. Birlik ve beraberlikten bahsedip aslında insanoğlunun birbiriyle akraba olduğunu ifade ederek, bütünleştirici ve kucaklayıcı bir misyon edinmiştir diyebiliriz.

Aslında insanlar için değil de insanlık için söylediği şiirleri önemlidir demek mümkündür. Bence Âşık Veysel'i ölümsüz kılan ve bugüne getiren en önemli unsurdur. Bu doğrultuda insanlara öğrettiği ve eğittiği şey aslında davanın insanlık davası olduğudur. İnsanlara sunduğu en güzel eğitim de budur bence.

Doğan Kaya Görüşme Notları

1-) Halk şiiri size neyi ifade ediyor?

1-) İnsanlar isteklerini iki şekilde anlatmaktadır. Biri yazı yoluyla diğeri ise şiir yoluyla. Halkımızın, acılarını, üzüntülerini, mutluluklarını ifade eden şiirlerimiz ise, ölçüsü heceye dayanan milli bir şekil olan hece vezinli şiirlerdir. Kaşgarlı Mahmut hatta öncesine dayanan örneklerle bakıldığında daha derin süreçlere indiğini görmek mümkündür. Tarih veremediğimiz devirlerden var olan gelen bir şekildir halk şiiri cümlesini kullanabiliriz. Heceyle şiir yazma geleneği âşıkların dilinde yaşamaktadır.

Bana göre halk şiiri ihmal edilen bir konudur. Onları derleyerek gün yüzüne çıkartmak ve kitle iletişim araçlarıyla bu konuyu desteklemek gerektiğini düşünüyorum.

2-) Sizce Halk Şiiri'nin en temel özelliği nedir?

2-) Postmodern şiirlerde bir serbestlik varken, şairlerimizin oluşturduğu şiirlerde netlik söz konusudur. İsteklerini şiirlerine, sade ve net bir anlatım sunarak dile getirmişlerdir. Halk şiirlerinin, kendi düşüncemizi ve ruh dünyamızı okşayan bir yapısı vardır. En vurucu olduğu tarafın da bu olduğunu düşünüyorum. Yaşanmışlığı simgeleyen, halkın diliyle anlatılan bir anlayış barındırdığı için halk tarafından benimsenmiş ve sevilmiştir diyebiliriz. Şairler tarafından oluşturulan halk şiirlerinin unutulmaması ve hala ayakta durmasının sırrı bence hece vezni ve ezgisidir.

3-) Halk Şiiri'nin gelecek kuşaklara aktarımı konusunda neler söyleyebilirsiniz?

- Ne ölçüde olmalıdır?
- Nasıl olmalıdır?

3-) Gelenekçi bir toplumda yaşamaktayız. Dolayısı ile var olan geleneği halk şiirlerimizde de görebilmek mümkündür. Bu boyutuyla baktığımızda halk şiiri, toplumun kültürel değerlerini, sosyal yapısını ve yaşadığı hadiseleri dile getirmiş ve günümüze kadar ulaştırmıştır. Ne var ki teknoloji ve kitle iletişim araçları hızla gelişmesi halk şiirinin eski gücünü yitirmesine sebep olmuştur. Bu nedendir ki gelecek kuşaklara aktarımı konusunda aileye ve okullara önemli görevler düşmektedir. Okul kitaplarındaki âşık edebiyatına ayrılan kısmın hacmi artırılmalıdır. Önemli âşıkların hayatı irdelenmeli ve var olan şiirlerinden örnekler sunulmalıdır. Hatta mümkünse öğrencilerin halk şiirini ve halk şairini daha yakından tanımaları açısından okullara halk şairi getirtilebilir. Bu şekilde var olan kültürü unutmamak ve gelecek kuşaklara aktarımı sağlamak mümkün olabilir diye düşünüyorum.

4-) Halk Şiiri'nin toplum üzerindeki etkileri nelerdir?

- Toplumsal düşünce
- Toplumun bütünlüğü
- Toplumun geleceği

4-) Şiir'in gücü yazıldığı zaman ortaya çıkan bir silah değildir. Eğer güçlüyse yüzyıllar boyu süren bir silahtır diye düşünüyorum. Örneğin, Pir Sultan Abdal, Dadaloğlu, Karacoğlu .. ve daha nice önemli âşıklar, belki bedenlen yanımızda değiller ama ruhen ölümsüzdürler. Yazdıkları şiirler, toplumun tercümanı olmuş, dünya görüşünü, duygularını, inancını yansıtmıştır. Kısaca şiire, kalbin ve beynin senteze vardığı adres ifadelerdir diyebiliriz. Bunu daha yalın şekliyle anlatmak gerekirse, duyguların doruğa çıkmasıyla yakalanan sözlerdir de demek mümkündür.

Bir sözü üç sayfa anlatabilirsiniz yada uzun bir konuşma sergileyebilirsiniz. Fakat şiirde anlatılan en net, yalın ve özlü ifadeler, halkın anlamasına ve istenilen hedefe ulaşılmasına vesile olabilir. Örneğin bir manide;

“A benim bahtı yarım
Gönlümün tahtı yarım
Yüzünde göz izi var

Sana kim baktı yarım” kime ait olduğu belli bile olmayan bu manide şair, sevgilinin kaçamaklı bakışından birilerinin onu rahatsız ettiğini o kadar güzel anlatmış ki, görüldüğü üzere hiçbir şekilde zorlama yok yalın ve net ifadelerle anlatmıştır şair. Kısaca ses zenginliği, düşünce bolluğu, düşüncenin en kestirme yolla anlatılması toplum üzerindeki etkiyi sağlayan en önemli faktör olduğunu düşünüyorum.

5-) Halk şiirimizin toplumu eğitici yönü var mıdır? Varsa örneklerle açıklayabilir misiniz?

5-) Tabii ki var. Halk şiiri genel itibariyle yaşanmışlıkları simgeleyerek vermiş olduğu mesajlarla ve toplumu eğitici, öğretici yanıyla ışık tuttuğu bir gerçek. Özellikle müzikle bütünleştiğinde topluma ulaşması oldukça kolaydır. Bu nedendir ki halk şiiri ve müziğin, toplumu eğitici yönüyle birleştirici bir yanı olduğunu söylemek mümkündür diyebiliriz.

6-) Halk Şiiri ve eğitim arasında herhangi bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?

6-) Halkın üzerinde etkili olan sözler arasında atasözleri önemli bir yere sahiptir. Özellikle topraktan gelen halkta bu özelliği görebilmek mümkündür. Örneğin gündemde bir konu olur, o konuyu atasözüyle bütünleştirirler. Maalesef bu özellikler artık kaybolmakta. İkinci etkili olan sözler de kıssalar, yani ders alınması gereken kısa hikayeler diyebiliriz. Bana göre üçüncü sırada halk şiiri yer almaktadır. Halk şiiri öylesine derin anlamlar, mesajlar ve öğretici nitelikler taşır ki, herkes üzerine düşen payı çıkarır. Önemli güçlere sahiptir ve o gücü göstererek insan üzerinde önemli etkiler sağlar. Şiirlerde, yaptığın iyiliği unutacaksın, yapılan iyiliği unutmayacaksın fikri vardır daima. Halk şiirinin öylesine büyüleyici bir yanı vardır ki bilmediğin bir konu hakkında bile seni aydınlatabilir ve öğretebilir. Örneğin Seyranînin;

“Evlât âlim olmaz okutmayınca

İplik gömlek olmaz dokutmayınca

Ayılar et yemez kokutmayınca” şiirinde, ayıların kokutmadan et yemediklerini bu şiirle anladım. Demek oluyor ki şiirin ve âşıkların bilgi taşıyıcı misyonları var. Bu yüzden eğitimle bağdaştırmak son derece doğrudur.

7-) Okullarımızda verilen Halk Şiiri ve eğitimi ne kadar yeterlidir?

7-) Maalesef okullarımızda gerektiği kadar bu eğitim verilmiyor. Şimdiki ve gelecek nesil halk şiirinden yoksun olarak yetişmektedir. Halk şiiriyle bütünleyici bir yönü olan sazın da gelişme konusunda çok önemli bir faktörü vardır. Üzücü bir durum yalnız şiirin ve sazın gücü layıkıyla yapılmadığı kanaatindeyim. Geleneği taşıma anlamında baktığımızda bir adım daha ileri gidebilmek için halk şiirinin ve önemli âşıkların okullarda okutulması gerekmektedir ki gelecek neslin öğrendiklerini ve bir sonraki nesle aktarımı sağlanabilsin.

8-) Halk Şiirimizin önemli olduğunu düşündüğünüz en önemli yönü konusunda neler olduğunu düşünüyorsunuz?

- Eğlence
- Duygusal
- Didaktik (Öğretisel)

8-) Halkımız genelde hüzün dolu şiirleri, türküleri tercih etmektedir. Eğlencede bile hüznü yaşadıklarını söyleyebiliriz. Fakat bu konuya bilinçli yaklaşmayan şiiri özümsemeyip müzikle bütünleştiren, yalan yanlış ifadelerle söyleyen topluluklar da yok değil diyemeyeceğim. Sonuç olarak halk şiirinin içerisinde yer alan anlamı, var olan konuyu özümseyip, müzikle bütünleştirmek ve halka bu şekliyle sunmak gerektiğini düşünüyorum. O zaman halk nerede ağlayacağını, nerede güleceğini, nerede düşünüp öğreneceğini daha iyi anlayabilir.

9-) Didaktik Halk Şiiri konusundaki görüşleriniz nelerdir?

9-) Didaktik Halk şiiri, insanlara mesaj niteliğinde sunan öğretici boyuttur diyebiliriz. Hemen her aşığın mutlaka yazdığı öğretici şiirleri mevcuttur. Bu şiirlerde karşımıza çıkan ilk örneğin genelde nasihat niteliğinde şiirler olduğunu söylemek mümkündür. Bununla birlikte asıl hedefe ulaşabilmek için ters nasihat türü şiirlere de rastlamak mümkündür. Bir diğer öğretici boyut olarak da mizahi şiirleri örnek olarak verebiliriz.

10-) Halk Şiirimiz içerisinde Âşık Veysel ve şiirleri sizce ne kadar önemlidir?

10-) Âşık Veysel, düşünerek, kurgulayarak, ne yaptığını bilerek şiirlerini sunduğu için önemli olduğunu düşünüyorum. Örneğin; “Aslıma dönüp de toprak olunca

Çiçek olur mezarımı süslerim” ifadesine baktığımızda, derin anlamlar içeren bu dizelerle ilgili saatlerce konuşulabilir, üzerinde çalışılabilir. Sonuç itibariyle görüyoruz ki Âşık Veysel ve şiirleri, halk şiirine önemli katkıları olmuş ve olmaya devam etmektedir.

11-) Geçmişten günümüze birçok şairin şiirleri halk tarafından bilinmekte ve türküler yakılmaktadır. Fakat Âşık Veysel sanki toplumda farklı bir yere sahip bunun sırrı nedir? Neden Âşık Veysel?

11-) Bunları birkaç kelimeyle anlatmak zor ama genel hatlarıyla şöyle söyleyebilirim. Gözlerinin kör oluşu, saz çalması ve oluşturduğu üslubu, halk kültürüne vakıf oluşu, kendine has ezgilerini ortaya koyması, ustalarını aktarması ve belki de en önemli unsuru ayakları sağlam yere basan bir kişiliğin olması diyebiliriz. Ayrıca Veysel söylediklerini yaşayan bir âşıktır. Mezhepsel bir yanı asla oluşmamıştır. Her zaman bütünleyici, birleştirici, nasihat verici bir anlayışı benimsemiştir. Belki de bu saydığımız özellikler Veysel’i, Âşık Veysel yapmıştır.

12-) Halk Şiiri içerisinde Âşık Veysel size neyi ifade ediyor?

12-) Tek kelimeyle ifade etmek gerekirse “İnsan” diyebilirim. Çünkü insanda insanı arayan bir yanı vardır.

13-) Âşık Veysel’in şiirlerini özel kılan bir yön var mıdır? Varsa nelerdir?

13-) Bence şiirlerinde insanı düşünceye sevk eden, anlamlandırılan ifadeleri özellikli kılmakta olduğunu söylemek mümkündür. Bu da mistik tavrını ortaya koymaktadır diyebiliriz. Sonuç olarak Âşık Veysel birlik şairidir ve bu, şiirlerini özellikli kılmaktadır.

14-) Âşık Veysel ve eğitim konusunda bir bağlantı kurabilir misiniz?

14-) Tabi ki bağlantı kurabiliriz. “Türk toplumunu eğitmede Veysel’den nasıl yararlanabiliriz?” sorusunu sorduğumuzda şiirlerinde birçok malzemeyi barındırdığını görebildiğimiz gibi bu şiirlerde var olan konuları da kendi içinde gruplara ayrılmasının mümkün olduğunu söylemek bence doğru bir tespit olacaktır. İnsana nasıl yaklaşılır, geleneğe nasıl bağlı kalınır, saygı nasıl oluşur gibi öğretici konular Âşık Veysel’in şiirlerinde bulabilmek mümkündür. Âşık Veysel eğitime bakış açısını şiirlerinde olması gerektiği gibi yansıtmıştır diyebiliriz.

15-) Âşık Veysel şiirlerinde yer alan eğitsel ve öğretisel yön sizce ne kadar önem arz etmektedir?

15-) Âşık Veysel, şiirlerini tartarak, ölçerek, topluma verdiği mesajlarla ortaya koyan bir şairdir. Boş sözlere yer vermeyip, şiirlerinde hedefi vuran sözcüklerle ve bu anlamda halkı aydınlatıcı, eğitici yönüyle önemli bir misyon yüklenmiştir diyebiliriz. Herhangi bir şiirine baktığımızda mutlaka öğretici bir yanı olduğunu görmemiz mümkündür. Daha çok kendi halini anlatır gibi görülse de, insanlığı anlatmış ve insanoğlunun nasıl olması gerektiğini, işlediği konularla ve verdiği mesajlarla dile getirmiştir. Sonuç itibariyle Veysel’in şiirlerinin eğitsel ve öğretisel yön olarak önem arz etmekte olduğunu düşünüyorum.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde çalışmanın bulgularına göre şekillenen sonuçlara ve bu sonuçlara bağlı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİNE İLİŞKİN SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde çalışmanın alt problemlerine ilişkin edinilen bulgulara yönelik sonuç ve önerilere yer verilmektedir.

5.1.1. Âşık Edebiyatı Halk Şiiri'ndeki Eğitsel ve Öğretisel Alt Problemlere İlişkin Sonuç ve Öneriler

5.1.1.1. Geçmişten günümüze süre gelen ve sosyo-kültürel yapısıyla birlikte çağlar boyu toplumun dokusunu şekillendirip yapısal ve işlevsel yönden var olan kültürel mirasımızın oluşumunda Âşık Edebiyatının önemli bir rolü bulunmaktadır. Bununla birlikte süre gelen bu oluşum sürecini bizlere yansıtır, sözlü geleneğin devamlılığını sağlayan ve oluşan bu kültürü, gelecek kuşaklara aktarımı konusunda, âşıklar da kültür taşıyıcısı rolünü üstlenmişlerdir. Bu rolü üstlenen âşıklar; üzüntülerini, sevinçlerini, öğütlerini, taşlamalarını, nasihatlerini, sosyo-kültürel boyutuyla ifade ettiği halk şiirini günümüze kadar taşımış, topluma eğitici ve öğretici yanıyla önemli mesajlar vermiştir. Bu yanıyla halk şiirinin önemli temsilcilerinden Âşık Veysel ve var olan eğitsel ve öğretisel boyuttaki şiirleri bu tez'in çalışma alanını oluşturmaktadır.

Bu çalışmada incelenen kaynakça, makale yayınları ve konunun uzmanları ile yapılan görüşmeler sonucunda, halk şiirinin eğitsel ve öğretisel boyutuna

gerekli önemin pek gösterilmediği, okullardaki temel eğitim içerisinde halk şiirine ve önemli âşıklara yeteri kadar yer verilmediği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Yapılan çalışma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda, Âşık Veysel'in eğitsel ve öğretisel boyuttaki 45 şiiri, grafik ve tablolarla detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Eldeki veriler ışığında bu şiirler konularına göre incelenerek, şiirlerde en çok yer alan 7 kavramın grafiksel ve tablosal analizi yapılmıştır. Bu doğrultuda genel sıralama yapıldığında “Eğitim”, “Vatan Sevgisi”, “Doğruluk-Dürüstlük”, “Bilim”, “Ahlâk”, “Çalışmak”, “Birlik Beraberlik” kavramlarına Veysel'in, sıkça yer verdiği tespit edilmiştir. Konumuz gereği baktığımızda “eğitim” kavramının hayatımızın her alanında yer alması gereken çok önemli bir unsur olduğu gözlerden kaçmamaktadır.

5.1.1.2. Kültürün önemli belirleyicilerinden müziğin, toplumsal yapı üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Özellikle şiirin müzikle bütünleşmesinin sosyo-kültürel açıdan bakıldığında eğitici ve öğretici yanı olup, bu yolla çok önemli mesajlar iletildiği gözlerden kaçmamaktadır. Fakat günümüz medyası halk şiirine gereken önemi vermemekte ve bu konuda halk şiirinin olumsuz etkilendiği görülmektedir. Geçmişte yaşamış olan büyük âşıklarımızın yazdığı şiirler derin anlamlar içermektedir. Günümüz insanı ise eğitsel ve öğretisel yapıdaki şiirleri anlamakta problem yaşamaktadır. Özellikle genç kuşak halk şiirlerinden yoksun olarak büyümektedir. Bu doğrultuda baktığımızda toplumumuzun halk şiirine daha fazla yönelmesi ve kültürünü daha iyi tanıyabilmesi için, Kültür Bakanlığı konuyla ilgili elde var olan bütün bilgileri, görsel/işitsel yayın haline getirerek CD, film, belgesel şeklinde sunmalı ve arşivlemelidir. Bu durum kültürün gelecek kuşaklara aktarılması ve yaşatılması açısından önemlidir.

Diğer yandan; eğitim yuvası olarak nitelendirdiğimiz okullarımızda, temel eğitim kitaplarının içerisinde halk şiirlerinden yeterince bahsedilmemektedir. Bu durum genç kuşağın, halk şiirinden ve geleneksel kültüründen yoksun olarak yetişmesine sebep olmaktadır. Bundan dolayı eğitsel ve öğretisel boyut taşıyan halk şiiri, bireyin temel eğitiminde daha fazla yer almalıdır. Dolayısıyla halk şiirini benimsetmek ve yaymak amacıyla okullarımızda okutulan temel eğitim kitaplarında halk şiirine daha fazla yer ve önem verilmeli, halk şiirinden her boyutuyla faydalanılarak bu şiirler eğitim kurumlarınca desteklenmelidir.

Âşık Veysel gibi önemli âşıkların eğitim kurumlarında kullanılacak eğitsel ve öğretisel halk şiiri örnekleri, öğrencilere şiir sevgisini kazandırabilir, derslerde

bu şiirlerin eğitici ve öğretici boyutundan yararlanılabilir. Bu sayede birey halk şiiriyle ilgili farkındalık kazanacak ve halk şiirinin önemini kavramış olacaktır.

Halk şiirinin önemli temsilcileri olan büyük âşıkların hayatları incelenmeli ve kapsamlı bir şekilde genişletilerek okullarda okutulmalıdır. Çünkü bu âşıkları tanımadan, onları bilmeden halk şiirinin öğrenilmesi ve öğretilmesi yetersiz olacaktır. Bu sebeple âşıkları ve halk şiirini kavramak, tanımak gerekmektedir.

Bu çalışmanın diğer çalışmalara örnek teşkil edeceği düşünülmele birlikte, halk şiirinin gelecek kuşaklara aktarımı konusunda yol gösterecek olan bu gibi çalışmalar teşvik edilmeli, önemli âşıklarımızın şiirleri üzerinde de buna benzer çalışmalar yapılmalıdır.

5.2. TARTIŞMA

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen verilere bakıldığında halk şiiri, temel eğitimde var olan eğitim programının içerisinde yer almamakta, yeterli derecede okullarımızda öğrencilerimize sunulmamakta ve son derece ihmal edildiği söylenebilir. Bu durum, halk şiirini anlama ve önemli âşıkların şiirlerini tanıma konusunda eksiklik oluşturduğu ve halk şiirinin eğitim programı içerisinde ne ölçüde yer aldığını göstererek tartışmanın boyutunu ortaya koyduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında eğitimin her kademesinde halk şiirinin yeteri kadar yer almaması, öğrencilerin, halk şiirini bilmemelerine ve şiirleri anlamaktan yoksun olarak yetişmelerine sebep olmaktadır.

Sonuç itibarıyla, şu ana kadar halk şiirinin temel eğitimde yeterince yer almaması ve eğitim programı içerisinde ne ölçüde yer aldığı bu çalışmanın tartışma boyutunu oluşturmaktadır.

KAYNAKLAR

- Ada, Ş. ve Diğerleri. (2007). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara: Pagem A Yayıncılık.
- Akalın, L. S. (1983). *Folklor ve Halk Edebiyatının Sınırları ve Yöntemleri Üzerine*. İstanbul: Folklor Doğru Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü Süreli Yayını, sayı: 54.
- Akkaya, N. (2010). *Âşık Tarzı Şiir Geleneğinde Halk Eğitimi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı:27.
- Alaylıoğlu, R., Dr. Oğuzkan, A. F. (1976). *Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü*. İstanbul: İnkılâp ve Aka Basımevi.
- Alptekin, A. B. (2007). *Âşık Veysel Türküz Türkü Çağırırız*. İstanbul: Akçağ Basım Yayım Pazarlama A.Ş.
- Artun, E. (2011). *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Artun, E. (1995). *Ozandan Âşığa Halk Şiiri Geleneğinin Kültür Kaynakları*. İçel: Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi, sayı:41.
- Aslan, E. (2008). *Türk Halk Edebiyatı*. Ankara: Maya Akademi.

Bulut, M. H. (2005). *Müzik Esrelerinin "İçerik Çözümlemesi" Yöntemiyle İrdelenmesi*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Sempozyumu.

Bulut, M. H. (2010). *Müzik Bilimsel Araştırma Yazıları*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, sayı:120.

Büyükdüvenci, S. (1983). *Yaşam Boyu Eğitim Felsefesi Üzerine*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, sayı:1.

Çimer, A. ve diğerleri. (2010). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Dizdaroğlu, H. (1969). *Halk Şiirinde Türler*. Ankara: TDK Yayını.

Duygulu M. (2001). *"Aşık Veysel"*. İstanbul: Arşiv Serisi-Kalan Müzik.

Ekiz, D. (2003). *Eğimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.

İrzık, S. (1980). *Sözlü Edebiyatta Gelenek ve Kişisel Yaratış Sorunu*. İstanbul: Folklor Doğru Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü Süreli Yayını. sayı:51.

Kabaklı, A. (2008). *Âşık Edebiyatı*. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

Dr. Kara, R., Tören, A. (2011). *Âşık Veysel'in Şiirlerinde Eğitim*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, sayı:46.

Kaya, D. (2011). *Âşık Veysel*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayıncılık.

Makal, T. K. (1973). *Âşık Veysel*. İstanbul: Ararat Yayınevi Koll. Şti.

Oğuz, M. Ö., ve diğerleri. (2011). *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Oğuzcan, Ü. Y. (1970). *Âşık Veysel Şatıroğlu Dostlar Beni Hatırlasın*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Özbek, M. (1981). *Folklor ve Türkülerimiz*. İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.

Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Cilt II.

Şenel, S. (1997-98). *Türk Halk Musikisi Bilgileri Ders Notları* İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, İstanbul.

Dr. Vural, H. (2003). *Âşık Veysel'de Söz Ötesi Açılımlar ve Çeşitlilik*. Erzurum: Türk Dili, sayı:619.

Yılar, Ö. (2007). *Halk Bilimi ve Eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İnternet Adresleri

[http://www.aymavisi.org/makale/Insani Degerlerin Olusumu.html](http://www.aymavisi.org/makale/Insani_Degerlerin_Olusumu.html)

<http://koyenstituleri.wordpress.com/2009/01/19/asik-veysel-ladik-koy-enstitusunun-corumlu-ogrencileriyle/>

http://www.sivasmuzelerittifakiprojesi.com/?page_id=40

EKLER

GÖRÜŞME SORULARI

EK-1

- 1-) Halk Şiiri size neyi ifade ediyor?
- 2-) Halk Şiiri'nin 13. yüzyıldan 21. yüzyıla kadar olan sürecinde hala unutulmamayışının sırrı nedir?
- 3-) Sizce Halk Şiirinin en temel özelliği nedir?
- 4-) Halk Şiirinin gelecek kuşaklara aktarımı konusunda neler söyleyebilirsiniz?
 - Ne ölçüde olmalıdır?
 - Nasıl olmalıdır?
- 5-) Elinizde böyle bir olanak olsa Halk Şiirini gelecek kuşaklara aktarımı konusunda neler yapabildiniz?
- 6-) Halk Şiirinin toplum üzerindeki etkileri nelerdir?
 - Toplumsal düşünce
 - Toplumun bütünlüğü
 - Toplumun geleceği
- 7-) Halk Şiirimizin toplumu eğitici yönü var mıdır? Varsa örneklerle açıklayabilir misiniz?
- 8-) Halk Şiiri ve eğitim arasında herhangi bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?
- 9-) Halk Şiirimizin önemli olduğunu düşündüğünüz en önemli yönü konusunda neler olduğunu söyleyebilirsiniz?
 - Eğlence
 - Duygusal
 - Didaktik (Öğretisel)
- 10-) Didaktik Halk Şiiri konusunda görüşleriniz nelerdir?
- 11-) Geçmişten günümüze birçok şairin şiirleri halk tarafından bilinmekte ve türküleri yakılmaktadır. Fakat Âşık Veysel sanki toplumda farklı bir yere sahip bunun sırrı nedir? Neden Âşık Veysel?

- 12-) Halk Şiirimiz içerisinde Âşık Veysel ve şiirleri sizce ne kadar önemlidir?
- 13-) Halk Şiiri içerisinde Âşık Veysel size neyi ifade ediyor?
- 14-) Âşık Veysel'in şiirlerini özel kılan bir yön var mıdır? Varsa nelerdir?
- 15-) Âşık Veysel ve eğitim konusunda bir bağlantı kurabilir miyiz?
- 16-) Âşık Veysel şiirlerinde yer alan eğitsel ve öğretisel yön sizce ne kadar önem arz etmektedir?
- 17-) Okullarımızda verilen Halk Şiiri ve eğitimi ne kadar yeterlidir?

FOTOĞRAFLAR
(BİR EĞİTİMCİ KİMLİĞİNDE
ÂŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU)

EK-2

Yıldızeli Pamukpınar Köy Enstitüsünde

Osmaniye öğrencileriyle birlikte Veysel

Gazi Okulu Öğrencileri ve Âşık Veysel

Bir Anadolu turnesinde Veysel, oğlu Ahmet, ğretmen ve öğrencilerle birlikte,
1964

İzmir okullarından birinde, bir konser sonrası Veysel, 1956

Köy Enstitülerinde öğretmenlik yaptığı sırada, Çorumlu öğretmen ve köylülerle

Lâdik Köy Enstitüsü'nde öğrencilerle Âşık Veysel 1947

Âşık Veysel öğrencilerle birlikte

ÖZGEÇMİŞ

- Adı Soyadı** : Yasemin YURDUŞEN.
- Sürekli Adresi** : Süleyman Demirel Cad. Yeşilyurt Sit. Menekşe Evleri
E:8 Esenkent /İSTANBUL.
- Doğum Yeri ve Yılı** : İstanbul 1979.
- İlköğretim** : Yıldız tepe İlköğretim Okulu 1990.
- Ortaöğretim** : Bağcılar Lisesi 1996.
- Lisans** : İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet
Konservatuvarı 2008.
- Halk Müziği**
- Ana Sanat Dalı** : Ses Eğitimi
- Çalışma Hayatı** : Sivas Devlet THM Korosu Ses Sanatçısı 2009.
Halen bu görevini sürdürmektedir.